

BUDAPESTI NAPILÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő: Fehelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Három év.

Budapest, február 25.

(v.) Zajtalan jubileumot ünnepel holnap az ország, Széll Kálmán kormányraléptének harmadik évfordulóját. E napon helyes is, szükséges is visszatekintünk ama sötét és sivár korszakra, amelynek Széll Kálmán kormányrajutása vetett véget, az ország közállapotainak örvendetes megváltozására, s a miniszterelnök kormányzati működésének eddig elért eredményeire. Nem tartjuk meddőnek a munkát, melyet e visszapillantással végzünk; mert sajna az utóbbi időkben egyre sürűbben bukkanunk olyan tünetekre, mintha a Bánffy-korszak katasztrófájának rendkívül fontos tanulságai az ellenzék lelkiismeretében, vagy legalább emlékezetében már fakulni és gyengülni kezdenének s mintha a kisebbség egy részében a komoly ellenőrzés hivatását a kalandos politikai vállalkozások ösztöne kezdené ismét visszaszorítani. Nem árt tehát, ha az idők e határkövénél visszafordulunk egy pillanatra s hátratekintünk arra a szörnyű örvényre, amelyből a magyar közélet alkotmányos rendjét, a nemzet közszabadságait csakis a Széll Kálmán erős és ügyes keze tudta kiragadni.

Mi volt a helyzet ezelőtt három esztendővel? A kormányzati terrorizmus fojtó köde ült az országban. A többségben a pártönzés elfojtotta a kötelességek és a felelősség érzetét. A kisebbség pedig a parlamentii forradalom eszközeihez nyult, hogy lerázza az országot nyakáról egy nyers ösztönöktől duzzadó, hatalmi dőltyében korlátot nem ismerő kormányzatnak szegyenletes nyűgét. Felülről meg volt támadva minden, ami e nemzet egyetemének s a hon egyes polgárainak jogokat biztosított; a kormányzás az egyéni vélemé-

nyek és a szabad meggyőződések rendszeres üldözésévé fajult; a polgári önérték ki volt ölve a lelkekből, s az ország épp úgy mint a parlament szörnyű dulakodásoknak vált színhelyévé, amelynek porondján a hatalmi önkény vagy megbunyászkodásra bírta a rettegőket, vagy nyílt lázadásra az elkeseredetteket. És szörnyű konvulziók között ránk zudult hirtelen és végzetes szükségszerűséggel a csapások legnagyobbja és legveszedelmesebbje: elszakadt az alkotmány jogfolytonosság fonala. Ekkor lépett az előtérbe Széll Kálmán nemes alakja. Az áldatlan harcban kimerült pártok, a legrágább javait féltő közvélemény és a nyugalom visszatérését ösztönöz a hitos korona reménykedő bizalommal tekintettek feléje. Tőle, csakis tőle várták mindenek a szörnyű válságokból való kibontakozás nehéz munkájának eredményes elvégzését. S amire vállalkozott Széll Kálmán, azt emberül meg is oldotta. Tapintatával, szívós kitaratással, körültekintő leleményességével létrehozta közmeignyugvára a pártközi békét. Az alkotmány folytonossága ismét helyreállott; a parlamentarizmus és a kormányzat tekintély sebei behegedtek, az ischli klauzula veszedelme elhárult s a népképviselet, mely annyi időn át lázas és meddő tusáknak volt a martaléka, a hasznos nemzeti munka terére léphetett megint. És érlelni kezdte dus áldásait a kormányzásnak új módszere, mely a polgároknak új életre keltette az alélt jogérzetét, a hatóságokat pedig nemes példaadással, de egyszersmind hatékony szigor alkalmazásával a törvények tiszteletére, a közszabadságok és az egyéni jogok respectálására szorította. Egyetlen csapással megváltozott az egyetemleges helyzet. A pártkormányzat torz szelleme elkotródott a közélet színéről s az új minisztérium kibontott zászlaján a jog,

törvény és igazság ígét a nemzeti szabadság tavaszának fuvallata lengette. S amily mértékben helyreállott a közbizalom, ugyanolyan mértékben fokozódott Széll Kálmán acél lelkében a munkakedv s az az eltökéltség, hogy foganatos dologtevésével új és szilárd alapjait vessen meg az alkotmányos jogrend ezentul megzavarhatatlan súlygyének s hogy a parlamentet a nemzet akaratának és méltóságának legfőbb szervévé avassa. E célból szaporította Széll Kálmán tetemesen a választók számát, e célból alkotta a kuriai bíráskodást, e célból rendezte az összeférhetetlenségnek szövevényes kérdését. Közben pedig megcsinálta Ausztriával azt az új alkut, mely 1907-re egyesítette a gazdaságpolitikai megállapodás egész vonalán a lejáratú határidőket s biztosította egyszersmind az autonóm vámtarifának a mi érdekink javára való gyökere átdolgozását.

Ime nagy vonásokban megrajzolva e három esztendő becses vívmányainak képe. Kicsinyelni ezt az eredményt ki meréselné? És ki tagadhatja e gyökere és örvendetes változások szerzőjének akár államférfii jelentőségét, akár hazafiai érdemeit? Tessék ezt a mai helyzetet azzal a borzasztó terjedelmű és feneketlen mélységű valósággal egybevetni, melynek emésztő lázai ezelőtt három évvel dulták e nemzet szervezetét. Amitől akkor rettegünk, az mind elmúlt; elmúlt ugy, hogy ma már az emléke is csak gonosz káprázatoknak látszik. És amiben akkor reménykedni sem mertünk, az mind viruló, gyümölcsöző valósággá lett. Valóban Széll Kálmán boldogan rekapitulálhatja ma lelke mélyén amaz áldozatkész elhatározásának eredményeit. Nyugodtan mondhatja el magáról, hogy nehéz küzdelmei és szívós munkáján rajta volt a jóságos Isten áldása.

TÁRKA.

Két művész.

— A Budapesti Napló tárcaja. —

Irta: Juan Arzadun.

Az üvegfolysó, vagy az „atelier“, mint ahogy Don Fermin, a békebíró és fáradhatatlan festő bizonyos nyomattal mondani szokta, délre feküdt, egy parányi kert felé, amely az öreg hűségese ápolását a virágoknak, az ő naponként megújuló modelljeinek dus tömegével ajándékozta meg. A jó öreg az ő pusztá szigetének is nevezte ezt a helyet s rá nézve a föld a kert falainál ért véget. Olyan boldog volt az ő visszavonultságában, annyira nem érdekelte őt az, ami a világot foglalkoztatta és mozgatta, hogy annak az izgalmi benne csak ámuló mosolyt keltettek, akár csak egy bált mutattak volna neki olyan mesziről, hogy a zenekar hangjait nem hallani. Ebben a magányosságában, amint így család nélkül, mindenkitől elzárkózva élt, egyetlen szenvedélye, amely teljesen lekötötte, az örökös festés volt. Vásznon, vagy karton, porcellán és fa... minden egyformán csábitotta. Körülötte minden virágozott; a tükörrablakok rózsákkal és szegfűkkel voltak borítva, amelyeknek kelyhében óriási pillangók pihentek és a kandalló hideg márványából valószínűtlenül virágzatok sarjadzotak. Az ő esetje valósággal irtóztott az ürességtől, a színtelenlenti, a pusztaságtól és tanácsalannal röpökött mindenfelé, hogy a tárgyak halott külsejére finom képeket varázsoljon.

Don Fermin specialitása a virág volt. Először is azt a gyönyörűséget élvezte, hogy eleven képen rendezze művésziösen a virágokat, azután szenvedélyes küzdelemben arra törekedett, hogy ezektől a tündöklő, bájos valóságoktól ellesse

üdeségüknek, simulékony bájuknak, utólréhetetlen árnyalataiknak a titkát.

Az elmúlt évben júniustól októberig ez a Robinson társra talált egy tizenhúszesztendő diákban, aki vakációra jött oda. Költő volt s épp úgy lelkesedett a művészetért, mint ő. Ott lakott a szomszédságban s a délutánokat vele töltötte. Nagyon jól megérték egymással, ami gyakran megcsik öreg emberrel és fiatalal, amikor is amaz feléled a kezdődő lét ide derengéséről, emez pedig meg akarja tudni a mult emlékeiből a jövő titkát. Megelégedtek egymással: az ifju volt a mikritikus, akinek készséges dicséretei felfrissítették a festőt, aki viszont áhitatos hallgatással figyelt a zengő versáradatra, de azért szakadatlanul festett ezalatt. Pihenés közben megnézték a heti folyóiratokat és meglehetősen keserűséggel kritizálták meg a verseket és a színes lapokat. A művészet horizonján komor felhőket láttak és elkésergetek a sok művészi tehetségen, amely a kellő támogatás és elismerés nélkül olatnyult. El kell ismerni, hogy mind a ketten csak a művészet iránt való szeretetből lettek művészekké. A költő dijtalanul dolgozott több vidéki lapnak, a festő pedig nem tudta, mit csináljon a sok képpel, amelyekkel házának minden zuga tele volt már a falak legjobb kihasználásával és amelyekkel bőven ellátta az ország összes játékosjátékait. Mind a kettőjüknek az volt a legfőbb vágya, hogy műveik az elismerésnek azt a csengő jutalmazását érhék meg, amely mégis csak a legnagyobb elismerés azok között a dicséretnek között, amelyet a barátság és az udvariasság olyan könnyen csotgat nekünk.

Hogy pedig ez a vágya teljesüljön, az öreg néhány hónappal előbb két kis képet vitt el eladás végett, még pedig minden névjelzés nélkül.

Huszonöt pezatában állapította meg az árakat, s erősen meg volt győződve arról, hogy a közönség a jelentéktelen árak következtében verrekedni fog a képekért. Azonban a rohanó idők

során kiábrándult csakhamar, különösen pedig azért, mert legkeszevebb ámulatára észrevette, hogy a közönség inkább vásárolta a színyomatokat, mint az ő képeit.

A poeta a festő tanácsára elküldte egy szemlének a legjobb versei közül azokat, amelyek arra tudták birni a festőt, hogy abbahagyja a munkáját a nagyobb élvezet kedvéért, s akkor aztán a kölesöncs nagy várakozásban mindig azzal kezdődött a beszélgetésük, hogy híreket kértek egymástól, de ezek az áhitott hírek csak nem akartak beérkezni.

A vakáció a vége felé közeledett, szeptember közepe volt és az öreg, aki jobban meg volt már edződve a csalódások ellen, fájdalommal látta, hogy az első levelekkel az ő fiatalos reménykedésének a virágai is hervadtan fognak lehullani. És mivel az ifju növekvő elkedvetlenedése nagyon a szívébe nyíllalott, tervet eszelt ki, amelylyel magához térítse. Eszébe jutott hirtelen, hogy annak a szemlének a szerkesztőségében neki barátai vannak. Nines ennél könnyebb dolog tehát! Elmegy a szerkesztőségbe s az ő fiatal barátjának ismeretlen mecénásul csap fel...

Egy reggel aztán a költő végtelen öröme ébredt, a boldogságnak az a forgataga ragadta magát, amely a levert emberbe bátorságot öntt arra is, hogy akár a felhők magasságába emelkedjék.

A szemle kiadta a versét, amely nyomtatásban egészen újnak, még szebbnek tetszett s boldogságának betetőzésére még egy huszonöt pezatás utalványt is kapott, művének honoráriumát. Ilyenformán hát az ő neve már aranyat ér! És neve az ismeretlenek nagy tömegének homályából már kiemelkedett a hivatottak, a kiválasztottak csoportjába!

Ösztönének első sugallatát követve Don Ferminhez rohant, hogy elmondja neki a hallatlan újságot. De akkor egyszerre csak eszébe ju-

A nemzet közvéleménye pedig hazafias lelkesedésének ernyedtlenségét, államférfiai alkotásaihoz kitartást, nemes becsüvágának további dicsőséges sikereket kíván ezen az évfordulón. S az ellenzékől elvárja a nemzet közvéleménye, hogy megemlékezvén a közel-múlt fontos tanulságairól, az ellenzés komoly feladatát tárgyias lojalitással s azzal a higgadt méltósággal végezze, amely az elért vívmányokból haszontalanul nem tesz kockára egy hajszálnyi sem s amely egy kötelességeiről soha meg nem feledkező kormányval szemben a kisebbséget is eltölti a támadások szertelenségétől, a tulés hangtól és a személyes élű ostromtól. Nehéz időkben, mikor a nemzet jogait és érdekeit a kormányzat léhasága veszélyezteti, ezernyi méltóság található az ellenzéki tulzások számára. De mikor a kormány szándékainak becsületes-ségéhez szó sem fér, mikor a közsabadságok és az egyéni jogok tisztelében maga a hatalom nyújt nemcsak példaadást, mikor a parlament méltóságát és erejét maga a kormány óvja meg a legnagyobb erélyvel, akkor az ellenzéki küzdelem módszerének ezekhez az adott viszonyokhoz kell hozzásimulnia. S ha a kisebbség tulenné magát ezeken a tekinteten, hát szemközt találna magával a közvéleményt, mely átérti és átérzi az új kormányzati szellem nagy értékét s mely az elért vívmányokat bizonyára meg tudja védeni a kisebbséggel szemben is. Mert az ellenzék ellenőrző ugyan a kormányzatot, de viszont az ellenzék ellenőrzése a közvélemény joga és kötelessége.

A budgetvita.

Budapest, február 25.

Az általános vita erősen alkony felé hajlik, de még most is a nemzetiségi kérdés a legérdekesebb benne. Ma is jóformán csak ez érdekelté belőle a t. Házat.

Amit az első szónok, a szélbali *Kecskeméthy Ferenc* mondott, alig érdekelt valakit. Egy kicsit unalmas volt eleinte még *Pichler Győző* is, akinek pedig már karzata is van. De a temperamentumos kölesdi képviselő komoly fináncpolitikai bírálatba ereszkedett s ezen a téren se érdeklődést, se komoly számbavételt nem tudott elérni. Sőt beszédének ezt az első részét, mely a pénztári készletekről, a valutarendezés megakadályozását, hogy ez a szerencse a festőt arra emlékeztetné, hogy az ő képeit ott eszi a por a raktárban és várják azokat a műértőket, akik felfogják... és megfizetik őket. Nagy lelke elszomorodott arra a gondolatra, hogy gyönyörűségét nem oszthatja meg öreg barátjával. Akkor olyan gondolata támadt, amely lelkes örömmel töltötte el. Szinte szaladva ment az utcán s miután a huszonöt pezétját behajította, a műkereskedés fölé tartott, amelynek kirakatában még mindig ott pedtek Don Fermin képei. Ő lesz az a műértő!... Kitiűnően játszotta a szerepét. Nézegette, vizsgálgatta a képeket, meglepést színelte és ámuló kiáltozások közben kérdezősködött a képek ára felől. Hogyan? Csak huszonöt pezeta? Hiszen tisztára ingyen adják ezeket a képeket! Ki az a kiváló művész? Es így tovább.

Mikor délután a festő szokás szerint elbete jött, akkor nagy jutalmat nyújtott az ötletért az öreg szemének ragyogása és a boldogságnak a fényessége, amely lényét előtűntette.

— Eppen a kirakat előtt mentem el és nem láttam ott már a képeket. Jött felőlük valami hír?

— Eladták őket! — mondotta Don Fermin diadalmas szerénységgel. — Egy rendkívül művelt fiatal ember vette meg őket ma reggel nagy dícséretet közepett! Végre is nem mindenki rajong csak a színnyomatokért. Hát ön?

— Megjelent, Don Fermin! Ki van nyomtatva és meg is fizetve.

— Pompás! Most aztán előre!

Nagy vidámsággal ünnepezték a siker első mosolyát és megállapodtak, hogy a művészet ege még sem olyan fekete, mint ahogy a pesszimisták mondják. Aztán, mint rendszeren, munkához láttak. Hanem a versek mintha jobban lendültek volna és a festett virágok mintha valami tavaszi nap sugar simogatására a kelyhüket nyitogatták volna.

sáról s a készülő konverzióról kissé háborzongató módon emlékezett meg, később *Lukács László* pénzügyminiszter igazán játszi könnyűséggel degradálta a mesék legolcsóbb fajtája példányai közé.

Szerencsésebb volt *Pichler Győző* beszédének másik részével, melyet egészen a nemzetiségi kérdésnek szentelt. Itt nagyon helyes alapon kezdte okoskodásait fölépíteni s amit a magyar politika nemzeti tartalmáról mondott, azt pártkülönbség nélkül mindenképpen helyeselhetné. Később *Pichler* inkább a szenzációt kereste, mint a nyugodt demonstrációt s ez beszédét kétségtelenül érdekesebbé tette, de nem értékesőbbé. Egy csomó adattal illusztrálta, hogy a szászok odahaza miképpen szolgálják a magyar állameszmét s ezek az adatok méltán háborították fel nemcsak a szélsőbal, de a többséget is. Elvégezve a magyar parlamentben senki sem hallgathatja közömbösen, hogy a szász iskolákban, már ahol egyáltalán szentelnek néhány órát a magyar nyelv tanításának, a magyar feladatok örök témája valamely német költemény taglalása, vagy valamely német kulturális esemény méltatása legyen. Az sem járja, hogy a tanári könyvtárak arrafelé csak úgy hemzsegenek a magyarfaló s a szászok állítólagos elnyomásáról szóló könyvektől. Az meg egyszerűen vérlázító, hogy *Korodi Lutz Lajos* ur a szászrégeni iskolai könyvtárnak ajándékozzon ugyan egy magyar könyvet, de az éppen a — *Zimándy Kossuth-pamfletje* legyen. Hát ha ezek az adatok kivették a t. Házat fogmájából s ha kivált a szélsőbal a fékezhetetlen indulat kifakadásával araszolta el miattuk a közbeszóló szász képviselő urakat: — ezen esudálkozni alig lehet. Kár azonban, hogy az indulat a szónokot is, közvetlen környezetét is tulzásokra ragadta, amiből olyan viharos hangulat fejlődött, melyet a *Korodi Lutz* ur viselkedése érthetővé tett ugyan, de amely a magyar parlamenthez mégsem illik. Ilyen pillanatokban jó volna, ha a parlament tartaná magát gróf *Apponyi Albert* elnöki programjához, hogy minden véleményt, még a legellenszenvenyebbet is, a magyar törvényhozás méltóságához illően kell meghallgatni. Am hadd adja ki pulykamérgét *Korodi Lutz* ur, ez ugyan nem fog a magyarságnak megártani, legfőleg a szász képviselőnek magának. De ha, mint a mai zajban is, azt mondhatja *Korodi Lutz*, hogy a magyar parlamentben nem hagyják szóhoz jutni a szász képviselőket, az ilyen vakmerő állítás a valóságnak még a látszatát se nyerhesse el. Mert beszéletek és beszélnek a szászok közül elegen: meghallgatta a magyar törvényhozás mindig, ezuttal is meg fogja hallgatni. Es ki kell annak látszania, hogy a magyar parlamentben csak *Korodi Lutz* ur hangja kell ilyen kellemetlen kórust, de nem azért, mert szász, hanem azért, mert tapintatlan és izgága.

Egyébként *Pichler Győző* beszédének a nemzetiségi kérdésre vonatkozó része jóformán az ülés egész hátralevő idejét kitöltötte. Majdnem végig szenvedélyes volt a beszéd, szenvedélyes a szélbali kórus is, legviharosabbra pedig akkor fordult a dolog, mikor *Korodi Lutz* személyes kérdésben válaszolni próbált. Az ő éles hangja sokkal élesebb visszhangot keltett s így az ülés meglehetősen izgatott hangulatban végződött. Holnap talán mégis csak befejezik ezt a hosszúra nyúlt általános vitát s akkor felszólal *Szöll Kálmán* miniszterelnök, aki heteken keresztül türelmesen hallgatta a támadásokat, de annál szorgalmasabban jegyzetgetett. Amit azokból a jegyzetéből majd kizsedegét, az lesz mégis a vitának igazi csattanója...

A képviselőház ülése február 25-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Tallán Béla.

A kormány részéről jelen vannak: *Szöll Kálmán* miniszterelnök, *Lukács László*, *Wlassics Gyula*, *Cseh Ervin*.

A költségvetés.

Kecskeméthy Ferenc támadja a pénzügyminiszter politikáját, amely mindent a militarizmusnak ad, de semmit sem a gazdasági bajok orvoslására. Az iskolára, de főleg a protestáns egyházak céljaira nagyon keveset költenek. Pedig ezek a vallások is tesznek annyit a hazáért, mint a többi vallás. Ezután a tisztviselők bajaival, a szerinte igazságtalan adó-

rendszerrel, a szegény emberek bajaival foglalkozik, végül kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el. (Heiyeslés a szélsőbalon.)

Pichler Győző külügyi kérdéseket tesz szóvá. A miniszterelnök valóságos tojástáncot járt leteleiben, amelyet *Komjáthynak* adott. Egyrészt devalválta a pétervári ut jelentőségét, másrészt politikai jelentőségének tünteti fel azt. Különben nem tulajdonít nagyobb fontosságot az egész dolognak. Nem árt hat az a nemzet fejlődésének, csak a dinasztának. Jellemző azonban külügyi hivatalunkra, amely nem tartja érdekesnek hazánk közgazdasági és politikai érdekeit. Itt van a cukorkérdés is. A kótdendő kereskedelmi és vámszerződéseknél pedig valósággal védőbástyáknak kell majd körülírni azokat a pontokat, amelyek érdekeinket képviselik.

Szatmár városában ezélt tiz évvel telepedett le egy ember huszer forinttal. Ezt a pénzt fruktifikálta s tiz év múlva megfizessze a vagyonát. Dacára e vagyonnak. Szatmár vagyoni statisztikája nem változott. Így áll ez az országgal is. Szegényedünk, de a bilanc ugyanaz marad. Még pénzkészleteink is vannak. Az ország vevetékéből gyűjtik össze a pénzeket, azért, hogy, ha majd katonai beruházásokra költségek kelljenek, akkor legyen pénz. Ez a miniszter pénzügyi politikája. Előre buktenek s akkor gondolja magában, hogy miért ne tehetném azt hátrafelé is. Es visszafelé buktenek. Ezelőtt évekkal nagy beszédet mondott a progresszív adórendszerrel. Örült ennek, mint hiva a fokozatos adótulásnak. De ez mind csak beszéd maradt. Így van az általános pénzügyi műveltekkel is. Kölesneinket uszorakamattal szereztek meg. Fé, hogy a konverzió is sok pénzünkbe fog kerülni.

Most a szászok ellen fordul s hangoztatja, hogy Magyarországon nem lehet más politikát követni, mint egységes magyar politikát. Felmutatja a szász iskolákban használt tantervet s adatokkal igazolja, hogy a tanítás nem magyar szellemű.

Rákosi Viktor: Azért nem tud *Korodi Magyarul!*

Pichler Győző: A magyar írásbeli témák a következők: A dalnok átka, *Uhiand* romána. *Siegfried* és *Brunhilda*. (Derűtlenség.) A kimutatásaiiban a magyar is a nemzetiségek között szerepel. Utána a szászok következnek. Hazafiatlan könyveket adnak az ifjúság kezébe: A *Völkert* kampi und *Sprachenstreit* in Ungarn-t. A székelyeket a cigányoktól származtatják le. (Mozgás.) *Korodi* is ajándékozott egy könyvet az iskolának. *Zimándy könyvet Kossuth Lajosról*. (Nagy zaj.)

Olaj Lajos: Szegény gyálat, hogy ilyen ember a magyar képviselőházban áll! *Hazaáruló bitang!* (Zaj.) *Ki kell dobni! Nem ide való!* (Felkiáltások balról.)

Elnök: *Olaj Lajos* képviselő urat kérem, ne méltóztassék ilyen kifejezéseket használni.

Olaj Lajos: Kérem, az ilyen embert ki kell dobni a magyar parlamentből! Itt nem ülhet ilyen ember! Gyálat! Ki kell dobni! (Elnök helyeslés és zaj a szélsőbaloldalon.)

Nessi Pál: Minden más parlamentből kidobnák!

Olaj Lajos: Gyálatos pimaz, aki ezt tette! Szegény gyálat!

Korodi Lajos: Azt már eleget hallottam!

Balogi Géza: Erre nincs leteleük!

Kubik Béla: *Eáter a pajfájára minden!*

Elnök: Csendet kérek és kérem, ne méltóztassanak ilyen kifejezéseket használni, különben kénytelen leszek a képviselő urakat rendretulástani.

Kubik Béla: *Vastag a bőr a pajfán!*

Elnök: Kérem a képviselő urat ne méltóztassék ilyen inparlamentáris kifejezést használni! (Felkiáltások a szélsőbaloldalon. *Megérdemli!*)

Olaj Lajos: Kérem, nincs olyan kifejezés, amit az ilyen ember meg ne érdemelne! (Zaj.)

Elnök: Kérem a képviselő urakat, méltóztassanak nyugodtan lenni!

Pichler Győző: A szászok azt mondják, hogy ők a kultura apostolai. Budapestben van Goethe-szoba, de *Kossuth-mauzoleum* nincs. A szászoknak pedig nem jutott eszébe, hogy a magyar kultúra műveit tanítóikkal ismertessék. A szász nép szorgalmas és hazafias, csak a vezetői a hibások!

Olaj Lajos: Abból élnek!

Kubik Béla: *Vitágeszölök!*

Pichler Győző: A szász vezetők piszkolnak bennünket kultúrlöved. Azt mondják, hogy elnyomjuk 800 éves kultúrlövedet. Ez is hümbög. Mert a szászokat elpusztították a törökök és a tatárok. S a múlt században vándoroltak be helyettük. A szász történetírók szerint legelőkelőbb emberek egy forint készpénzzel jött be hazánkba. Mert szegények voltak.

Pildner Ferenc: Ez nem áll!

Pichler Győző: Sajnálja, hogy *Pildner*re kell vitalkoznia, de fenntartja állítását. *Humburg* azt mondani, hogy a szászok alapították és tartották fenn a nyolcszáz éves kultúrát.

Az összes államokban a nemzeti tirannizmus kapott lábra. A német császár megvesztetési a poseni fengyelek gyermekeit, mert nem akarnak németül imádkozni. A trancia a gloire jelszava alatt küzd az idegenek ellen. Az angol pedig a tengeren túl terjeszti szupremáciáját. Tanuljanak azoktól a szászok és jöjjenek felénk hazafiai érzelmeikkel s akkor majd beszélhetünk egymással. (Zajos éljenzés és taps.)

Majd így folytatja a szónok:

A t. Hály engedelmével átértek most egy dolgra, amely vérg üldözi ezt a nemzetet évek óta minden külföldi sajtóban. A külföldi lapok cikkeit értem, amelyek mind egy kaptatára készülnek. De mielőtt erre áttérnék, engedjék meg, hogy azzal a tisztelettel, amelyet azok iránt érzek, akik nemzetünk fejlesztésére és erősítésére az irodalomban munkát végeznek, ráutaljak arra a szorgalmas és nehéz munkára, amelyet a román kérdésben való leivilágosítás érdekében *Bekics Gusztáv*, a tuloldalón ülő t. képviselőtársam végeztet. (Elnök éljenzés a jobb- és szélsőbaloldalon.)

Arra a szorgos munkára, amelyet, — nem szorul dicséretre — amidőn oziarták előle a világsajtót, folyóiratokban — a Revue des deux mondes-ban és a Revue des parlementaires-ben — végezték a román kérdésben és hogy én azokat nem tartom az ő részéről Cassandra-jóslatnak. Hanem nagy és fontos munkának és hogy figyelmeztessen a szászokat arra hogy az itteni elnyomatásukra vonatkozó cikkeket, amelyeket elhelyeznek és becsapásznak a világsajtóba. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Felkiáltások: *Hazugságok! Köhölmanók!* mind közönséges szédülésnek íognak telenni abban a pillanatban. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ugy van! Ugy van! *Közönséges hümbög!*) amint akadni fog egy magyar író, aki éppen olyan szorgalmas és kitartással, mint a román kérdésben szemben Beksis Gusztáv, le fog a leplezni a szászok külön aspirációit. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Meri annak a szász népként nagy többsége tisztességes, szorgalmas, tisztaságra törekedő, becsületes küssé konzervatív, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) — óriási többsége ilyen: — amde akadnak közöttük egyházyan, akik kihasználva a konzervativizmusukat kihasználva a szorgalmukat, amely odaküti őket munkájukhoz, éppen azon lelki tula donsgávkra támaszkodva, hogy ők olyan szorgalmasok, de konzervatívok és nehezen megmozdíthatók: hogy csak saját dolgaikkal foglalkoznak (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) és így fel nem tudnak, feltőlják magukat mint vezérek. (Általános élénk helyeslés, tetszés és taps.)

Krasznay Ferenc! Abból élnek! (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Olay Lajos: Ez a kenyérkeresetük! (Felkiáltások a szélsőbaloldalon; *Vidageszók!*)

Schmidt Károly: Kérem rendre! (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: *Jobb less hallgatni! Jön még egyéb is!*)

Pichler Győző: Aki figyelemmel kísérté a munkásmozgalmakat, (Halljuk! Halljuk! a jobb- és a szélsőbaloldalon.) megfigyelheté azt, hogy itt is időről-időre feltőlják magukat vezetők, akik élőküdné a munkások véres verejtékén szerzett garasain; (Általános élénk helyeslés.) és tudja, hogy azokat nem a szocializmus nagy és magasztos eszméi vezetik hanem más okból toiakodnak fel és kitznak minden olyan ember maguk mellől, aki — mint őnk mondják — nem proletár, hanem „bourgeois” és mert ama bourgeois után szemben találá magát a nagy intelligenciával, amely képes volna levilágosítani a tömeget arról, hogy ő csak élőküdik rajta. (Ugy van! Ugy van!) Az igen t. szászvezető urak éppen fordítanak egyet a dolgon; őnk tudják, hogy az ő népiük intelligens. A munkás, amint észreveszi, hogy kihasználják, abban a pillanatban elkergeti, elzavarja a vezetőit és innen van az, hogy évről-évre látunk új munkásvezetőket, a régiekről pedig csak a rendőrség jelentéseiben vagy kriminális lejelentésekben hallunk. De a szász vezérek számítók és tel tudják használni még az egyéni intelligenciát is a szász népként, amely népként természete nyugodt, nem igen bevül tel egyhamar, hanem túri a vezetőket feltalalódokot azt mondván: hagyunk tenni őket amit akarnak, ne zavarjuk, ne kellemetlenkedünk velük, semmi közünk hozzájuk. Amde elkövetkezik az idő, amidőn a szászok be fogják látni, hogy az ő ügyüket nem mozdítják elő azok a vezetők, mert hiszen annak előmozdítására nem szorúnak órájuk mivel maga az állam gondoskodik róla, hogy polgárainak a jóléte meglegyen. És abban a pillanatban, amint ezt tudomásul veszik azon urak, akik ma itt olyan nagyon szászoskodnak, nem íognak többé szerepelni közöttük.

(Helyreigazítás.)

Lukács László pénzügyminiszter: A pénztári készletkérdés Pichler vagy nem olvasta el, vagy ha olvasta, nem méltatta figyelemre azokat az érveket, amelyeket a pénztári készletkérdésére vonatkozólag elmondott szombati beszédében.

Konstatálom, hogy mindaz, ami a pénztári készleteknek a hadszervezettel, vagy a hadsereggel való összeköttetésbe hozását illeti, mindaz, ami erre vonatkozólag itt bármilyen oldalról elmondottot egy szerien a *mesék országába tartozik.* A pénztári készletekre szükség van az államnak azért, mert semmiféle gazdaság forgó-fóke nélkül nem existálhat és így nem existálhat az állam gazdasága sem. Azonban a pénztári készletek hadügyi célokra nem használhatók, nem is íognak használatni soha, (Helyeslés jobbfelől.) mert azt a dolog természete egyáltalában meg nem engedti. (Helyeslés a jobboldalon.) Hogy mennyi nálunk a pénztári készlet, erre nézve mindenki szereszet magának levilágosítást és nem szükséges e tekintetben a sőtében tapogatózni, nem szükséges itt kalandos számokat felállítani. Igaz, hogy a pénztári készlet mennyiségét illetőleg csak egy moment-fotográfiává szolgálhatunk, mert hiszen a pénztári készlet, természeténél fogva nemcsak napról-napra, hanem óráról-óra változik, a szerint, amint az állami bevételek és kiadások a pénztárakban levő készleteket változtatják. Hogy mennyi nálunk a pénztári készlet, azt mindig az év utolsó napján szokták konstalálni és az állami számszámadás szokta kitüntetni. Megtalálható tehát a legutolsó évi számszámadásban, amely az 1900. évről szól, hogy 1900. december 31-iken volt a mi pénztári készletünk 287.000.000 korona. Ez magas pénztári készlet volt, rendszer körülmények között ennyit nem szokott tenni a mi pénztárunk tartaléka. E 287 millió koronából azonban 97 millió korona volt aranypénz és 140 millió korona volt papirpénz. Mintán pedig az aranypénz, közismeretű dolog, hogy tárgyalomképesség szempontjából ma még nem áll a használhatóságban azon a jobban, amelyen a papirpénz, tulajdonképpen a pénztári készlet, amelyre a kormány mindennap rendelkezhetik, amelyet szabadon felhasználhat a fizetésekre, csak a papirpénz-készletből áll, amely 140 millió korona, ugy, hogy mutat a mi állami évi kiadásaink az 1000 millió koronát meghaladják, a mi pénztári készletünk — azt lehet mondani, — csak egytizedrésze a mi évi ki-

adásainknak, tehát semmi esetre sem olyan aránytalan a nagysága, az évi szükségletünkhöz képest.

Ha valaki belepillant a pénzügyi bizottság ezidei jelentésébe, abban megtalálta azt, hogy mi hét esztendő alatt nem kevesebb, mint 588 millió koronát fordítottunk a beruházásokra; amely állam tenet hét év alatt 588 millió koronát fordít a mi viszonyaink között beruházásra az megtette a kötelezettségét és elment azon határig, ameddig józanul egyáltalában el lehet menni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Beszélt Pichler a konverzióról is, amely még csak a jövőben megtörténendő konverziót már ma bírálja. Hát ha állana az a teória, amelyet felállított, mely szerint a konverzió az kamatmegtakarítás sohasem nyújt olyan előnyt, mint amilyen áldozatba kerül az az államnak a tőkefelemelés következtében, vagy amilyen nyereséget szerez ilyenkor a konzorcium, akkor egyetlen egy állam sem vinné véghez a konverziót. Azt is mondja, hogy elkészítettünk a konverzióval, vagy igen korán vagyunk. Sem az egyik, sem a másik nem áll. Korán nem vagyunk és nem indokoltan ezzel foglalkozunk azért, mert a pénzpiac alakulását hosszabb időre senki sem tudja biztosan megállapítani és a kormánynak kötelessége a kedvező viszonyokat fe használni az állam érdekében akkor, mikor azok mutatkoznak. De nem is késünk el a konverzióval és nem is csinálhattuk előbb a konverziót, mert azok a papírok, melyek ma konvertálás alá kerülhetnek eddig nem voltak konvertálhatók a tenáláló szerződés értelmében, amelyek a konvertálást az évek bizonyos során kizárják.

Pichler Győző: Ausztriával!

Lukács László pénzügyminiszter: Nem Auszriával hanem másokkal kötött szerződés értelmében, amelyek a konvertálást kizárják. Végül azt is mondja, hogy a valutarendezés megakadt. Szó sincs róla, hogy megakadt, a valutarendezés teljes folyamatban van és most már csak az utolsó technikai teendők, tudniillik az államügyek kiserésése van munkában és mihelyt ezt megtörténik, be fog következni a valuta-rendezés formai befejezése is. (Helyeslés a jobboldalon.) Kár volt Pichlernek azt mondania, hogy a pénzügyminiszter bukencezteti a számokat, mert erre azt felelelhetik, hogy nem ő, hanem Pichler bukencezteti a tényeket és e bukenceztetésnek nem lehet más eredménye, mint az, hogy teóriának kára történhetik. (Derűtség és helyeslés a jobboldalon.)

(Mentegetőzés.)

Korödi Lajos: Beismeri, hogy az emített könyvet odaajándékozta a szászregényi gimnáziumnak, de adott többet is. Emondja, hogy történt az ajándékozás, *Lepsényivel az államfognásban ismerkedett meg.* (Derűtség.)

Kubik Béla: Haz árulásért ült ott!

Korödi Lajos: Párhajvetségért ültem!

Mikor meghallotta, hogy Zimándy műve megjelent...

Vészi József: Szenny az, nem mü! (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Korödi Lajos: ... kérte Lepsényit, hogy ismeretést végezt küldjön a *Kronstädter Zeitung*nak egy példányt, mire Lepsényi hármalt küldött. De nem ismeretete, mert nem tartotta azt szükségesnek.

Rákosi Viktor: Azt mondotta, hogy ki akar békülni a szászokkal!

Korödi Lajos: Most már talán harmad- vagy negyedikben látom, hogy milyen ez a kibékülés. Látom ezt abból is, hogy mitéle közbeszólások vannak itt napirenden.

Kubik Béla: Méltóak az illető egyénekhez!

Korödi Lajos: En ilyen fegyverekkel nem szoktam küzdeni, ilyen közbeszólásokkal. Ilyen szavakat én nem is szoktam használni, sem a privát életben, sem itt, sem sehol. Ha ez talán egyneknek, vagy másoknak tetszik nekem nem tetszik; és ha ekképp akarják megoldani a nemzetiségi kérdést, hát tegyék meg, de hát nem én árulom el, vagy valaki más a képviselőházat vagy a magyar politikát, hanem az ilyen viselkedés árulja el. (Mozgás.) Az árulja el, hogy itt egy szász tag nem beszélhet öt percig, a nélküli, hogy közbeszólásokkal ne zavarják.

Barta Odön: Beszélt itt szász képviselő óráhszort közbeszólás nélkül! Csak azóta van ez napirenden, *amióta önk bejötték!* (Folytonos nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: A legnagyobb tisztelettel hallgatunk meg másokat! (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Nagy zaj. Élénk ismételés csemet. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: *Mindig kihallgatuk a szászokat!*)

Elnök: (Csenget) Csendet kérek, t. képviselő urak, mert különben kénytelen leszek az egyes képviselő urakat megnevezni. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Korödi Lajos: Hát, ha nem akarnak meghallgatni, akkor nem beszélünk, hanem *hazamegyünk és csak írunk.* (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: *Csak tessék, állunk élébe!* (Zaj. Elnök ismételen csemet.)

Lukács Gyula: Lesz még államügyész Magyarországon! Körmükre koppant majd az irásukért! (Folytonos nagy zaj és nyugtalanság a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: (Csenget) Csendet kérek, t. képviselő urak! Meltóztassanak nyugodtan meghallgatni a szónokot. Itt minden képviselőnek egyenlő joga van, t. Ház; éppen ugy meg kell hallgatni az egyiket, mint a másikat. (Mozgás és zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Lukács Gyula: Hiszen lekéztét bennünket!

Elnök: Ne méltóztassék jéleséni. Ebben a Házban egyenlő joga van minden képviselőnek.

Justh Gyula: *Rendre kellett volna utasítani!* (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Ez kötelessége az elnöknek! (Felkiáltások a szélsőbaloldalon. Nem szabad elnöknek lennie! Bennünket minden kecsélyeséért rendreutasít.)

Kubik Béla: En majd meg fogok teletni annak az urnak! (Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon. Élénk csemet.)

Justh Gyula: Nincs szó az elnöki székéből ami védelmünkre? (Nagy zaj)

Elnök: (Csenget) Csendet kérek t. képviselő urak. (Zaj! Halljuk! Halljuk! Justh képviselő urak megjegyzem, hogy erről az oldalról előbb sokkal erősebb kifejezések hallatszóttak és nem utasítottam rendre. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Justh Gyula: Es rendreutasította!

Kubik Béla: Ugy van, rendreutasította! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Ne tessék feleselni az elnökkel; nem utasítottam rendre, nem történt meg. (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk!)

Korödi Lajos: Amit itt elmondani akarok, azt zangalással el lehet nyomni, de amit leírok, az is megtelem a mi álláspontunknak. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: *Annak igen, az hazafiatlan!* Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Báró Felitzsöh Artúr: Az denunciació!

Barta Odön: *Az ön álláspontja hazárdul álláspont!* (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Korödi Lajos: Itt a budapesti lapokban olvastuk február 7-én, hogy megjelent a *Berliner Börsen-Curier*ben egy íelet. Magyar ember írta. *Civis Hungaricus* névalálrással. Ezt olvastuk és az egész cikket a budapesti lapok berlini távirat alakjában leközölték. Ez a cikk igen újváj volt a németek iránt. (Mozgás.) Tessék csak meghallgatni. (Mozgás. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: *Es nem személyes kérdés!*) Mondom, ez a cikk megjelent Budapesten, de február 7-én a *Civis Hungaricus* cikk nem volt a berlini lapban, pedig megsürgönyöztek hogy 6-án megjelent.

Horváth Gyula: Ez majd megint benn lesz a *Berliner Börsen-Curier*ben!

Korödi Lajos: Pedig itt megjelent! És 9-én megjelent egy cikk *Berlin*ben, de egészen más, mint amit ide sürgönyöztek. Jelet meg ott egy cikk, amely a szerkesztésé ir és ebben a cikkben foglaltott egy budapesti átirat, de nem *Civis Hungaricus* aláírással, hanem aláírás nélküli. Így tehát hazudtak, hogy az a cikk megjelent. (Felkiáltások: *Ki írta?*) Mert nem jelet meg.

Vészi József: Megjelent 9-én! Mi van ebben?

Korödi Lajos: A hazugság!

Vészi József: Csak a szászok különbet ne hazudtak legyen! Ezt még eltűnök!

Barta Odön: Halljuk a személyes kérdést!

Korödi Lajos: És ebben a cikkben benne volt az átirat, egy szásznak a cikke. akít nagyon jól ismerék, mert mindig az ő társaságában vagyok.

Barta Odön: Akkor gyanus!

Korödi Lajos: Az a szász én voltam! A másik cikkben az volt, hogy Lindner a federalizmus mellett tüntetett itt. (Nagy zaj. Felkiáltások: *Ez nem személyes kérdés!*)

Elnök: Kérem a t. képviselő urak türelmét. Kérem a t. képviselő urat, vegye figyelembe, hogy az idő nagyon órehaladt. Méltóztassék a Ház türelmével számolni és a személyes kérdésre térni. (Felkiáltások: *Hoinap! Hoinap!*)

Korödi Lajos: Azt mondják, hogy mi becsapásúnk cikkeket. Mindjárt készen vagyok. A *Berliner Börsen-Curier* ama cikkében az én cikkem is volt, de az emített táviratból kitagyták, hogy mi volt a *Civis Hungaricus*-léle átiratban az, hogy Lindner tüntetett a federalizmus mellett és azt is kibagyták, hogy itt Magyarországon van ezer német népiszkola. Éppen azt tetszett kihagynia a táviratozó urnak. Most nem akarom felolvasni, de tessék elolvasni a cikket, ahogy megjelent a valóságban. Ha én valamit küldödre írok, az mindig megtelem a valóságnak. (Nagy mozgás és zaj.)

Pichler Győző: Csak néhány szóra kérem a Ház becses türelmét!

Elnök: Tessék türelmellel lenni, t. képviselő urak.

Pichler Győző: Rögtön befejezem. (Felkiáltások: *Hoinap! Hoinap!*)

Elnök: Az idő annyira előrehaladt, hogy a képviselő ur tán szives lesz lelszólalását hoinapra hagyni. (Helyeslés.)

Az ülés végződik délután 2 óra 20 perckor.

BELFÖLD.

Kassa Széll Kálmánhoz. Fényes bizalmi manifestációval fejezte ki ma *Kassa* város törvényhatósága *Széll* Kálmán iránt való elismerését a trónörökös pétervári kísérje ügyében tanúsított magatartásáért. Az alkalmat erre az odavalló ellenzék szolgáltatta, egy indítványval, amelyvel himet varni próbáltak *Beöthy* Akosnak a pétervári ut dolgában való balsikerű parlamenti szereplésére. Az eset, *kassai* távirat szerint így történt:

Kassa város törvényhatósága mai közgyűlésén tárgyalás alá vette több bizottsági tagnak indítványát az iránt, hogy a törvényhatóság írjon fel az országgyűléshez, hogy ez intézen feliratot a koronához, hogy az udvari méltóságok Magyarország függetlenségének tiszteletben tartására kényszerítessenek. A közgyűlés tulajnyom nagy többséggel, az összes szavazatokkal 10 szavazat ellenében napirendre tért az indítvány felett s egyuttal kifejezte bizalmát *Széll Kálmán* kormányelnök iránt, kijelentvén határozatában, hogy a kormányelnök és kormánynak politikai éleslátása, hazafisága

és szilárd bátorsága teljes biztosítékok szolgálnak arra nézve, hogy az indítványozók részéről kifejezett aggodalmak megokoltaknak nem tekinthetők.

A törvényhatósági bizottságnak ez az impozáns állásfoglalása nemcsak a kassai szabadalvü-párt fényes diadalát jelenti, hanem jelentőgyuttal egy komoly figyelmeztetést *Beöthy* Akossal, Kassa város képviselőjével szemben. Arra figyelmezteti ez a határozat *Beöthy* Akost, hogy nem volna szabad megfélekednie arról, hogy mandátumát első sorban a kassai szabadalvüpart önmegtartóztatásának köszönheti; hogy a kassai szabadalvüpart országos érdekből legyőzte a maga külön pártterdekét akkor, mikor *Beöthy* Akost a törvényhozásba beeresztette. Es figyelmeztetés ez a határozat arra, hogy a szabadalvüpart önmegtartóztatása megérdemelte *Beöthy* Ákos részéről is annyi önmegtartóztatást — ha ugyan ez nála önmegtartóztatás — hogy a politikai kritika teréről ne esapjon át a személyes támadás terére, amint ezt tette eddigi felszólalásaiban, amelyekben több volt a *Széll* Kálmán személyével való kötekedés, mint a kormány politikájának tárgyirálata. Az okmány nem jelenti a minden áron való gáncoskodást és különösen nincs helyén az ilyen gáncoskodás olyan esetben, a midőn a kormány olyan energiával és férfias bátorsággal teljesítette a kötelességét, mint a pétervári uttal kapcsolatban felmerült incidens körül. Ha erről *Beöthy* Ákos megfélekedett, nagyon jó volt öt figyelmeztetni reá és nagyon jó, hogy éppen Kassáról kapta meg ezt a figyelmeztetést.

A konverzió. A *Bud. Tud.* írja: *Lukács* László pénzügyminiszter *Pichler* Győző idevágó támadásait olytán tett kijelentéseinek kiegészítéséül a magyar papírok tervbe vett konverzióját illetőleg még konstatálhatjuk, hogy az illető tárgyalások a múlt és a jövő héten kizárólag azért szakadtak félbe, mert *Lukács* László pénzügyminiszter ezen egész idő alatt részint a költségvetési vita, részint pedig tárcájának más sürgős ügyei annyira igénybe vették, hogy nem volt képes egyidejűleg a konverzió-tárgyalásokat is folytatni. A költségvetési vita be ejzése után, amely még a hét folyamára kilátásban van, e tárgyalásokat azonnal újra felveszik.

Küldöttségek a Háiban. *Bihar*üesség küldöttsége ma déliótt *Molnár* Ákos képviselő vezetése mellett *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszternél tisztelegtet és arra kérte a minisztert, hogy a Berettyó árterének szabályozási költségével a községet ne terheljék, mert ez már egy másik kisebb méretű árter-nyúlalóról biztosítván a községet, megígérte, hogy a küldöttség kérelmét sürgős tanulmány tárgyává téteti. — *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ma fogadta *Czegled* város küldöttségét, melyet *Várady* Károly képviselő vezetett. *Czegled*en új állami főgimnáziumot akarnak építeni s az erre kismélet hely a városon kívül esik. Ennek orvoslását kérte a küldöttség a miniszteről, aki a baj orvoslását kilátásba is helyezte.

A *karzagyalak*nak mintegy negyven tagu küldöttsége kereste ma tel *Ploz* Sándor igazságügyminisztert a képviselőházban *Papp* Elek országgyűlési képviselő vezetésével. Legelőjük teledkőnyvezését kérték a miniszteről, mert már 1897-ben elosztották a legelőt, de teledkőnyvezve még a mai napig sincsen. A miniszter szívesen fogadta a küldöttséget és ígéretet tett, hogy ügyükben intézkedni fog.

A kormány mellőzése Bécsben. Már mai számunkban megirtuk, hogy egy kőnyomatoknak az a híresztelése, hogy a magyar kormányt a *Rajner* öherceg aranylakodalmából való tisztelegésnél mellőzték, teljesen koholt. Közöltük is ezzel szemben a való tényállást. A koholmányt most félhívatatosan is megcáfoltjuk.

Félhívatatos hang Koerber beszédéről. A *Magyar Távirati Iroda* a következő félhívatatos kommunikét teszi közzé: *Koerber* miniszterelnök tegnap beszédét az itteni politikai körökben nagy megnyugvással fogadták. Különös meglepéssel konstalták, hogy a dualisztikus viszonyban az a föllogása, amelyet *Koerber* a Reichsrathban kifejezésre juttatott, teljesen megegyezik azzal a föllogással, amelyet *Széll* Kálmán miniszterelnök a magyar képviselőházban hangoztatott. Különösen nagy jelentőséget kell tulajdonítani az osztrák miniszterelnök ama kijelentésének, hogy az egyik állam termelőjét nem szabad a másikban ellenségnek tekinteni s mint olyannal bánni. Ezek a szavak megérdemlik, hogy mindenütt föllogják teljes jelentőségüket és a kölesönös gyakorlat vezérelvéül alkalmazgassák. Sajnos, azt tapasztaltuk, hogy a legizgatottab jelszavak egyes érdekes csoportok önzéséből erednek, s hogy a vezetó

államférfiak, amidőn közérdekből kénytelenek az ily jelszavakkal nem törődni, rögtön energia hiányával vádolják őket. Amidőn most konstaltjuk, hogy az osztrák érdekeknek az a föllogása, amelyet *Koerber* kifejezésre juttatott, viszont oly szives előzékenységgel találkozik Magyarországon, annak a reménynek adhatunk kifejezést, hogy az o'y hatósosan kifejtett nagy szempontok alkalmazása lehetséges fogja tenni, hogy a két állam között fönnlörög kérdések mielőbb sürgősen megoldassanak.

Hegyaljai bortermelők a miniszterelnöknel. A tokaj-hegyaljai bortermelők és borkereskedők 400 tagból álló küldöttsége tisztelegtet ma délután gróf *Andrássy* Sándor, a zemplémmegyey gazdasági egyesület elnökének vezetésével *Széll* Kálmán miniszterelnöknel. A miniszterelnök a küldöttséget a belügyminiszteriumban fogadta *Hegedüs*, *Darányi* és *Lukács* szakminiszterek jelenlétében. A küldöttség szónoka, gróf *Andrássy* Sándor arra kérte az érdekelte ország-rész nevében a miniszterelnököt, hogy miniszterársaival együttesen az Olaszországgal fennálló határszéli borvám-klauszult a magyar bortermelők érdekében legalább 60 koronában állapítsa meg, továbbá hogy a borházasítási törvényhozási uton tiltassák meg és a szövetkezeti törvény módosításával a borértékesítési viszonyokat javítani igyekezék.

A küldöttség terjedelmes emlékiratot nyújtott át a miniszterelnöknek. Az emlékirat meggyőző adatokkal illusztrálja azokat a károkat, amelyek az olasz borvám-klauszula a tokaj-hegyaljai szőlőbirtokosoknak okoz.

Az ugynevezett „házasításra” való olasz borok — ugymond — Tokaj-Hegyalja szőlőbirtokosait atól a létüket biztosító prémiumtól fosztanak meg, melylyel a kedvező évjáratok értékhatványainban bírtak s melylyel a gyenge évjáratok hiányait helyreállították. Es ha elgondoljuk, hogy a fentebbi számadatok a borházasítási legköltéseségek mcdjának nyereségi esélyeit tüntetik fel, — holott jól tudjuk, miszerint Olaszországban hektoliterenként nemcsak 10 forint, de 6 forintért is lehet bort kapni, de tudjuk azt is hogy a hegyaljai törköly és borseprő felhasználása mellett zamatosított olasz borok még több hasznot adnak. — továbbá, ha elgondoljuk, hogy mérlegünk a jövőben mindig és mindig súlyosabba változik, hogy a jagy, jég, viharokozta károkat, a dráguló napibéreket, a rovarvilág elleni új meg új védekezéseket, a tőkék életidejének lejárátát, a rigolozott talaj termőképességének hanyatlását, az adókedvezmények megszűnését és sok más előre nem látható hátrányt kihagyunk kalkulácunkból, csaknem reménytelen az a kép, mely jövőnk felő képeletünk elé tárul.

Mindezeket az esélyeket meggondolva, a tokaj-hegyaljaiak a borvám minimumát 30 forintban azaz: 60 koronában javasolják megállapítani, még pedig minden kiállal ellen egytörmön s oly szerződéses biztosítékok mellett, hogy a váltélet semmi néven nevezhető ok, ürügy, vagy intézkedés által kijátszható, enyhíthető és megkerülhető ne lehessen. A memorandum ezután felhívja a kormány figyelmét a német-és oroszországi piacok visszahódítására is, ezután áttér a bortermelés és értékesítés többi bajainak ismertetésére. Fel sorolja a szövetkezeti intézmény teredésének akadályait; kéri a természetfölötti intézménynek behozatálát, továbbá a teletjaiti kölesön törlesztési határidejének november elsejéről a következő év május elsejére való áttételét.

A miniszterelnök igen szívesen fogadta a küldöttséget s válaszában biztosította a küldöttséget, hogy szíven viseli a magyar bortermelők érdekeit és kijelentette, hogy igyekezní fog a magyar bortermelők érdekében a legkedvezőbb klauszult megkötni. Az új váltételek magasságára vonatkozólag egyelőre konkrét ígéretet még nem tehet. A küldöttség a minisztereket lelkesen megéljenzette s bizalommal távozott a palotából.

A magyar-ösekel választás. A következő sorok közlésére kérték föl bennünket:

Fassie Tódor, a magyar-ösekel kerület orsz. képviselője, tegnap országgyűlési beszédében ismételten azt állította, hogy én, mint a magyar-ösekel kerület függetlenségi és 48-as Kossuth-párti hivatalos jelöltje, nemkülönbön pártom vezetősége a legutóbbi választás alkalmával ellene megengedhetetlen egyverekkel korteskedtünk volna. Azt állította ugyanis, hogy a császár nevében igaztunk a fönnálló jogrend ellen és törvényszegésre buzdítottuk a román választókat. E képtelen vádakkal szemben kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy én és pártbimben kizárólag a függetlenségi és 48-as párt ismert programját hirdettük és zászlónk a á önként, vagy lelkesedéssel csatlakoztak a hazafias érzésű románjaku választók. Biztos győzelmünket csakis *Fassie* kortesneinek, az ottani közigazgatási tisztviselőknék hallatlan erőszakosságai és visszaélései akadályozták meg. Peticiónokban, melyet a Kuria, sajnos, íromhiba miatt félretett, kimutattuk, hogy mennyire nem tiszta a *Fassie* Tódor mandátuma. A képviselőház túrelmét bizonyítja az, hogy egy ilyen mandátum tulajdonosa föl szólalhat és nyíltan meg meri gyanúsítani lojális ellenlélét és azt a pártot, amelyet képvisel.

Budapestben, 1902. február 25.

Dr. Kovács Dénes.

A képviselőház összerfírhételenségi bizottsága ma este öt órakor gróf *Andrássy* Tivadar elnöklete alatt ülést tartott, melynek napirendjére *Halász* Zsigmond, *Benke* Gyula, *Miklós* Odön és *Landl* Adólf képviselők ellen történt összerfírhételenségi bejelentések tárgyalását tűzték ki. A bizottság *Heinz* Hugó referálása alapján elsőnek a *Miklós* Odön ellen beadott összerfírhételenségi bejelentést tárgyalta. E bejelentés szerint *Miklós* Odön összerfírhételenségi állásban van, mint a Fairbanks mérleg- és gépgyár-részvénytársaság elnöke és igazgatója. Az előadó a feljelentéssel kapcsolatosan bemutatja okirattal való igazolását annak, hogy *Miklós* Odön e társaságnál viselt állásáról már 1901. október havában lemondott. Ezeknek az adatoknak alapján a bizottság egyhangulag kimondotta, hogy a bejelentés tárgyátalan és összerfírhételenség nem forog ellen. *Benke* Gyula képviselő ellen, mint a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölesön-Intézet vezérigazgatója ellen azon az alapon történt feljelentés, hogy az igazgatása alatt álló társaság az állami zálogintézetek bérlői és az osztályorsjáték-részvény-társaság részvényeinek egyharmadát tulajdonul bírja.

Benke Gyula ellenlátatában és azzal kapcsolatban bemutatott okiratokban vitatta annak valótlanságát, mintha az igazgatása alatt álló társaság bérbé bírná az állam zálogintézetét. Az államnak ilyen bérbé adható zálogházat egyáltalán nincsenek. Való az, hogy a társaság engedély alapján zálogüzletet folytat, az állammal azonban semmiféle üzleti vagy elszámolási viszonyban nem áll. A társaság engedélye továbbá semmiféle kizárólagos jelleggel nem bír, amit az is bizonyít, hogy a kapott engedély keletkezése óta magánosok is társaságok is kaptak hasonló, sőt enyhébb feltételek mellett engedélyt. Tekintettel arra, hogy a törvény értelmében összerfírhételenség csak akkor áll fenn, ha a haszonhajtó jogok bérlői üzletleg elszámolási viszonyban vannak az állammal, a törvény rendelkezései szerint itt összerfírhételenség fenn nem forog. Azt vitatja továbbá az ellenlát, hogy az osztályorsjáték társaság részvényeiből és alapító-leveleiből a Budapesti Takarékpénztárnak egy harmadánál jóval kevesebb van tulajdonában. Miután pedig a törvény értelmében az összerfírhételenségi csak a részvények egy harmadának birtoka állapítja meg, a bejelentést képviselő kéri a feljelentésnek, mint tárgyátalannak félretételét.

Tonai Lajos, a Budapesti Takarékpénztár elnöke, akit a bizottság elnöke a megjelensre ielkért, szintén kijelenti, hogy e társaság üzleti vagy elszámolási viszonyban az állammal nem áll, a zálogüzletet nem monopólium, hanem engedély alapján folytatja, mert a törvény értelmében a zálogüzlet azon számos iparág közé tartozik, melyet csak engedély alapján lehet gyakorolni. Az osztályorsjáték-társasággal köití szerződést be nem mutathatja, mert szerződés a takarékpénztár és az osztályorsjáték-társaság között nem áll fenn.

Az előadó bemutatja ezután azt a szerződést, melyet a pénzügyminiszter az Elsässische Bankkal és a Budapesti Takarékpénztárral, mint az osztályorsjáték-társaság alapító konzorciummal megköötött. A szerződésből kitűnik, hogy a konzorcium jogai és kötelezettségai megszüntek, amikor az osztályorsjáték-társaság megalapította s arra a kizárólagos sorsjáték-koncessziót átruházta.

Az előadó kéri *Benke* Gyulától, vajjon ő ad personam részt veti-e az osztályorsjáték alapításában és van-e részvénye?

Benke Gyula kijelenti, hogy ő személyesen az alapításban részt nem vett s részvénye egyáltalán nincs.

Eötvös Bálint bizottsági tag: Ha az osztályorsjáték-társaság csöbbe jutna, nem száll-e vissza a koncesszió a Budapesti Takarékpénztárra?

Benke Gyula: Semmi körülmények között sem.

A bizottság az előterjesztett adatok alapján elkészíti jegyzőkönyvét s az iratokat az összerfírhételenségi jury elé terjesztés céljából az elnökséghez átteszi. Az ügynek a jury előtt való előadásával *Heinz* Hugó bízza meg. A napirendre tűzött többi összerfírhételenségi eset tárgyalását az előrehaladt időre való tekintettel elhalasztották.

A Börsencourier levele. *Korodí* Lajos orsz. képviselőnek a képviselőház mai ülésén történt felszólalására vonatkozólag illetékes helyről felkérték bennünket annak a konstaltására, hogy a *Berliner Börsencourier*-ban megjelent levélről szóló berlini távirat határozottan kiemelte, hogy csupán kivonatból van szó, ebben a kivonatban pedig egy árva szó sem volt, amelyet a *Berliner Börsencourier* nem közölt volna. Az ezer német népiszkolára vonatkozó adat nem volt benne a kivonatban, mert feltételeztett, hogy azt mindenki ismeri. Ez az adat ugyanis a magyar kormány 1900. évi működéséről szóló statisztikai évkönyvből való, amelynek 674. oldalán ez áll: Német és magyar tannyelvű (jól meggyezendő: első helyen áll a német) népiszkolák száma 720, a kizárólag német tannyelvűeké 383. Ilyenformán igazán vakmerőség kell ahhoz, hogy valaki azt mondja, hogy a *Berliner Börsencourier*-hoz intézett levél hazug adatot tartalmazott.

Megtámadott mandátumok. A deési választókerületben nemrég képviselővé választott báró *Dániel* Tibor mandátuma ellen beadott petíciót március hó

21-ikén tárgyalja a Kuria első választási tanácsa. Előadója Fittler Imre bíró.

A kir. Kuria a Baross János csongrádi mandátuma ellen beadott petíció dolgában tudvalegleg vizsgálattal rendelt el s ennek teljesítésével a szegedi kir. ítélőtáblát bízta meg, mely a bizonyítás megkezdésére február 27-ikét tűzte ki. A vizsgálat vezetője Deák Péter táblai bíró.

Csávossy Béla jubileuma.

Budapest, február 25.

Kedves jubileumot ünnepelt ma a képviselőház elnöksége és tisztikara: egy kedves ember jubileumát. Csávossy Béla háznagy most töltötte be tizedik évét a hivatalában és huszonötödik évét a képviselőházban. Ebből az alkalomból rendezték azt a szép, kedves ünnepet.

Hogy Csávossy Béla kedves, szeretetreméltó ember, az köztudomású és jóformán hozzátartozik a hivatalához (legalább azóta, hogy övé ez a hivatal). Ez mindenesetre egyik fővonása az ő végtelenül vonzó egyéniségének, egyik fő oka ritka népszerűségének. De tévedne az, aki azt hinné, hogy csupán szeretetreméltósággal, csupán kedvességgel úgy be lehet tölteni a háznagyi hivatalát, amint Csávossy Béla immár tíz év óta betölti. Ehhez a szeretetreméltóságon kívül rendkívül nagy buzgalom, a kötelességtudásnak, az okosságnak, a körültekintés képességének, a tapintatnak és türelemnek nem mindennapi mértéke szükséges. Ezeknek az előkelő tulajdonságoknak a teljessége szerezte meg Csávossy Belának azt az általános nagyrabecsülést, amely őt környezi s amelyben minden párttekinet kapitulál a derék háznagy igaz érdemei előtt. Ezeknek az igaz érdemeknek méltó jutalma az, hogy a Ház immár harmadszor, egyhangulag választotta meg Csávossy Bélát a háznagyi tisztségre. Ezeket az érdemeket jutalmazta a mai ünnepelés is, amelyben a Ház tisztikarán kívül részt kértek maguknak a parlamenti tudósítók, a főrendiházi tisztviselők és természetesen Csávossy választói, nemkülönben nagyszámu barátai és tisztelői is.

A szép jubileumról a következő tudósítást adjuk:

Az ünnepi alkalomból a Ház tisztviselői és egyéb alkalmazottai ma reggel 10 órakor a képviselőház első emeleti termében összejöttek, hogy Csávossy üdvözöljék. Ott voltak: Andor Gyula elnöki tanácsos, Endrédi Sándor naplószervező, Fenyvessy Adolf, a gyorsíróda főnöke, Antalik Károly, a gyorsíróda másodfőnöke, Farkas János íőterembiztos s a képviselőház elnöki, háznagyi, nagy írodájának és az országgyűlési gyorsíródnak csaknem valamennyi tisztviselője.

A belépő háznagyot meleg éljenzéssel fogadták, mire Desseuffy Arisztid tükár a következő beszédet intézte hozzá:

Nagyságos háznagy ur! A mai nappal telt be a tizedik évfordulója annak, hogy a képviselőház először választotta meg nagyságodat háznagyká.

Azóta minden további alkalommal képviselőtársainak osztatlan szeretete, bizalma, becslése mindannyiszor újból és újból a háznagyi székbe ültette. Ezt a tizedik évfordulót ünnepeljük ma, de ha hozzáadjuk azt az időt, amióta nagyságod a magyar országgyűlés képviselőházának érdemes tagja (1875 óta), úgy törvényhozói működése jóval meghaladja a negyedszázadot.

A tudomány hipotézisei szerint a véges földi halandónak nincs helyes fogalma sem a térről, sem az időről. Sőt egyes tanok e méléte arra oktat, hogy negyedszázadok, évezredek hosszú sora egyaránt röpké perczé csupán az örökkévalóságnak, amelynek folytonos evolúciójában egyre tökéletesedve fejlődött minden a világegyetemben s így nemzedékről-nemzedékre az ember is. De bámi legyen is lényege ezen örök fejlődésnek, az kétségtelesen látszik előttem, hogy annak legfőbb erkölcsi motora bizonyára a híven teljesített kötelesség.

Abban a negyedszázadot meghaladó törvényhozói működésében pedig, amelynek ünneplésére gyűltünk egybe, ezt a híven teljesített kötelességet látjuk kidomborodni s ami véges emberi szemünkben ez a negyedszázad nagy idő s annak példászerű betöltése tisztelettel parancsoló. Sokkal jobban ismerem nagyságod gondolkodását és gyengéd érzését sem hogy az alkalomból magasztaló szavakkal illessem nagyságodat szemtől-szembe.

Nem, nagyságod érdemei elemzésre nem szorulnak. Negyedszázados törvényhozói működésének jutalma: saját öntudata s képviselőtársainak, hivatalnokai karának s oly hosszú időn át búséges választóinak szeretete, bizalma, ragaszkodása.

S mégis lehetetlen, hogy képviselői pályafutásának kettős tevékenységét ki ne emeljem, azt, hogy tizenhat éven át, mint a gazdasági bizottság elnöke, az utóbbi tíz esztendőn keresztül pedig mint háznagy, a képviselőház hivatalnokai karának a szó teljes értelmében olyan jókora jóra volt, mely hosszú idő alatt a hivatalnokai karnak ugy erkölcsi mint anyagi érdekeit igazságos és méltányos lelkével megvédelmezte és érvényre juttatta, csoda-e hát, ha szeretettel és hálával üdvözöljük nagyságodat e szép évfordulón s jelkünk mélyből kívánjuk, hogy az uristen mai díszes állásában még sok évtizeden át étesse. Eljen!

Csávossy Béla meghatva válaszolt. Nem barátja, ugymond, a külső lénynek és pompának, de jól esik neki az őszintén értezt köszönetnek és szives üdvözlésnek hozzá in ézet szava, amely örömmel és megnyugással tölti el. Örömmel, mert a mai világban, az anyagiak után való lázas törekvés légkörében, jól eshetik bárkinek is egy testület szerencsekívánatainak önzetlenül, minden utógondolat nélkül való megnyilatkozása (Eljenzés), de benső megnyugvással is, mert igen helyesen jegyezte meg a szónok hogy a kötelesség teljesítés édes öntudata a legbensőbb megnyugvás, amelyet egy hosszabb pályá önzertes embernek nyújt. En büszkén tekintek vissza arra a huszonhét, közel huszonnyolc évre, — ugymond — amelyet mint képviselő előtömi szerencsem volt és még büszkébben arra az utolsó tíz évre, amelyet, mint a képviselőház háznagya töltöttem el. (Eljenzés.) A legilletékesebb bírak közé sorolom önököt arra nézve, hogy kötelességemet miképpen és hogyan teljesítettem és azért szives megjelenésük s e meleg üdvözlés sejtene engedni, hogy kötelességemnek, sokszor bizony terhesebb viszonyok között is, képes voltam megfelelni. Hogy azonban erre képes volt, azt szóló nagyrészt a Ház hivatalnokai kara és különösen a háznagyi hivatal tisztviselői buzgó támogatásának köszönheti. Nagyobb elismerés nem érhet valakit, mint ha azok, akik vele együtt működtek, nyíltan kijelentik, hogy: Te megtetted, amit tehetél! (Tetszés.) A szép ünnep, amelyet a hivatalnokai kar neki rendezett, mindenütt és mindenkor kelemes emlékek lesz neki, amelyet hálásan fog szívében őrizni. (Élénk éljenzés.) A hivatalnokai kar érdekeit jövőre is töle tehetőség méltányolni és ismétlőn fogja; viszont reményli jövőre is az együttes kötelesség teljesítést, amelylyel — ugymond — megtettünk mindent, amivel a köznek tartozunk. (Hosszas élénk éljenzés.)

A háznagy még szivesen társalgott egy ideig a megjelentekkel, mire a szép ünnep véget ért.

Délben tizenkét órakor a lapok parlamenti tudósítói tisztelegtek.

Schwartz Armin volt a küldöttség szószólója. Valamelyik újságíró födözte fel a nevezetes évfordulót, másképpen, különösen Csávossytól, magától az ünnepelt háznagytól aligha tudta volna meg valaki hogy ránevezte a mai nap valamelyes nevezetességre is bir. Ugyan szerény ember, hogy ez talán észbe sem jutott volna. Az újságírók siettek az alkalom felhasználásával s őszintén szerencsét kívánnak azért a sok kedves, szeretetreméltó előzékenységet, amelyet a háznagy velük szemben minden tenykedésükben tanúsított. Kéri is, hogy az a jóindulat, amelyben a sajtó képviselőit háznagyi teendői középette állandóan részesítette, az új országgházban is tartsa meg irántok.

A beszédet zajos éljenzés követte. Csávossy Béla háznagy meleg szavakban mond köszönetet az újságírók ovációjáért. Mindig szem előtt tartotta egyrészt azt a súlyos feladatot, amely ezekre nap-nap után búrul, másrészt azt az oriai beelőlyást, amelyet a sajtó a nagyközönségre gyakorol s azon volt, hogy közte és a sajtó munkásai között az egyetértés, a kölcsönös támogatás meg legyen és fennmaradjon. Ezenut is kedves feladatoknak tekintti s ha lehet, az új országgházban még fokozza is.

Ezután néhány szót váltott a küldöttség tagjaival s a tisztelegés Csávossy Béla zajos étetésével végződött.

Üdvözölte az ünnepeltet a főrendiház tisztviselői kara is.

Taviratilag gratuláltak: Rudna, Csávós, Dinuyés, Módos, Ujvár, Otelek, Szent-Márton, Öreglalu, Auréliháza és Gad községek, a Módosi Takarékpénztár, a csávosi szabadalvőpárt stb.

(A banket.)

Este gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke a Nemzeti Kaszinóban ebédet adott Csávossy tiszteletére. Az ebéd a képviselőház tisztikarán s a pártok fején kívül résztvettek mindazok, kik Csávossy tiszteletére háznagyságának ideje alatt a Ház elnökségében ültek vagy a jegyzői tisztelet viselték. Ott voltak a jubiléuson kívül: Szell Kálmán miniszterelnök, Tallian Béla, Daniel Gábor, gróf Eszterházy Kálmán, Nyegre László, László Árpád, gróf Teleky Sándor, Szóts Pál, Farkas József, Kubik Béla, Ilyés Bálint, Szentiványi Árpád, Láng Lajos, Darányi Ignác, Berzeviczy Albert, Perczel Dezső, gróf Zichy János, Szederkényi Nándor, Tóth János, Desseuffy Arisztid, Andor Gyula és Dedovits György. Báró Podmaniczky Frigyes és gróf Anrádcsy Tivadar kimentek magukat. Az ebéd során, mely rendkívül feszelen hangulatban folyt le, számos felkőszöntő hangzott el.

A toasztok sorát gróf Apponyi Albert nyitotta meg, jelkőszöntvén Csávossyt, a jubiléumát ki — ugymond többek között — a legnagyobb ember a képviselőházban, mert midőn a képviselői mandátuma lejár, az ő funkciója akkor sem szűnik meg és ő mutatja be az új képviselőket a Háznak.

Ezután Szell Kálmán miniszterelnök poetikus toasztban Apponyit éltette és megjegyezte, hogy bár őt mint miniszterelnököt hívták meg, mégis más jogcím alatt jött el az estre. O ugyanis, mint a képviselőház háznagy ismétlőn át volt jegyzője jelent meg a lakomán. Ismételte Apponyit, mint a politikusok mintaképét, éltette.

Csávossy Béla meghatóttan mondott köszönetet az üdvözlőtekért s azt mondta, hogy multjához hű lesz a jövőben is.

Kubik Béla a leher asztalnál szivesen éltette Szell Kálmánt, kinek elragadó modora s társaságbeli finom-

sága valóban lebilincselő. Az ő egészségére ürít poharát.

Gróf Eszterházy Kálmán gróf Apponyi Albert nevére ürítette poharát. boldog családi életet kívánván nekik s hogy egy olyan család, minő Apponyiék, neveljen magához méltó utódokat.

Szederkényi Nándor Szell Kálmán miniszterelnököt éltette lendületen, jellemző szavakkal.

Gróf Apponyi Albert végül az országgyűlési pártokra és azok jelenlővő vezéreire emelt poharát, megjegyezvén, hogy a pártok közötti jó viszonyok mindenkor fenn kell maradni, mert mindannyian egy előlér küzdenek, bár különböző úton — a haza boldogulásáért. Örül annak a bizalomnak, mely őt az elnöki székbe ültette és azt mondta, hogy a parlamentben ő sohasem látott senkiben ellenséget csakis politikai ellenfelet.

Az utolsó toaszt nagy hatása alatt a logvídámabb hangulatban töltötték az időt a jelenlővők a késő esti órákig.

A katolikus autonomia.

Budapest, február 25.

A katolikus autonómiait szervező kongresszus ma délután 4 órakor ülést tartott gróf Szapáry Gyula elnöklöte alatt. A mult tiés jegyzőkönyvnek hitelesítése után folytatták a 11. § tárgyalását. Az első felszólaló gróf Apponyi Albert volt, aki nem fogadja el gróf Zichy Nándor indítványát, mert ez azonos a mai helyzettel. Ugron Gábor indítványához sem járulhat, mert Erdély nem lehet kiindulási pont, de jogszabályként sem lehet elfogadni. Elfogadja Szmracsányi püspök indítványát az általános vitában elmondottak alapján. Sáhgy Gyula elfogadja Ugron Gábor indítványát, csak a végpasszusát véli kihagyandónak.

Molnár János prelátus álmódosítást nyújtott be, mely szerint összességében kívánja a vagyon kiadását, kivézi az a vallás- és közoktatásügyi miniszter, mint közhivatalnok hatásköréből s a vagyon kezelését ő felségének megbízottjára és az igazgató tanácsra együttesen bízná.

Major Ferenc és Kiss János felszólalása után Zichy Nándor visszavonta tegnapi módosítását, Molnár János módosítása érdekében. Ugron Gábor utal a házszabályok 20. §-ára a határozatképesség tekintetében, mert igen fontos, döntő és messze kiható kérdés eldöntéséről van szó.

Elnök: Már gondoskodtam erről, azért a jegyző urak megszámlálták a jelenlővőket, 95-en vannak jelen, tehát a tagok többsége. Indítványt tesz a módosítások szavazás alá tételére; hogy kétségt ne léjzen a többséghez, elrendeli a tagok névszerinti megolvasását. (Megtörtént.) Jelen van 174 tag közül 95, tehát több a jelenlő.

A kongresszus az eredeti szöveget nem fogadja el, mellözte Margalis és Molnár János indítványait is, de elfogadta Szmracsányi Pál szepesi püspök indítványát.

A 125. §-nál Fehér Ipoly főpátp szözlalt fel. E szakasz a katolikus iskolákról intézkedik. Ez a szakasz sarkpontja az autonómiaának. Egető szükség van arra, hogy tudásban és hitben megerősödött intézmények eiem neveltessek. Nem osztozik az 1888: 30. t-cikkkel, amely az autonómia létesülésekor az önkormányzatot csak az ezután létesülendő iskolákra terjeszti ki. Az autonómiaának a már létesített iskolákra is szüksége van. Ilyen megküldőbötéstét semmitéle törvényben nem találunk. Konstaltja, hogy a középiskolai törvény nem mondja meg, hogy mely iskolákra terjed ki a miniszter hatásköre, csak a gyakorlati jogokról beszél. A törvény értelmében minden hitfelekezetet megillet a saját iskolája leletti hatáskör, feltéve, ha van autonómiajuk. Abban a pillanatban tehát, mikor a Királyhágón inenni katolikuság autonómiaát kap ez a jog megilleti a többi katolikusokat is a törvény értelmében. Nem kétekelik abban, ha a zsidók autonómiauk szervezettel fognak bírn, ők is megkapják ezt a jogot, a rendelkezést saját iskolák lelet. Helytelen tehát az az érvelés, hogy csak a közoktatási törvény megváltoztatásával lehet elérni azt, hogy a katolikus középiskolák a katolikus autonomia hatáskörébe tartozzanak, mert a törvény már ez irányban rendelkezik. A törvény nyitva hagyta az a kérdést, hogy mely iskolák tartoznak a miniszter hatáskörébe, amből következik, hogy a hitfelekezetek középiskoláiban a vezetés és rendelkezés joga a felekezetek fenntartósa alá tartozik. Rosszhiszeműség kell ahhoz, hogy olyan valamit olvassanak ki a törvényből, amely abban nincs. Hivalkozik gróf Apponyi Albertnek 1888-ban a képviselőházban és Schlauch bíborosnak a főrendiházban e kérdéssről tartott beszédeikre; idézi Zsilinszky Mihály államtitkárnak képviselőházi beszédét is, aki tudvaleg levő protestáns.

Simonffy-Semadám Sándor: Hát Wlassics mit mondott?

Fehér Ipoly: A katolikusok méltán várják, hogy az, aki hivatot a törvények végrehajtására, ebben az értelemben fog eljárni. Ha az ő érve nem győzik meg a kongresszust, figyelmeztet gróf Apponyi Albertnek az általános vita során elmondott beszédére, melynek ugyanez a tenorja. Bejelenti, hogy ez álláspont a püspöki karnak is álláspontja. Ebben a szeltemben fogja a püspöki kar módosításait megtenni. A 12. § második bekezdése helyett indítványozza e szöveget: Ezen elő biztosítása végett az országos katolikus gyűlés illetőleg igazgatótanács a püspöki

karal egyetértőleg az egyes tanintézetek természetének megfelelő módon, a jelen szervezet később megjelölendő §§-ban körülírt jogokat gyakorolja. (Helyeslés.)

Gróf Zichy Nándor: Helyesi Fehér Ipoly állásfoglalását. Nem helyes a kormány állásfoglalása a kérdésben. Indítványt terjeszt elő: hogy mindenütt azon szócsoka után: katolikus, téssék „az egyetemi oktatás és az egyetem.”

A többség Zichy Nándor és Margalits által beadott indítványokat elvetette, ellenben elfogadta Fehér Ipolyt.

Élnék ezzel az ülést berekesztette, a legközelebbi ülés holnap délután 4 órakor lesz a Szent István-társulat dísztermében.

KÜLFÖLD.

Lengyel vita Berlinben.

Berlin, február 25.

A képviselőház ma a belügyi költségvetést második olvasásban tárgyalta. A miniszteri fizetés címénél Glebocki szemere veti a kormánynak, hogy ugyanazt a rendszert alkalmazza a lengyel lakosságra, amelyet a dánok ellen alkalmaztak Schleswig-Holsteinban. A kormány ellenségeskedés által elégedetlenséget kelt a lengyeleknél. A lengyeleket minden tekintetben elnyomják, pedig ők csak igazságot és jogot kívánnak.

Báró Hammerstein belügyminiszter: Ha az előtem szóló képviselő ur panaszaira néhány szóval válaszolok, ezt csak azért teszem, hogy néhány jelszó útjára meg a filemet, mint hallatlan eljárás, igazságtalanság, a kétségbeesésbe kergetés stb. Ha a képviselő ur egyébként talán mérsékeltlen beszél, mégis a legutóbbi napokban a birodalomgyűlésen a lengyelek részéről egészen hallatlan nyilatkozatok hangzottak el. Porosz pestisről beszéltek. A lengyel katonáknak más hazáról beszéltek, mint a poroszról. Azt hiszem, mindezek a nyilatkozatok ugyanegy rendszertől erednek. Céljuk igaztani és elégedetlenséget kelteni. (Tetszés jobbról.) Nem restelik magát a valást is felhasználni politikai törekvéseik pártolására. Az egész dologban a lengyelekre nézve nem a nyelvről van szó, hanem a háttérben mindig a lengyelnyelvű tartományoknak a porosz államtól és a német birodalomtól való elszakítása áll. A lengyeleket mindenkor nagyok voltak a politikai intrikában. (Ellenmondás a lengyelek részéről.) Az egész országban a városokban és falvakban, palotákban és kunyhókban elégedetlenséget szítottak, hogy ez a kellő pillanatban nyílt felkelésre vezessen a Poroszországtól és Németországtól való elválás céljából, egy önálló birodalom, egy álmországi elérésé céljából. (Tetszés jobbról.) A lengyelek története végigessen el van intéve és az is maradt. Még egy hatalmas uralkodó, amilyen I. Napoleon volt, oly időben, midőn még könnyű lett volna a régi lengyel birodalom elszakított szálait egybekapcsolni, midőn még meg voltak a régi lengyel állami intézmények és még azok a férfiak is éltek, akik a régi Lengyelországban tényleg uralkodtak, még Napóleonnak is, akinek pedig igen nagy érdeke volt, hogy Németország és Oroszország közé egy iránta odaadással viseltető államot illeszzen be, még maga Napoleon is visszarírt attól, hogy a lengyel birodalmat helyreállítsa. O ugyan kacérkodott a lengyelekkel és még inkább a lengyel nőikkel. (Derűtőség) erről Potocza grófnő emlékiratai a lengyelekre nézve nem igen bizelgő képet adnak. De Napoleon mégis szándékosan elmulasztotta, hogy valamely komoly lépést tegyen Lengyelország helyreállítására.

Azóta egy évszázad mult el, melyben a porosz kultúra mind szilárdabban talajt nyert mindazokon a vidékeken, amelyek előbb lengyelekké voltak. Még egyszer ismételnem kell itt, hogy Posenben, Nyugat-Poroszországban és pláne Sziléziában még van egy lengyelül beszélő kisebbség, mely most törvényeket akar szabni a porosz többségnek. Eppen mert ez a kisebbség éri, hogy a léteért való küzdelemben el fog bukni, mind nagyobb követelésekkel áll elő, hogy a nép összes szenvedélyeinek leiszitásával visszanyerje az elvesztett pozíciót. Az agitáció célja csak az, hogy porosz és német országrészeket Poroszországtól és Németországtól elszakítson. Annál is inkább kötelességünk az ilyen ellenséges törekvésekkel szembeállítani a porosz és német állami öntudatot. A királyi államkormány a megkezdett uton nem fog megállni, hanem minden erejével gondoskodik így arról, hogy az egykori lengyel országrészekben is a német kultúrával együtt a német fegyelmet és rend a német erkölcs és szokás is gyökeret verjen. (Tetszés.)

Szumla (centrum) azt mondja, hogy a külföldi munkásoknak, galiciáknak és lengyeleknek a foglalkozás tekintetében való korlátozása igazságtalanság. Ki akar terjeszkedni egyes esetekre, de az elnök felszólítja, hogy maradjon a tárgynál. A szónok kiemeli, hogy a rendőrség az ilyen munkások kiutasításánál igen keményen jár el. A szót magát is sujtottak ilyen kiutasításokkal.

Dallwitz titkos tanácsos, kormánybiztos azt válaszolja, hogy Szumla irásban kijelentette, hogy szeptember 20-a után nem fog galiciai munkásokat foglalkoztatni. De azért a munkások szeptember 21-én még szolgálatban állottak. A rendőrség által végrehajtott, kényeszer utján való hazaküldés tehát jogosult volt. Hasonlóképpen áll a dolog az előtesszóló által érintett egyéb esetekben is.

Gróf Limburg-Strom (konzervatív) azt mondja, hogy Barth képviselő azt ajánlotta az államkormánynak, hogy Schleswig-Holsteinban szeliden és jóakarattal járjon el. Ezzel a recepttel csak akkor élhetünk, ha a

territoriális kérdés elintéztett. De mikor nyíltan beszélnék Jütländ visszafoglalásáról, nagyon óvatossáknak kell lennünk. Minden eszakt fel kell használnunk, hogy Schleswigben a dán uralkodó helyreállításáról szó se lehessen. A mi törekvésünk nem irányul a dán nyelv és nemzetiség ellen, hanem az azon országrészekben folyó agitáció ellen, amelyek németek és németek is maradnak örök időkre. (Bravo!) Ha a lengyelek porosz pestisről beszélnek, ugy ezt legalább is háttérben kell mondanom, mert olyan állapotokat, mint most az önálló Lengyelország sobasem látott. Hogy a lengyel birodalom valaha újra helyre állíthataték, arról szó sem lehet. Wreschenben a tulajdonképpen büntösk kisiklottak a büntetés alól. De gondunk lesz rá, hogy a szegény lakosság ne kerüljön abba a helyzetbe, hogy olyan kísérleteket tegyen, amelyek megérlelik a legnagyobb igazságot, a vérontást. (Bravo!)

Friedberg (nemzeti szabadelvű) a lengyel kérdést illetőleg hozzájárul gróf Limburg-Strom fejtegetéseivel.

Hausson (dán) tegnapi beszéde kapcsán még további eseteket sorol fel melyekben állítólag indokoltan kiutasítások történtek Schleswigből.

Klebocki a kormánynak a lengyelekre vonatkozó intézkedéseit kritizálja és fejtegetései során ezt a kifejezést használja: aljasság, amiért az elnök rendutasítja. Klebocki folytatva kifejti, hogy a birodalmi kancellár a minap kijelentette, hogy a lengyeleket elárasszák a németeket és ma a belügyminiszter azt mondja, hogy a lengyelek kisebbségben vannak.

Báró Hammerstein belügyminiszter megjegyzi, hogy előtesszóló sértegetései az elnöki rendutasítással elintéztnek tekintti. H. Klebocki ellentmondást konstatál a szónok és gróf Bülow fejtegetései közt a lengyelek számát illetőleg, ugy ebben téved. A miniszterelnök joggal állította, hogy a lengyelek száma e pillanatban növekedőben van és aránylag jobban szaporodik, mint a németeké. A németiség ezért a keleti tartományban védelmi helyzetben van és az állam összes eszközeivel meg kell azt védeni a lengyelek elől omulása ellen. Ha a képviselő azt állítja, hogy a lengyelek törekvései nem Lengyelországnak az államtól való elszakítására irányulnak, ugy a sajátban szálljon szembe ezekkel a törekvésekkel. A lapokban mindennap olvasunk ilyen törekvésekről és mindazok a vizsgálatok, amelyek az utóbbi időben lengyel diákok ellen indítottak, arra mutatnak, hogy nemcsak egész Lengyelországban, hanem egész Németországban, sőt jótórman az egész civilizált világon el vannak terjedve a számai annak a törekvésnek, hogy minden egyes lengyel fiatalember lépjen be valamely lengyel egyesületbe, propagálja a nagy-lengyel eszmét és járuljon hozzá egy központi alap létesítéséhez, hogy a kellő pillanatban meggyegyenek az eszközök a teljesítéshez. Ha a lengyelek most nem lépnek fel, ez csak azért van, mert nekünk meg van az erőnk és hatalmunk, hogy azonnal elnyomjuk őket. Gondoskodni fogunk arról, hogy ne legyünk kénytelenek ártatlan, félrevezetett, lengyelül beszélő de porosz polgártársakat szerencsétlenségbe dönteni. (Élnék tetszés.)

A háza ezután a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta.

Henrik herceg Amerikában.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Washington, február 25.

Henrik herceg tegnap a Pennsylvania-avenuenen hajtattott el, hogy az elnököt meglátogassa. A fogatokat lovas katonák kísérték. Egyszerre a herceg fogata után következő kocsi lovai megbokrosodtak s egyenesen neki iramodtak a herceg kocsijának, amelyben a hercegen kívül Hay államtitkár ült. A kocsi széle erősen horzsolta az állmításkart. A herceg, aki egészen nyugodt maradt, semmi sérülést sem szenvedett. A kocsi leesett a bakról.

Az után óriási közönség állott sort. A herceg minden egyes zászlót katonásan üdvözölt s erre a szokatlan üdvözlésre mindenkor harsogó hurra volt a válasz. A Fehérházból Roosevelt elnök a kétkerentem fogadta a herceget. Holleiben német nagykövettel eléleptt s mélyen meghajtva magát, így szólott az elnökhöz:

— Elnök ur, van szerencsém önnek Henrik herceg királyi fenségét bemutatni.

A mire Roosevelt elnök így válaszolt:

— Nagyon örülök, hogy a herceget láthatom.

Henrik herceg viszonzta az üdvözlést s az elnök fiának állapotáról tudakozódott. A herceg átadta az elnöknek a német császár üzenetét. A társaság ezután átment a zolderterembe, ahol bemutaták a hercegnek Rooseveltét, Roosevelt Aliot, a minisztereket és a feleségeiket. A herceg néhány szó kíséretében átadta az ajándékokat s ezután az ágyuk dörgése mellett a német nagykövetséghez hajtattott, ahol Roosevelt, felesége, leánya és a miniszterek viszonzták a herceg látogatását.

A császári yacht vízrebocsátására már megtették minden előkészületet. Henrik herceg az elnökkel különvonaton megy el a hajógyárhoz. Roosevelt Alice német nyelven fogja a keresztelői beszédet elmondani. A herceg kedvességéről és szerete/reméltőségéről tanuskodó száz meg száz adomát táviratoznak a lapoknak. Az amerikai városok meglátogatására hét kocsiból álló különvonatot bocsátanak a herceg rendelkezésére. A vonaton lesz szivarzó, borotválkozó és fűrdőkocsi is.

Washington, február 25.

Henrik herceget tegnap, amikor a német nagykövetségről a Kapitólumba hajtattott, az után nagy néptömeg üdvözölte óriási lelkesedéssel. A Kapitólumban mindenekelőtt a képviselőház elnöke üdvözölte a herceget. Mikor az ülésterembe lépett, a ház tagjai hangos tetszésnyilvánításokkal fogadták és ez ismétlődött, mikor a házból távozott. A herceg a képviselőház tagjainak bemutatkozását fogadta és ezután a szenátus ülésterembe ment, ahol hosszabb ideig hallgatta a tanácskozást.

Washington, február 25.

Érdekes és eredeti volt az üdvözlés a Kapitólumban, mikor Henrik herceg fényes kíséretével a képviselőházba ment. A nagy térségen, az előcsarnokban és a folyosókon e. ernyi közönség lelkesült ovációt rendezett a herceg mellett. Henrik herceget felvezették egy díszpályára s az ülést folytatták. Egy negyedóra hosszat maradt a herceg az ülésteremben, aztán az elnök elodagdoszójába ment, ahol ünnepies felvonulás volt. A herceg kezét szorított az éllebe járuló képviselőkkel majd a közönség is belevegült a tisztelgők nagy sorába, hölgyek, munkások és gyermekek kezét fogták a herceggel. Nagy derűséget keltett két kis ökölnyi fiúcska; Coddak-fényképező gépet hoztak magukkal s mialatt egyikük kezét fogott Henrik herceggel, a társa lefotografálta a jelenetet, aztán helyet cserélték; az előbbi vette át a fényképező-masínát, szembe állott a herceggel s mikor pajtása kezét szorított a herceggel, ő is lefotografálta barátját egy képen Henrik herceggel.

Később a herceg a Kapitólum másik szárnyába, a szenátusba ment. Ott is lelkes volt az üdvözlés, majd az elnök felkérte a herceget, hogy foglaljon helyet mellette. A herceg kísérete a diplomaták páholyában helyezkedett el. Csak nagyon rövid ideig maradt a herceg a szenátus ülésén, mert nyolc órakor kezdődött a disztrakoma a Fehér Házban.

Washington, február 25.

A Fehér Házban Henrik herceg tiszteletére tegnap adott lakomán Roosevelt elnök elkészöntötte a német császárt és a német nemzetet és azt mondta többek között:

— Csodáljuk Németország nagy multját és mostani nagyságát és minden lehető sikert kívánunk neki a jövőre. Vajha a barátság kötelékei a német és az amerikai nemzet között mindinkább erősbödnének.

Henrik herceg válaszában Roosevelt enököt és az Egyesült-Államokat köszöntötte íel és annak a reményének adott kifejezést, hogy a két nemzet között állandó lesz a barátságos viszony.

Roosevelt elnök ezután Henrik herceget köszöntötte íel és azt mondta:

— Az amerikai nemzet nevében üdvözlöm önt és legmelegebben istenhozottat mondok önnek s biztosított bennő szeretetünkről.

Ejfélikor a herceg visszautazott New Yorkba.

New-York, február 25.

Sedlow polgármester hirtetést tett közzé melyben értesíti a polgárságot, hogy Vilmos császár yachttját holnap fogják ünnepiesen vízrebocsátani. A vízrebocsátás után a városházán díszpolgárrá választják Henrik herceget. A polgármester felszólítja a polgárságot, hogy a holnapi napot tekintés ünnepek és lobogózzák íel házaikat.

Washington, február 25.

Annak az ülésnek a napirendjén, amelyen Henrik herceg meglejant, az a kérdés volt kitűzve, vajjon kizárhatja-e a szenátus Killmann szenátort, aki egy tagtársát inzultálta. Fryc elnök éppen íel akart olvasni egy billt, amikor a herceg a terembe lépett. A karzatok közönsége felállott, tapsolt, kendőket lengtet és hurrazott. Az elnök kopogott az emelvényen, felkelt s felkérte a herceget, hogy foglaljon helyét jobbján.

Husz percig maradt a herceg a szenátusban, aztán intett Holleiben nagykövetnek, maghajtotta magát és elhagyta a termet.

Este 8 órakor Henrik herceg Evans admirálissal nyitott kocsin hajtattott a Fehér Házba. A disztrakomá az épület keleti szárnyában volt, ősi szokás szerint fehérbe öltözött négerek szolgáltak íel. Hölgyek nem voltak jelen a díszében. Rooseveltné és leánya pár percre bejött a terembe, amikor tősztot mondatk Vilmos császár egészségére.

Washington, február 25.

Mac Farlan, a kolumbiai kerület elnöke Henrik herceg üdvözlése alkalomával megemlékezett Washington Györgyről, akit Németország legjobbjait a legnagyobb rokonszennvel és csodálattal halmoztak el- Washington törvényei értelmében Amerika barátságos valamennyi nemzet írant. Rendkívüli örömmel üdvözöljük — mondotta Farlan — Nagy Frigyes és Jó

Frigyes, Goethe és a bölcselkedés, a zene és a tudományok nagymesterei országának képviselőjét. *Farlan* fogadása után *Henrik* herceg a nagykövetekhez hajtatott, délután pedig az egész diplomáciai testület látogatását fogadta. Négy óraker a Kapitoliumba ment a herceg. Mikor a szenátus tanácstermébe belépett, tapsal fogadták.

New-York, február 25.

Henrik herceg és *Roosevelt* elnök kíséretükkel két külön vonaton Washingtonból *Yersey-City*-be érkeztek. A megérkezés kissé késést, mert kevéssel *Baltimore* előtt jelentéktelen gépsérülés következtében a gépet le kellett váltani. Röviddel 8 óra után az elnök és *Henrik* herceg *Shooters-Island*-ba hajóztak, ahol üdvözlések és a lakosság ujjongásai között 9 óra 50 perckor érkeztek meg. Az idő kedvezőtlen. Hideg és szitál. A kikötőt köd borítja.

New-York, február 25.

A *Shooters Island*-ba való megérkezés után *Henrik* herceg *Roosevelt* Alice kísasszonyt a dobogóra kísérte, melyen azután *Roosevelt* elnök és *Low* new-yorki polgármester felesége is helyet foglaltak. A herceg *Roosevelt* kísasszonnyal beszélgetett, míg ez a szavakkal: *A német császár nevében Meteor névre kereszteltek*, összerőre a pezsgősüveget. Míután a herceg *Roosevelt* Alice kísasszonynak bokráját nyújtott át, ez egy ezüst szekerével szétvágta a köteleket, melyek a yachtot tartották. Ágyudörgés, zeneszó és hangos tisztelést mellett siklott a yacht, melyet amerikai lobogó díszítet, a vízbe és 10 óra 50 perckor elérte a folyó közepét. *Henrik* herceg ezután egy szalagot nyújtott át, melyre a „*Meteor*“ név volt hímelve, *Roosevelt* kísasszonynak és azt karjára kötötte. A kedvezőtlen időjárás dacára a hajókeresztelés lényes lefolyású volt. *Henrik* herceg a császárnak távirati jelentést tett az ünnepség lefolyásáról.

New-York, február 25.

Henrik hercegnek *Vilmos* császárhoz intézett távirata így hangzik:

A szép hajó épp most fényes részvétel mellett, *Roosevelt* kísasszony által megkeresztelve, nagy lelkesedés közt vízre szállott. Szívvel gratulálók.

New-York, február 25.

A hajókeresztelés után a diszosarnokban reggeli volt, melyen *Henrik* herceg a következő felkőszöntőt mondotta:

— Ez alkalommal háromszoros éljent kiáltok *Roosevelt* elnökre. Hipp-hip-burrá!

Az összes jelenlevők ismételték e kiáltást. *Roosevelt* elnök erre háromszoros éljent kiáltott a vendégre, „aki már megnyerte szíveinket“.

Ezután felkőszöntőt mondott *Roosevelt* kísasszonnya.

London, február 25.

New-York-ból jelentik, hogy *Henrik* herceget kis híja, hogy vasuti szerencsétlenség nem érte. Vonata 3 óra 16 perckor reggel robogott *Trenton*-on (*New-Yersey*) keresztül és 3 óra 26 perckor ugyanott egy személyvonat összeütközött egy tehervonattal. Egy utas meghalt és többen megsérültek. Mivel a baleset napján rettenetes szélvihar dühöngött és rombolta a távirósdronyokat, lehetetlen volt *New-York*-ból távirati uton az egyes részleteket eddigelé megtudni.

Berlin, február 25.

New-York-ból jelentik, hogy a sajtó-közvétségnek egyik tagja *Müller* kapitány, *Henrik* herceg kíséretével, aki a hercegnek Kelet-Ázsiában adjutánsa volt, hosszabb beszélgetést folytatott. *Müller* kapitány megemlítette, hogy *Henrik* herceg már kelet-ázsiai parancsnokságának megszűnté után azt a vágyat fejezte ki, hogy az Egyesült-Államokba őhajtana utazni, ismereteinek gyarapítása végett, de ekkor szolgálati okok akadályozták őt meg tervének végrehajtásában.

— Ekkor az újságíró szöbe hozta a *Devey-ügyet*, mire a kapitány a következőket válaszolta:

A herceg a hongkongi kikötőben jelen volt idegen hajóparancsnokoknak ebédet adott és ez alkalommal poharat ürített a képviselőt zászlók fejedelméiért és az Egyesült-Államok zászlóinak államfióért. Angliát azért említette első sorban, mivel *Hongkong* angol birtok és a hongkongi kormányzó is jelen volt. Később a herceg *Loeper* német konzul utján megtudta, hogy a jelen volt *Devey* admirális megsértődött, mert a herceg nem az Egyesült-Államokról emlékezett meg elsősorban, pedig nemzetközi szokás szerint ilyen esetekben a pátelessé korát szökták figyelembe venni. *Devey* pedig, pátelessé tekintve, a legidősebb volt a társaságban. A herceg nem is vonakodott attól, hogy az általa nagyrabecsült amerikai bajtárs előtt, ennek *Olympia* hajóján történt látogatása-

kor, kifejezést adjon annak a hitének, hogy az ő lefogása teljesen helyes.

Devey aztán megbívtta a herceget *Manilába*, de a hercegnek a kínai parton volt szolgálatai akadályozták őt e látogatás megtételében. Mikor *Roosevelt* elnök a császár ama kérdésére, vajjon leánya, *Alice* hajlandó-e a yacht keresztanyai tisztét elfogadni, szívvelyes igennel válaszolt, a császár különös figyelemmel jeleül az elnök iránt, elhatározta, hogy ez ünnepélyen magát, házának egyik hercege által képviselteti. Ezért határozta el *Henrik* hercegnek amerikai útját.

London, február 25.

Az angol újságok rosszul palástolt bosszúsággal írják *Henrik* herceg amerikai fogadásáról. A *Times* csak rövid vezérokikben emlékszik meg róla, amelyben azt mondja, hogy a herceg utazása hozzá fog ugyan járulni a világbéke megszilárdításához, de a mellett minden politikai jelentőség nélkül szűkölködik. Az összes táviratok megerősítik, hogy *Henrik* herceg nagyon népszerű lett Amerikában. Amerikáiban ejti ki az angolt, józúien nevet, amikor az utcai síhederek hátul kocsihája kapaszkodnak s barátságosan int, amikor a tömeg hurrával üdvözi. A német egyesület fogadásánál egy öregebb tag bocsánatot kért azért, hogy már nem beszél folyékonyan németül; a herceg erre azt felelte:

— Csak beszéljen angolul; nagyon szeretem az angolt, anyám angol nő volt.

Eduárd király és Loubet elnök találkozására. A párisi *Gaulois* jelentése szerint az angol király *Cannes*-ba utaztatban két napot *Párisban* fog tölteni és meglátogatja *Loubet* elnököt. *Loubet* a látogatást *Cannesban* fogja viszonzni az olasz király és az olasz hajóraj odaérkezése alkalmával.

A szerb trónkövetelő lapja. A *Karagyevics*-család és támogatói lapot alapítottak *Péter* herceg igényeinek támogatására. A lap első száma *Topola* címen jelent meg, *Budapestben*. Szerkesztője és kiadótulajdonosa *Milics* Ránkó. *Topola* egy szerb helység neve, amelyik a szerb szabadságharc fészke volt. A lap közleményei külföldön készülnek. Szerzői: *Petrovics* *Vukasin* és *Gyorgyevics* *Vladán* mint miniszterek, *Nenadovics* *Jása* tanár és *Bahudzsics* *Zsivojin* hírlapíró, akik *Bécsből* és *Münchenből* küldik kéziratokat. A *Topola* számaint a szerb határon csempészve viszik át.

A pápa üdvözlése. XIII. *Leó* püspöki jubileuma alkalmából római hírek szerint *Poroszország*, *Bajorország*, *Szászország* és *Belgium* külön követeket fogtak a pápához küldeni, hogy szuverénjeik nevében üdvözöljék. *Ausztria-Magyarország*, *Franciaország*, *Portugália* és valószínűleg *Spanyolország* is valikánti követeket fogják rendkívüli követeké kinevezni és megbízzák őket, hogy átadják szuverénjeiknek sajtóközleg írott üdvözlő leveleit. *Oroszország* üdvözlését az orosz miniszterrezidens fogja átadni a pápának. *Anglia* még nem határozott, de úgy látszik, hogy nem szándékozik külön követet küldeni.

A boer szabadsághősök sorsa. Az angol alsóház tegnapi ülésén történtek után úgy látszik, hogy az angolok fogságában levő *Kruitinger* boer parancsnok sorsa meg van pecsételve. *Scott* képviselő kérdésre *Brodrick* hadügyminiszter azt felelte, hogy *Kruitinger* ügyében még nem hoztak ítéletet s gondoskodni fog róla, hogy az ítéletet táviratilag közöljék vele s ő rögtön közlést tesz. Amikor *Scott* azután megkérdezte, hogy az ítéletet Dél-Afrikában is kihirdetik-e, a hadügyminiszter azt felelte, hogy nem; kétségtelen, hogy a kormány attól fél, hogy az ítélet kihirdetésének rossz hatása lesz a délafrikai közvéleményre. Még jellemzőbb, ami *Pierie* kérdéseére történt. *Pierie* azt kérdezte, hogy az esetleges halálos ítélet végrehajtása előtt közléseztik-e? A képviselő közölt többet kiáltották, hogy nem, *Brodrick* pedig magáéval tette ezt a feleletet s hallgatott. Bizonyosnak látszik, hogy *Kruitingerre* is *Sheepers* sorsa vár: halálra fogják ítélni.

A csatáról *Kitchener* azt táviratozza, hogy az egyes csapatok jelentései szerint a múlt héten elesett 24, megsebesült 12 és fogságba esett 379 boer, köztük *Groblaar* lovaszászlós. Megadta magát 104 boer.

A német városok a német vámtarifajavaslat ellen. Berlinben tegnap a városi képviselőtestület felelte fontos határozatot hozott; azt, hogy a főváros felszólítja a német városokat, hogy tiltakozzanak a vámtarifa-tervezet ellen. Az ülésen résztvett a főpolgármester is. A vámtarifa-tervezet ellen való tiltakozás egyre nagyobb arányt ölt. Husvét és pünkösd közt Berlinben nagy tiltakozógyűlést tartanak.

HIREK.

Victor Hugo.

Nincs emberalfaj, mely olyan szövevényes és zavaros lelki szervezetű volna, mint a költő s épp ezért az ő természetrajza az a lélektani monografia, amelyre az emberiség talán legtovább fog vární. Ebben a szociális menaszériában, ami a modern társadalom, a százféle működésű, szervű, színű és szagu ígás-, disz- és kloaka-emberek közt ő a csodaember, az ismeretlen születésű, homályos fejlődéstörténetű s titokzatos hatású rege-alak, aki a nagy embernyüzsgésben mint valami nem egészen emberi jelenség imbolyog. A fajok egymásból való kifejlődésének évmilliárdos folyamatában mintha ő volna a legelőrehaladottabb tünet, a legfejlettebb forma. Mintha valami titokzatos ígérlet volna ő arról az új lényről, mely végét fogja vetni a mai állat-ember uralkodásának.

Persze csak az igazi költő ilyen Költő. Legtöbb ilyen költői működést szimuláló, azaz versüket író alak közönséges iparos, aki jobb-rosszabb utánzó-képességgel vezetí vers-termelő üzemet. De az igazi, aki lényegileg tulajdonképp azonos a filozoffussal, a profétával, hőssel s mindezeknek legújabb modern amalgamizációjával, az Übermensch-sel, tényleg az a tüneményes jelenség, mely egykor teljes mértékben birni fogja azt a hódolatot, melyet fejtelenebb korokban a tömeg isteneknek és fejedelmeknek juttat. Teljes ragogó pompájában ilyen egyént igen keveset termett a föld. Olyan azonban, mely már eszünkbe jut-tatja, hogy az emberi fajban tényleg van egy fölfelé törekvő erő, hogy a szerves világ fejlődésének nem utolsó szava a mai ember, azaz hogy van filozofia és költészet, már több van. Egyik közülök, *Victor Hugo*, ma száz éve került az idők és az anyja méhéből a napfényre. A legmagasabbrendű emberalfajnak ugyan ő csak egy másodrangu példánya. De ma, mikor az egész válfaj gyérül, egy ilyen példány emléke előtt is jó vesztgelni.

Igen, *Victor Hugo* nem volt olyan nagy, amilyennek ő magát vallotta s amilyennek a franciák tartják. Annak a világító-toronynak a tüze, melyhez magát hasonlított, inkább görögtűz volt, mely felszinek érdekessé világit, semmint Röntgen-sugár, mely a jelenségeken át a mélybe hatol. Bárhogy vallotta is magát gondolkodónak, nem volt az, s bárhogy pályázott az emberiség vezérének, pástorának tisztére, ennek a nyájnak igazi terelője a nemesség felé nem ő. Tehát, annak az emberföltti embernek, melyet itt bevezetésül megrajzoltam, igen fontos tulajdonságai hiányoztak belőle. A múlt század legnagyobb szellemi eseménye a *Lamarek-Spencer*-féle transzformizmus vagy evolucionizmus, amely nem egyéb, mint az embert világközpontú emelő világ-felfogás *Kopernikus* által megkezdett megdöntésének befejezése s az új, természettudományos világfelfogás alapjainak megrakása, az ő költészetében még mellék-szín, még mellék-zöngé egyánnt se szerepel. A nagybetűvel irt Isten, Emberiség, Kötelesség, ezek a metafizikai izü fogalmak állandóan felbukkanak az írásaiban. *Goethe*, akít ő oly ritkán említett s akít mégis éppen *Hugo* helyes értékelése okából mindig jó melléje állítani, ezeken már tul volt, sőt egyik megsejtője a múlt század tudományos forradalmának. A fajszelem fejlesztésében tehát *Victor Hugonak* nincs nagy szerepe, legkevésbé akkor, amilyenre ő számot tartott.

Nagyobb már benne az az egyéni fel-kebe hatoló erő, mely a költő egy másik lé-képessége. A költő fogalmának szerényebb koncepciójában ez a poeta központi tulajdonsága. A szerelmi dalosok különösen és méltán büszkék erre az erejükre. Mert végre is hozzá-férközni a Szívhez, ha ez gyakran nem is a nemes, hanem a nemi érzelemvilágnak jel-képe, nem utolsó dolog. Ilyen szív-elbűvölő, csalogányszavu költő aztán kevés *Hugohoz*

hasonló is volt. A mult század derekának összes franciaországi szerelmi ügyeire 6 szolgáltatta a zene-kíséretet, a lelki narkotikumot. A német szellem szférájában, tehát Magyarországon is ezt a tisztet Heine viseli. Hogy erre fel, ahol barbárabb, üdőbb, becsületesebb a szerelem, mint a régóta szerelmi művészetet űző franciáknál, nem olyan melegek, nem olyan telizengűsek a Hugo szerelmes strofái, mint a költészetben nem annyira őszinteséget, mint izgató szert kereső franciák számára, az nekik nem róható föl gyöngyül. Tény, hogy aki behatol ebbe a dal-erdőbe, olyan mámorba esik, a milyent kevés költő poézise képes kifejleszteni. Az örökédesség, kihűlhetetlen hevű szavak árjának hullámai, mint a tavaszi virág-erdők dagadása között, valóban el lehet vesztetni azt a bíráló-képességet, amely azt szokta várni még a költészettől is, hogy értelme legyen. Olyan bűvészes, olyan elkábító a Hugo verselése, hogy annak, aki a szót, akár a zenei hangot, csak érzéki inger kiváltójának s nem egy logikus kapcsolatot kívánó fogalom hordozójának szereti tekinteni, ez a poézis valóban a költészetek költésze lehet. Egy dekadens nép pedig, mint a francia, hajlik erre, s ezért tartják ők Hugót a költők költőjének.

Tényleg pedig csak egyike a legnagyobb vers-művészeknek. De ha egy még alsóbbrendű fajta szempontjából nézzük, ha csak versiparosnak nevezzük, akkor már tényleg a legnagyobb. Mert a költői gondolat hangszerelésében, földiszítésében, kiöltöztetésében éppen azért nem tesznek rajta más nagyobbak, pl. Goethe tul, mivel ezeknél a gondolat, az érzés a fő, míg Hugo nem igen bánja, ha más is kerül ki a tolla alól, mint a mi a fejében gomolygott. Különösen ha ez, ami kikerül, szép s mivel az a gomolygás a fejben úgy is bizonytalan értékű. Hanem mint versírót aztán nem is lehet eléggé csodálni. Persze az a csodálat jórészt a francia nyelvet, ezt az óriási gazdagságot s gyönyörű szavakban, fogalomkapcsolatokban, izgató zengésű frázisokban gazdag nyelvet illeti. Egy tüneményes berendezésű zenekar ez, melynek minden egyes hangszerén Victor Hugo virtuóz volt. Költésze nagyon is hasonló a legmodernebb szimfóniákhoz, melyek minden hirtől, minden rezgő levegőszloptól boszorkányos gyorsaságot kívánnak. Az igazi csoda azonban az, hogy Hugo az összes hangszereket, a dalt, a drámát, a szatírárt, az elbeszélést, a románt meg maga szólaltatja meg, s így ő belőle magából árad a millióhangu szimfónia búbája.

A tartalomnak ez a mérsékelt értékesége s a formának ez a mértékelt boszorkányossága teszi érthetővé az ő óriási népszerűségét. A tömegnek volt ő a költője, az átlag-emberek millióinak, akik nem akarnak a költészet által komolyan nemesezni s mégis szeretik, ha a nemesség ál-érzései, ál-poézis elvonulnak előlük. Igaz, még ez a fontoskodó, szipadias eszmény-mutogatás se haszontalan. Mert Hugo ragyogó banalitásai még mindig elég nemesek ahhoz, hogy a nálok való melegezés az emberiség legnagyobb részénél fölemelkedést jelentsen.

S különösen a franciák ragaszkodása érthető: a mult században ők lemaradtak a civilizáció híres éléről, amelyen olyan sokáig masiroztak. A németek megverték őket; nemcsak a csatatéren, de a művelődés versenyterein is. Az enciklopédisták óta az irodalmuk inkább érdekes, mint értékes. Ha tehát hamadt egy emberük, aki nagyon igyekezett hasonlítani egy világnagysághoz s tényleg nagy is volt, érthető, hogy körülujjongták életében s most, születése századik évfordulóján, körülujjongják emlékét és szobrát. Nagyobb nála ma Franciaországban nincs s külföldön is legfeljebb és talán csak egy-kettő s épp ezért az elmondott fönttartásokkal mi is ünnepehetjük őt.

Szász Zoltán.

Budapest, február 25.

— BUDAPESTI NAPLO. Február 26-án új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király itthon. A király ma délután fél kettőkor Gődöllőre utazott vadászatra, ahonnan este fél hétkor tér vissza a fővárosba.

— Rainer főherceg köszönete. Mint Bécsből táviratozzák, a Wiener Zeitung holnapi száma Rainer főhercegnek Koerber miniszterelnökűkhöz intézett következő kérését közli:

Kedves Koerber ur! A mindenható engem és nőmet avval a szerencsével áldott meg, hogy 50 éven át örömben és bánatban híven állhassunk egymás oldalán. Ez ünnepe alkalomból a lakosság összes köreiből, hazánk minden vidékéről oly számos és rendkívül szíves üdvözlésben részesültünk, hogy ezért legforróbb köszönetünket óhajtuk kifejezésre juttatni. A szeretet és ragaszkodás bizonyítékai, melyekkel oly gazdagon elhalmoztak, meghatótsággal és benső örömmel töltik el szívünket. Kérem excellenciádat, hogy a főhercegnő köszönetét és az enyémet a nagyméltóságodnak alkalmasnak látszó módon tegye közzé, hogy az eljusson mindazokhoz, akik házuk színe ünnepben szíves jókívánásaikkal résztvettek.

Bécs, 1902. február 24.

Rainer főherceg s. k.

Ma tisztelt Rainer főherceg előtt a bécsi izraelita hitközség küldötsége. élén dr. Gudemann törbival, dr. Stern Aliréd és dr. Kohn Gusztáv alelnökökkel. Az üdvözlésre Rainer főherceg így válaszolt:

— Bizony, önök az utóbbi időben súlyos napokat éltek át. Mindnyájan egy istent imádkunk: mi a templomban, önök a zsinagógában. Valamennyien egyórmán osztrák hazafiak vagyunk felekezeti különbség nélkül. Csak az egyetértés ad erőt és nekünk osztrákoknak egyetértésre van szükségünk.

A küldötséget kegyesen bocsátotta el a főherceg.

— Vilma királynő. Hágából táviratozzák a Daily Telegraphnak, hogy Vilma királynő még nem épült fel egészen betegségéből s még most sem képes az államügyeket intézni. A királynőnek orvosi azt tanácsolják, hogy hosszabb időre utazzék délvidékre. Lehetséges, hogy Vilma királynő egy évig távol lesz hazájától s a ért szóba került a régensség. Allítólag már legközelebb az államtanács dönteni is fog a régensség kérdésében. Ezzel szemben egy hágai távirat azt jelenti, hogy a királynő betegségéről, délvidéki utazásáról és a régenség kinevezéséről szóló hírek alaptalanok. A királynő teljesen jól érzi magát.

— „Stadthauptmannschaft in Kronstadt“. Egy magyar város rendőrkapitánya beküldötte egy hivatalos levélnek a borítékát, amelyet a brassai rendőrkapitányság küldött hozzá. A levélborítékra kis betűkkel van rányomtatva ez a felirat: „Brassó sz. kir. város rendőrkapitányságától“; ellenben öklönyi betűkkel áll rajta ez a másik: „Von der Stadthauptmannschaft in Kronstadt“. A felirat végig kétnyelvű, amit, sajnos, megenged a törvény. Ezt csak az illendőség tiltaná el, ha még egyáltalán ismernék ezt a fogalmat a megvadult bakszások. A Kronstadt ellenben már törvénybe ütközik. Brassó neve: Brassó. Magyar rendőrkapitány nem tartozik tudni, hol van az a Kronstadt. Mert Magyarországon ilyen város nincs. Azt ajánljuk tehát minden hazafias magyar hatóságunk, hogy az ilyen kronstadti levelekre egyszerűen ne válaszoljanak. Amire a bakafantokodó zöld magisztrátust nem tudta megtanítani a törvény és az illendőség, talán megtanítja a kényszerűség.

— Ebéd az udvarnagynál. Gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagya és neje szül. Scher Thoss Margit grófnő Andrassy-utí villájukban ma este fél 8 órakor ebédet adtak, amelyre hivatalosak voltak: herceg Lobkowitz Rudolf és neje, Beniczky Ferenc és neje, Wekerle Sándor és neje, báró Szentkereszthy Béla és neje, öz. gróf Pejacevich Artúr és neje, gróf Károlyi László, Hegedűs Sándor és Cseh Ervin miniszterek, Rakovszky István az állami számvéviszék elnöke, báró Wodianer Albert, Lathóczy Imre, a közigazgatási bíróság másodelnöke, Vörösmarty Béla a kir. kuria másodelnöke. Oberschall Adolf a kir. tábla elnöke. Riffault Agost francia tőkonzul, Rudnay Béla őkapitány Casarada Janos egyetemi tanár; a család tagjai közül még részt vettek: Apponyi Teréz és Adél grófnők, Antal és Henrik grófok.

— Gróf Potoczky József állapota. Pétervárról táviratozzák hogy gróf Potoczky József állapota nagyon súlyos. A golyó a comb felső részébe lúródott és összezsuzta a csontot. Bergmann tanárt táviratilag hívták konziliumra.

— Hugó Victor napja. Holnap van a Hugo Victor születése napja, a századik. Az ünnepeket költő a Pantheonban pihen a nemzet legnagyobbjainak sorában, Franciaország pedig ünnepli azt a napot, amely hatalmas geniet adott a világnak. S így még nem igen ünnepeket meg születésnapot. Királyok, eszázrok a hatalom fölött isteneinek az emlékére nagy ünnepeket ültek már, azonban ezekben a ceremóniákban mintha nem volna őszinte a hódolás a nagy emlék előtt. A hatalomba beleszületett földi nagyságok ünneplésének ellenzéke is van, de ki állana utjába annak, ha egy olyan hatalmas szellemnek hódol a mögötte elképzelt kor, amilyen Hugo Victor volt. Pedig az idő nagyot változott azóta, hogy 6 irt. Más lett az izlés, vagy legalább is az ő romantikájával szemben érvényesült a mai izlés is, dadalmas új iskolák uralkít a terrénomat... Az Isten áldotta genie azonban örökkön örökké tartó érték, mint a szinarany. Változhatik a divat, de az arany érték marad. — A francia nemzet legkiválóbbjai állottak össze egy gruppba, hogy meghajtsák a mai nap kulturájának zászlaját a nagy emlék előtt, hogy ne maradjon el a világ se, ott lesz az ünneplők között néhány mai nagyság is. Kissé szeszélyesen megválasztott képviselő... Hiányzik közülük például a nagyok között egyik legnagyobb: Jókai Mór. De mindegy. Az ünnepe szép lesz és franciának, magyarnak egyórmán ez a fődolgo.

Az agg Maurice Paul, akit oly benső barátság fűzött Hugóhoz s aki irodalmi hagyatékának gondozója is volt, áll a rendezőbizottság élén. A köztársaság és Páris városa csatlakoztak a költők mozgalomához. A Plas des Voies-on fog az ünnepek egy jelentős része lefolyni. Ezen a téren áll az a ház, amelyben a költő 1831-től 1852-ig lakott: ezt a házat Hugo Viktor-muzeummá alakítják át. Ezt a teret estére fényesen kivilágítják; a ház fölött ragyogó lángokban fognak időnkint feltűnni a költő alkotásainak címei. A tér közelében elhelyezik a Rodion tervezte szobornak modelljét, amely elé 2000 iskolás gyermek fog járulni és virágot szór köréje. E közben egy nagy zenekar elődjai Charpentiernek erre az alkalomra írt szimfóniáját, amely a muzsák hódolását jelképezi. Este kilenc órától féljől a városzházban a tanács rendez nagy fogadást az írók, tudósok és a vidéki és külföldi delegáltak tiszteletére. Majd a városzházban előképekben fognak bemutatni Hugo drámáiból vett jeleneteket. E közben a Comédie Françaiseban előadják a „Burgraves“, amelyet Loubet elnök is végighallgat. Legközelebb leleplezik Hugo Viktor szobrát is, amelyre közadakozásból 110.000 frank gyűlt egybe, míg a hiányzó 140.000 frankot a költő műveinek kiadója, Paul Matere fedezte. Holnap délelőtt rövid ünnepség lesz a Pantheonban is, ahol Hugo tetemei fölött emlékbeszédet mondanak; ezen az ünnepségen az egész kormány meg fog jelenni.

Rómából jelentik, hogy Hugo Viktor születésének századik évfordulóját nemcsak Párisban, de Rómában is meg fogják ünnepelni. Az olasz hírlapok egyesülete az ünnepek rendezésére bizottságot küldött ki, melynek elnökei Luzzatti és Ferrari, akik tudvaleg több ízben voltak miniszterek. A bizottság nevében Luzzatti és Ferrari tegnap táviratot intéztek Türr István tábornokhoz Nizzába és megkérték, hogy vegyen részt az ünnepeken, melyeknek sorozatát megnyitja De Gubernatis Angelo nyilvános felolvasása Hugoról. A meghívásra Türr tábornok táviratilag azt felelte, hogy Rómába megy.

Párisból jelentik, hogy Srb prágai polgármester tegnap odaérkezett, hogy résztvegyen a Hugo Viktor-ünnepben. A pályaudvaron sok nacionalista és cseh várta, akik tüntettek a francia-cseh testvériség mellett. Dausset, a községtanács elnöke lelkes beszéddel üdvözölte a polgármestert.

— A fenyegetődző Luenger. Bécsből táviratozzák: A községtanács mai ülésén Luenger élesen kikelt a németországi lapok bécsi tudósítói ellen, akik lapjuknak megírták, hogy a bécsi vízvezeték egyik törését megmérgezték. A polgármester tájékozódni utalt arra a franciaországi példára, hogy Párisból kiutasították a Neue Freie Presse kellemetlenkedő levelezőjét; így kellene eljárni az idegen lapok tudósítói ellen Bécsben is — folytatta Luenger — és ha nem viselik magukat tisztességesen, akkor az efféle rendszabályra kerül a sor. A közrend és nyugalom érdekében áll — ugymond — hogy ilyen esetben az állami hatóságok közbelépjenek. Egyetlen nagy város sem tűrne ilyen levelezőket 24 órán túl lajai közt. Fel kell legalább világosítani a lakosságot, hogy mily frívól és ajas módon ássák alá ezek a gazemberek Bécs városának hírnevét. Ismételt viharos ellenmondások hangzottak az ellenzék részéről, de Luenger párthívei percekig tartó tapssal honorálták vezérüknek ezt a kirobanását.

— A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetére a szállodások és vendéglősök bábizottsága 100 koronát, a városnőbéli művészet rendezői 20 koronát és a pénzintézi tisztviselők országos egyesülete 50 koronát adományozott.

— **Az emberi élet védelme.** Egy idő óta nagy a mozgalom Párisban egy eszme körül, amely arra egyesíti ott a társadalom legkülönbözőbb rétegeit, hogy az emberi életnek a rossz élelmiszerekkel való veszélyeztetése ellen küzdjenek. A kellő energiát, amely elég volt arra, hogy ennek a célnak a szolgálatára hatalmas szövetség alakuljon, a hamis tej miatt régóta élő elkeseredés és végül hirtelen támadt felháborodás érlelte meg. Páris meguntta végre, hogy lelketlen és kapzsi tejárások túlnyomóan meszes-vízzel, vagy egyéb tejhez hasonló cseppfolyós preparátumokkal senyveszték az apró és öreg embereket, akiknek nincs módjuk arra, hogy ez ellen a gazság ellen védekezzenek. Az eszme a védekezésre aztán kipattant egy napon, s hogy Páris milyen örömmel fogadta, azt a francia lapok mutatják, amelyekben hetek óta egész tömege az embereknak, hírességek és ismeretlenek, jelentkeznek csatlakozásra. Az emberi élet védelmére a liga megalakult, maga a francia miniszterelnök lett a védnök. A liga a tagjainak azt az előnyt biztosítja többek között, hogy minden gyanús élelmiszert díjtalanul megvizsgálhatatja. A szöveteiket továbbá a saját költségén üldözteti a hamisítókot az összes fórumokon, amíg az illetők megérdemelt büntetésüket meg nem kapják, azonkívül ellenőrző-állomásokat szerez, törvényjavaslatokat készít elő és úgy tovább. A párisi példát alighanem követni fogják a jövőben a világ egységénél más nagy városában is.

— **Tót közművelődési társulat.** A Magyarországi Tót Közművelődési Társulat holnap 25-én tartotta Búpestben első rendes közgyűlését Ivánkovics János rosznyói püspök elnöke alatt. A közgyűlésen a felvidéki tót népek hazafias szellemében való művelődése iránt érdeklődő tagok nagyszámában jelentek meg. Ott voltak: Zsilinszky Mihály államtitár, Justh György főispán, Lohoczky Lajos kir. táblai bíró, Ruffy Pál és Smialovszky Valér országgyűlési képviselők, Bachát Dániel főispán, Cherven Flóris főgymnáziumi igazgató és a felvidéki magyar intelligens társadalom több jelese. Ivánkovics János elnöki megnyitójában kegyeletesen szavakban emlékezett meg Matuska Péter választmányi tag elhunytáról. A közgyűlés tudomásul vette, hogy a hazafias szellemben szerkesztett *Vlass a Svet* című közművelődési hetilap immár 17.000 példányban árasztja el a Felvidéket és hogy az 1848—49. évi szabadságharc története, amelynek megírásában Pechány Adol. ismert író bízták meg, még ebben az évben meg fog jelenni. Ennek a műnek célja lesz, hogy a tót néppel megismertesse a nemzeti szabadságságról olyatokat, akik küzdelmét, melyben a felvidéki tót né, mint az egysége magyar haza hű fia együtt küzdött, együtt verezett a hősekkel és vértanúkkal. A közgyűlés elhatározta, hogy *Szent István* első magyar király szinnyomása arcképét minden tagjának megküldi. Az egyesület tagjai évi 2 korona tagdíjat fizetnek s ennek fejében kapják a társulat hetilapját, összes könyvkiadványait és műlapjait. A társulat tagjai sorába alapító-tagokul újabb belépett: Mailath Gusztáv püspök, Sujánszky Antal nagypüspök, Osztróczy Géza főispán, Anyfal József, Csernoch János és Mandel Pál országgyűlési képviselők, gróf Chotek Rezső.

— **Halálkozás.** Nagy részvét mellett temették el ma délután a tragikus véget ért fiatal művész, Nagy Kálmán, az üi ói uti klinika halottas házából. A 16-éves művészkolónia és órási közönség jelent meg a temetésen, melynek sorában ott voltak: Fittler Kamill igazgató, Maray és Lorantfy tanárok vezetésével az iparművészeti iskola növendékei. A koporsó körül az elhunyt hozzátartozói állottak. Takaró imre reorganizált pap szép búcsuzótól mondott a koporsó fölött. A pályatársak nevében Zala György búcsuzott el a fiataon elhunyt művésztől. Azután a koporsót a keleni pályaudvarra szállították, honnan Kis-Kun-Halaszra vitték.

Kövesdi Boér Zoltán, állami főzámászéki számtanácsos hosszú szenvedés után február 23-án, vasárnap, délután 9 órakor életének 42-ik és boldog házasságának 8-ik évében meghalt. A boldogulit ma délután 1/4 órakor temették a Margit-rakpart 46. szám alatti gyászházából és a németvölgyi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Weisz Béla. Weisz Márkusz kaposvári tekintélyes iparos fia. 29 éves korában Bécsben a szanatóriumban meghalt és Bécsben e hó 20-án eltemették. Testvérei és nagyszámú rokonsága gyászolja. A városban nagy a részvét a korán elhunyt, derék fiatal ember családja iránt.

— **Megmérgezett család.** Glück József kereskedő családja tegnap délután lekváros kenyeret evett. Később Glückné meg valami cukrot is hozottot gyermekeinek egy közeli boltból. A gyermekek nyugodtan leteküdtek, de egyik sem tudott elaludni. Egyik is, másik is siránkozza panaszokodott, hogy fáj a gyomra meg a feje. Később Glückné is érezte a fájdalmat és nemokára mindannyian heves gyomor- és bélgyorsúkat kaptak. Erre Glück József telefonon elhívatta a mentőket, akik az asszonynak, a tíz éves Pálnak, a hétéves Miksának, a hatéves Rózsának az öt éves Tivadarnak és a kis háromszendős

Kornának ellenszert adtak be, mielőlt fájdalmaik lecsillapultak. Most orvosi kezelés alatt betegen fekszik otthon az egész család. Az orvosok szerint vagy a szilvaivolt romlott állapotban, vagy pedig a cukor piroos és sárga festéke volt mérgező.

— **Párisból Konstantinápolyba gyalog.** Váczról írják: Ma délebben indult a főváros felé Brochart 21 éves francia jószág, aki gyalog indult el Párisból Konstantinápolyba. A 6754 kilométer utat az Autovelo sportlap megbízásából hat hónap alatt teszi meg oda és vissza. A lap visszatértekor 4000 frank jutalomban részesíti. Pénz nélkül utazik és cikkeket küld apjának. Igazolványokkal van ellátva. Brochart áprilisban tér vissza. Minden nemzet zászlaját és jelvényeit magával viszi.

— **Anarchia.** A trieszti és barcellonai eseményeket — úgy látszik — mégis csak anarchikákat intéztek. Erre vall az, hogy tegnap Rómában öt anarchikát tartóztattak le, akiknél a legutóbbi zavargásokra vonatkozó okmányokat találtak. Trieszben is letartóztattak egy anarchikát és pedig a legveszedelmesebbek közül. Asszony, akinek már is sok van a rovásán és akinek valószínűleg nagy része van a legutóbbi eseményeket előidéző agitációban. — Olyan vaklármáról is ad hírt egy trieszti telegramm, ami föllármázta az odavaló rendőrséget, de minden igazoi küld nélkül. Pólából azt telegrafálták át Trieszbe, hogy egy hajón dinamit van eldugva a rakomány közé. A rendőrség minden hajót átkutatott, de dinamitot egyikén sem talált.

— **Budapest könyvtára.** Ezt a címet olvasva, sokan kérik majd, hogy: há van-e könyvtára a fővárosnak? Van és pedig tekintélyes könyvtára, amely eddig el volt dugva valahol, de most tágas helyiséget kapott a központi város ház épületében. Külön lépcső vezet föl bele a Károly-körutrről. A könyvtárról terjedelmes jelentésben számol be dr. Toldy László főlevéltáros a tanácsnak. Van benne 13943 munka 21.412 kötetben. A könyvek lelerése azonban még nincsen katalogusba szedve. Ezzel a munkával csak ebben az esztendőben készülnék majd el. Képvisele van a könyvtárban a hit, jogtudomány, politika és államtudományok, szóval minden tudomány-szak, olyanok is, amelyeknek gyűlése voltaképpen nem tartozik egy városi könyvtár feladatai közé — mondja a főlevéltáros jelentése. Ezzel szemben mi azt hisszük, hogy az volna a helyes, ha a fővárosi könyvtára nemcsak hogy nem hanyagolja el semmiféle szakot, hanem egyforma buzgalommal gyűjtene minden munkát, aminek tudományos értéke van. Nálunk kevés a nyilvános könyvtár s ami van, az is sok hokusz-pokuszszal dolgozik. Szép földadatot jelentene a főváros, ha minden tekintetben nívón álló könyvtárat gyűjtene össze s megkönyveltetné azoknak a tudományos buvákkodást, akik a mai nyilvános könyvtárakban nem jutottak hozzá a keresett munkákhoz. — Annál is inkább kívánatos volna ez mert — bár a publikum jóformán azt se tudja, hogy a fővárosnak nyilvános könyvtára van — ez ideig is szép számban kereste föl a könyvtár olvasótermét. Tavaly majdnem hétézeren fordultak meg az olvasóteremben. És pedig mindenféle ember. felső és szakiskolai tanulók, tudósok, papok, hírlapírók, orvosok, ügyvédek és amit taán a legszivesebben olvas az ember, iparosok és iparossegédek.

— **Házasság.** Dr. Nemlaha Bódog postatisztviselő Budapestben eljegyezte Schultheisz Annuskát, Schultheisz János házújaljonos leányát.

Frey A. tá., a pusztacsézi uradalom intézője jegyzet váltott Strasser Sárota kisasszonynyal Sió-Maroson.

László Géza gyógyszerész Tornán eljegyezte Rónai Irén kisasszonnyal Püstyénról.

— **Házurak a jótékonyosság szolgálatában.** A Józsefváros előjárósága és a kerület közjótékonyági egyesülete nagyarányú jótékonyági akcióra készül és pedig azért, mert ennek a száraz télnek a vége felé a megszokottnál nagyobb arányokban irgalmatlanokd a szegény emberek között a nyomorúság is. Hó nem esett az utca nem adott munkát és a sivar gazdasági helyzet is első sorban a szegény embert rabolta meg még a lehetőségétől is annak, hogy kenyeret szerezzen a hozzátartozóinak. Ilyentórmán nagyon is indokolt az, hogy a segítség ügyének intézői a lehető legközelebb térkérzenek az emberek szívéhez s ne maradjon megadóztatlanul senki, akinek nélkülözhető hatosa van. Ezért a háziurakat vonták be az akcióba. Minden háziújaljonos kap egy gyűjtő-ívet azzal a kérelemmel, hogy köröztesse a lakóknál s végül a maga adományát is hozzáírva, szolgáltatassa át a gyűjtést annak a kerületbeli bizottsági tagnak aki ezért jelentkezik nála. Nemcsak pénz lehet adományozni, hanem ócska ruhát opót, lefőhennőt. Ilyentórmán remélhetőleg derekas segítségben részesülnek a kerület szegényei — s ez a példa követésemelőt a többi kerület számára is. Mert a legtöbb ember azért nem adakozik a nyomorúság enyhítésére, mert senki se kér tőle semmit. Ha kérnek, ad.

— **Sztrájk — amiről szó sines.** A Magyar Vaskereskedő című újság legutolsó számában azt írja, hogy Magyarország közszénbányáiban általános nagy sztrájkra készülnek a munkások. Végtelenül fontos, gazdasági életünkben ez idő szerint megdöbbentően komoly ez a hír, amit csak úgy kilőlni a világba — nagy könnyelműség. Pedig úgy látszik, hogy ezuttal nagyon is egyoldalú információk alapján jelent sztrájkot ez a szaklap, amely máskülönben a komolyabb fajtából való újságok egyike. Teljességgel nem valószínű az, hogy a mai szerencsétlen viszonyok között gondoljanak sztrájkra a bányászok. Nehéz a munka, amit végeznek, szegényes a bér, amire hozzájutnak a munkájuk révén, de a bányák is csak nagy küzdelemmel képesek arra, hogy foglalkoztassák a munkásaikat. Olyan ember mondja ezt, akinek megbízhatunk az igazságában. Chorin Ferenc, a Salgótarjáni Közszénbánya Részvénnytársaság elnöke, akitől a Magyar Nemzet kérdezte meg a vaskereskedő újságjának sztrájkhíre után, hogy mi igaz van a dologban és aki az alábbiakban felelt a kérdésre:

— A nagyobb szénbányáknak a szénbányászok állítólagos bérmozgalmáról egyáltalában nincs tudomásuk. Soba a bányamunkások környelműben nem indítottak volna bérmozgalmat, mint éppen most. A magyarországi szénbányák, a mai néhez termelési viszonyok mellett, meg a általuk telepitett munkásoknak is csak a legnagyobb erőszakkal képesek keresetet nyújtani. Az osztrák közszénstrájk idejében, amikor éppen ezen sztrájk következtében a magyar szénk vitel nagyobb arányokat ültött, nem éreztük az ipari pangás káros hatását. De most már a közszénbányavállalatokra is súlyosan nehezednek a néhez ipari viszonyok, olyannyira, hogyha az ipari pangás még tovább is tart, a közszénbányák kénytelenek lesznek munkásaikat hentelek az eddigi hat nap helyett csupán öt napon át foglalkoztatni.

A munkások nagyon jól ismerik ezeket a viszonyokat és már azért sem indíthatnak bérmozgalmat, mert tudják, hogy több ezer munkás áll munka és kenyér nélkül és tudják azt is, hogy a külföldön foglalkoztatott magyar munkások a külföldi órási restringálás következtében tömegesen visszatérnek hazájukba, hol a mostoha viszonyok közepette munkát nem kaphatnak. A salgótarjáni társaság bányáinál naponként 50—60 munkás jelentkezik felvételre és a társaság kénytelen ezeket a szegény embereket elutasítani.

Mind ezekből önként következik, hogy a szóban firdőz hír, épp úgy, mint annak kommentárja, a valósággal minden ízében ellenkezik és azt csakis olyan valaki írhatta, aki a viszonyokat egyáltalában nem ismeri.

Az az állítás is merőben ellenkezik a valósággal, hogy az állam megrendeléseit nem árnyosan osztja meg a közszénbányák között és hogy a kisebb bányákat nem részesíti megrendelésekben. Eppen ellenkezőleg áll a dolog. Csak természetes ugyan, hogy az állam első sorban ott veszi a közszén, ahol nagyobb tömegben, olcsóbban és jobb minőségben kaphatja. De az állam egy bányát sem iavorozál, hiszen eddig éppen azért emeltek kifizetéseket, hogy az állam közszén megrendeléseit arányosan eszközölte és saját kárára rossz szemet is vásárolt, csakhogy a helyes felosztás elvén rést ne üssön.

Sztrájk ugy nem készül, hogy ne lenne tudomásuk róla azoknak, akiket presszionálni akarnak vele. S ha a salgótarjáni közszénbánya nincs még értesülve arról, hogy készül valami, valószínűleg félrevezették a hír első nyomtatott forrását, a Magyar Vaskereskedőt.

— **Forradalmi diákgyűlések Pétervárott.** A Lembergben megjelenő *Slovo Polskijnak* táviratozzák Pétervárról, hogy egy diákgyűlésen a titkos rendőrök és a tanulók között véres összeütközés volt, amelyen husz diák halálosan megsebesült. A titkos rendőrök vérlázító kegyetlenséggel csonkították meg a diákokat. Egy tanuló egy fogadóban agyonlőtte magát, mert a rendőrség folyton felügyelt rá és halálra üldözte.

— **A vidéki sajtó köréből.** Sátoraljaújhegyen, Zemplénmegye legrégibb és legnagyobb lapja, a XXXII-ik évtolyamba lépett Zemplén a Zempléni Újság-funkcionalán, minden második napon megjelenő, pártoktól független, szabadevű irányú politikai lappá alakult át, melynek szerkesztését Dr. Pál kollegánkra, a vidéki sajtó egyik legjelentősebb tagjára bízták. A szerkesztő új. Meczer Gyula, főmunkatárs dr. Hám Sandor. A jeles szerkesztéséget a zempléni közélet sok kiválósága támogatja.

— **A péksegédek gyűlése.** A fővárosi péksegédek ma délután 6 órakor n-pes értekezletet tartottak a Nagyútváros-utca 4. szám alatti kis vígadó helyiségében a kereskedelmi miniszternek a vasárnapi munkaszünetéről szóló rendeletei dolgában. Az értekezlet elhatározta, hogy e hó 27-én, esütőőrökön délután 3 órakor az összes fővárosi munkanélküli sütősegédek újból összegyűlnek, aztán átvonulnak a kereskedelmi

miniszterhez. Akit egy küldöttség felkér, hogy a vasárnapi munkaszünetéről szóló miniszteri rendeletben hirtelen benn továbbra is a „kellő felváltás”-ról szóló intézkedés.

— **A Magyar Szent Korona Országos Békeegyesülete** március 2-án (vasárnap) délelőtt dr. Emmer Kornél lakásán (II. ker. Margit-rakpart 8. sz.) választmányi ülést tart, melynek napirendje: 1. A közgyűlés előkészítése. 2. Személyzeti ügyek. 3. Esetleges indítványok.

— **Forgalmi akadály a keleti vasutakon.** Az államvasutak igazgatóságától kapott értesítés szerint árvízokozta forgalmi akadály miatt a Budapestről délután 2 óra 40 percor Konstantinápoly felé induló és Konstantinápolyból délután 1 óra 5 percor Budapestre érkező ugynevezett konvenció gyorsvonatok csak Adrianopolig és onnét közlekednek. Adrianopol és Konstantinápoly között pedig a konvenció vonatokhoz csatlakozó külön személyvonatok helyezettek jogalomban. Ezek közül a külön személyvonatok közül az Adrianopolból Konstantinápoly felé menő Adrianopolból reggel 4 óra 16 percor indul és Konstantinápolyba délután 5 óra 6 percor érkezik; a Konstantinápolyból Adrianopol felé jövő pedig Konstantinápolyból reggel 7 óra 33 percor indul és Adrianopolba este 8 óra 39 percor érkezik. Ezeknél a külön személyvonatoknál, mint ahogy az akadály az Adrianopol—konstantinápolyi vonalon van, az akadály helyén az utasoknak át kell szállaniuk. Az átszállási helyen a utasoknak át kell szállaniuk. Az átszállási helyen gyalog teendő út körülbelül 200 méter. A kézipodgyász áthordásáról a vasut gondoskodik. A vonatok az átszállási-helyre nappal érkeznek. A forgalmi akadály előreláthatólag 12 napig fog még tartani.

Porzolt-lakoma a Fészekben.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, február 25.

A Fészek Kertész-utcai házában gyűltek ma este össze a fővárosi színházak művészei, hogy ünnepeljék a Népszínház igazgatóját, Porzolt Kálmánt. A fényesen sikerült lakomán a Népszínház összes tagjain kívül résztvettek K. Lippich Elek miniszteri tanácsos a közoktatásügyi miniszter képviseletében, Busbach Péter a népszínházi bizottság tagja, továbbá a legtöbb fővárosi színház vezetőségének egy-egy képviselője, Faludi Gábor, Feld Zsigmond és Janovics Jenő színigazgatók, valamint az írói világ számos kitűnő tagja, köztük Braun Sám'ór, dr. Lipsey Ádám, Fáy Béla, dr. Kovács Jenő, Márkus József Ágai Adol., dr. Almási Tihámér stb. elmaradásukat kimentették báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Berzevich Albert titkos tanácsos, Szalay Imre, dr. Bezerédj Viktor, dr. Pauler Gyula, Forster Gyula miniszteri tanácsosok, Daniel Gábor, a képviselőház alelnöke, György Aladár, dr. Bartók József osztálytanácsos, dr. Gombár Tivadar, Rényi Dezső, Ruszt József, Sándor Pál, Eggenhoffer József országgyűlési képviselő stb.

A harmadik fogásnál felállott Braun Sándor és mély figyelem közt a következő tiszteletmondta:

Tiszteit hölgyeim és uraim!

Akik ez áldomást rendeztek, bohémien emberek, öccigányok, velünk újságírókkal rokonok. Ez a magyarázatja, hogy ámbár nincs rá érdemem se cselekedeteim, se korom szerint, mégis elsőnek mondom köszöntőt a szépségeitől sugárzó társaságban, hogy ünnepeljem Porzolt Kálmánt, a Népszínház régi igazgatóját kora őszig, és új igazgatóját is ez őszön túl további öt esztendőig.

A Népszínház törvényei szerint az intézet sorát vivő bizottság ötvenes ciklusokra osztja az igazgatók kormányzó idejét. Akik e rendet megállapították, úgy gondolkozhattak: ne tartson sokáig a szerencse és a balsors se éppen örökké. Első pillanatra ez időbeosztás valamiféle gondviselésnek látszik. Szorgosabb vizsgálódásra azután emlékeztetőnek az elmúlás természetétől adott rendjére, figyelmeztetőnek az évek bölcs mérésére, a számadónap szünetlen közeledésére és a pallosjog eleven fennállására. Szokás is az öt-éves ciklus végén a Népszínház igazgatóinak fejét követelni. A hatóság, amely a fejtétel, vagy az új koronázás jogát gyakorolja, a népszínházi bizottság, amely valami kacér játékból a véletlennek, száma szerint legalább a velencei tizek tanácsának példájára szervezkedett. Tizen vannak a bizottsági urak. Ha valamelyik ötvenéves ciklus végén egy-egy balvégzetű döntés után a folyóvízben (a lagúnákat idehozni nem lehet) megcsobban a hab, — az emberek keresztet vetnek: ne tessék odanézni, egy e litét népszínházi direktor uszkál a felületen. Hozzáértartozik a bizottság kegyetlenségéhez, hogy az ítéletet mindig télen rendezi.

Meg kell szabadulni a képektől és megmondani azután tisztán, hogy a bizottság, egyetemen és egyes tagjaiban országosan tisztelt ügylet, ezuttal is kegyetlen volt. Aki türelmes maradt, jó, kitarító, nyugodt és tiszta a haragos indulatoktól, az Porzolt Kálmán. Vele szemközt legutóbb gyakran támadtak bibliai gon-

dolataim. Most is feltalázkodik egy. Porzolt Kálmán vezetése, munkája, művészi erkölcsö, kötelességtudása, minden irányban való helytállása kifogástalan. A rend alapján a pályázat törvényei szerint megostromolni nem lehetett, sebheteren volt. Feldöntötték tehát néhányan a rendet, magát a pályázatot, megtagadták saját erendendó kívánságait, hogy ujakat, rosszakat, lehetetleneket formálván, Porzolt Kálmán megállapított híre, művészi és anyagi hitelen csorbát tessenek, őt magát várából kiverjék és a vár kulcsait rossz példaadással olyan erőre bizzák, amely igen derék és nemes multjával, sok színészi és írói érdemével szemben, magát szeliden szólva az illoyallítás látszatába vitte. E rendetlen és nem is morális csata láttán voltak, akik a népszínházi bizottság e tévedésbe jutott kisebbségét igen hevesen és igen jogosan meg akarták támadni. És itt indul Porzolt Kálmán bibliai szereplése.

— Kérem, ugymond, egyáltalán nincs itt Sodoma. És ne bántsák az én teletlen hatóságomat. Sőt szeressék és bossásanak meg neki, ha tizük közül van kilenc, aki a rend és a jogszokás jó alapján áll.

— Jó, megbocsátunk kilenckéért a tizeknek.

Porzolt únszolta baráitait tovább:

— Bocsássanak meg, ha van nyolc, ha van hét, ha csak hat van, ha öt is. . .

— Édes Porzolt, ne folytassa, mert ha ötnél is többnek megbocsátunk, ön kegyetlen megbukott. . .

Hát így volt. A bizottság nagy többsége rendületlen állott Porzolt Kálmán igazgató igaza, érdemei, derék, élfias és tiszta törekvései mellett. Bizottságbeli barátai, lélikön a puritán, mindenek tiszteletétől környezett Kléh Istvánnal a jó ügyet diadalra vitték és valami szuggéráló erővel úgy tudták a felhős ellenkeztést megfőzni, hogy Porzolt ellen nyilatkozatok történtek ugyan, de szavazás nem esett. Az egyhangú oaditlésből csak egy hang hiányzott éppen: — a György Elek jóságos hangja, amely utolsó nyilvános nyilatkozásában Porzoltnak adott meleg elégtételt volt. Vidám pohárcsengésünkből hadd szálljon az emlékeztetésnek egy sóhaja kora sirja felé. . .

Végére is értem ezzel mondanivalóm ama részének, amely bár fátylon keresztül rekriminációkkal van tiltve. Minek hosszan időzni az olyan rossznál, aminek jó a vége. A makacs ellentállás, amelyvel Porzolt Kálmán találkozott, erejét megacélozta, akaratát felsekentette, kitartását megedzette és az önzetlen baráti hűségnek olyan jelentkezőit állította melléje, amelyek visszavetődő emlékképpen legalább, rőzsásakká tehetik neki az elmúlt viharos napok küzdelmeit. Annak a közvagyonnak, amelyet a kulturális intézetek képviselnek, a nagy nyilvánosság előtt a sajtó vezet a leltárát. És a sajtó ritka egyértelműséggel jegyezte fel a nagy erkölcsi, művészi és nívóbeli pluszt, amelyvel a Népszínház Porzolt Kálmán eddigi igazgatása során gyarapodott. És aminek a sajtó csak visszhangja, a mindenható publikum táplálta, szította az újságírókörök Porzolt mellett történt tisztelet állásoglalását: a viaskodás, a versengés, a tülekedés, a sok rendetlen szenzáció napjain szünlőg telt padosorokból tapsolt nem pusztán a Népszínháznak, de a Porzolt Kálmán népszínházának.

Ez a Népszínház tudniillik nem a régi. A kelet az csupán: a tartalom más, szebb és nemesebb. Porzolt Kálmán írómber, aki igen tiszta művészi kultuszok kurzusában nevelkedett. Felismerte, hogy a Népszínház igazgatójának asztala mellől a magyar művelődés egy nevezetes telepét kell kormányozni. Kormányozni úgy, hogy ami a színház életében megülleszik, csak a tradíció legyen és ne a por, amely akkor, amikor, őt, vagy tiz év multán a bucsuzkodást megelőző csomagolás alkalmával fullasztó felhőt támaszt.

Porzolt Kálmán fenntartotta, öregbítette és nagyra nemesítette a színház irdalmi nexusait, darabokat és írkat támasztott fel, a sajtót és a közönséget érzelmi és izlésbeli közösségben tartotta a színház munkája irányában és a műsora egészséges megépítésével, a művészi erők tehetségeinek bravuro felhasználásával olyan időpontokban is konzerválni tudta színháza közösséget, amikor mindenek a mosolygó napsugárral csokolódván, már nem az előadás volt a publikum szenzációja, hanem a publikum az előadásé. Így történt, hogy soha a Népszínház divatja el nem halványodott és miközben kemény válságok szántottak más intézeteken keresztül, a Népszínház művészei érezhetők a legnagyobb boldogságot, amit a színpad adhat: a zsufolt házak elragadtatástól lázas, hálás és meghatott közönségének művészi gyönyörtől való megüléséért.

A Népszínház igazgatójának pozíciója senki máséval ezen a területen össze nem hasonlítható. Bérli és művezető, finansceber és dramaturg egy személyben: felelős a fővárosnak, a közönségnek, a sajtónak, saját művészgárdájának és némiképpen önmagának is. Porzolt e sokféle ágazó felelőségek

utvesztőjében meg nem tévelyedett, mindenkivel szemben helyt állott, igyekezete egy uton járt az erejével, tudása egy vonalban haladt jó szándékával, volt ereje és volt engedékenysége e tarka világban, ahogy kellett, bátorsága merész kezdeményezésekre, szerencséje az erők felhasználásában, vezetőségének tartalmát, igazgatásának súlyát, szavának tekintélyt, egész munkájának szintjét és jellemét tudott adni. Amiben gyöngébb volt: az a sajátmagára való tekintet. Ez magyarázza bőkezűségét a színház művészi erőinek nobilitás, mindeneket kielégítő dotálásában és a korábban sohase látott gazdagságot a színpad ellátásában. Ezen a ponton, kérem, tisztelt hölgyeim és uraim, engedjenek meg nekem pár szót most, amikor se nyit, se titkos pénzerők, vállalkozók nincsenek a Népszínház igazgatója mögött és valósággal eszményinek kell lennie az intézet gazdálkodásának is. És itt ismét vissza kell nyulni a szent könyvhöz és pedig az osztó igazság szerint az ó testamentumhoz és az ujhöz egyaránt. Meg vagyon írva az evangéliumban, hogy Krisztus először őt kenyérből ötezer embert elégitett ki. Később hét kenyérből már csak négyezer embernek tettelt. Es nem a kenyerek lettek kisebbek, hanem az étvágy gyarapodott. És meg van írva Mózes V-ik könyvében, a XXIII-ik részben, a 25-ik passzusban: „Mikor bemérendsz a te telebarátod gabonájában, kezdeddel szagass gabonafejeket, — de sarlóval fel ne arass telebarátodnak gabonájában.” Vizont igaz az is, hogy maga az apostol is a bibliai tíz szüzek közül azokat mondja okosoknak, akik lámpásaitak olajjal jól megtöltöztették, holott a másik öt, aki olajat nem töltött, bizony boldon vala. . .

Porzolt Kálmánnak az új munka küszöbén kívánok szeretetben, a színháznak szeretetében, a művészetéről való rajongásban történő összeolvadást a Népszínház művészgárdájával. E gárda olyan gazdag ihletelt, nagy, tüneményes tehetségekben, hogy kormányzása bizonyára mondhatatlan élvezet. E gárdának munkát adni, számára a feladatot megalapozni, nézni azután, mint virágzik ki teremtő zsenijének melegségtől, varázslatos nagy érzés. Legyen Porzolt Kálmánnak bő része benne. És az isten éltesse!

A lelkes tetszéssel fogadtott poetikus beszéd után a Népszínház szónoka, Raskó Géza üdvözölte az igazgatót.

A főváros e legpopulárisabb műintézetét szolgálataiban szerzett kiváló érdemeit — ugymond — most méltatta előttem a tollnak és a röpke gondolatoknak ékes harcosa, de működése is, amióta vezérlik, amugy is felment az alól, hogy őnt itt most szemlő szembe magasztaljam, engedje meg azonban, tisztelt igazgató ur, hogy annyit kimondjak, hogy ön méltán megszolgált a mi nagyrabcsülésűnkert, mert abban az öt esztendőben, hogy a Népszínház élén áll, soha önző érdek nem vezette. A legteljesebb bizalommal néz jövőndő működésé elé a Népszínház minden tagja és midőn a Népszínház nevében most üdvözölöm, kívánom, hogy a hányzor csak évfordulóját ünnepli a mai nevezetes napnak, mindannyiszor újból átérzeze azt az örömet, melyet ma érezni szerencsés jól tudom. Vegyülmi fog ebbe az öröme mindig valami abból a szeretetből, melyet mi mindannyian körülverszük. Az isten éltesse sokáig, igen sokáig! (Lelkes éljenzés és taps!)

Porzolt Kálmán élénk tetszéssel kísért beszédével a sajtó képviselőit köszöntötte föl. Ugy érzi magát — ugymond — mint a Falu rozsa az utolsó telvonásban; ő is megmentette már az örvényből a maga Boriskáját, a Népszínházat s Gündör Sándor szavaival mondja: „kevés szóval sokat szeretnék mondani, de nem tudok, csak annyit mondom, megtudja majd a falu népe, hogy nem vagyok oly rossz, mint a gonoszok mondják.”

Felköszöntött mondatok még Busbach Péter a Népszínház kiváló művészgárdájára, Lipsey Ádám Blahánét, Kürty s az igazgató életének napusárat, Porzoltot; Feld Zsigmond Porzoltot, a szeretetreméltó és nobilis kollegát, a kiváló igazgatót, ki szegény maradt, mialatt a kulturáért dolgozott. A lényesen sikerült lakoma rendezése Fodor Oszkárnak és Raskó Gézának érdeme.

FŐVÁROS.

(*) **A jövő évi választók.** A központi választmány Halmos János polgármester elnöklésével ma tartotta megalakuló ülését. A bizottság tagjai lettek a hivatali esküt s a polgármester üdvözölte őket. A választmány jegyzőjének megválasztották Preyer Hugó és Rökó Gézát. Agota László javaslata alapján megalakították az összeíró küldöttségeket, amelyek összeállítják a jövő évi képviselőválasztók névjegyzékét.

(*) **A gásgyár megváltása.** A közgyűlés az ideai költségvetés tárgyalása alkalmával Schwertl Sándor indítványára elhatározta, hogy minden kerületből három tagot küld ki, hogy az így alakított harminctagu bizottság tegyen javaslatot a közgyűlésnek a

gázgyár megváltására. A bizottság megalakítására a tanácsnak kellett volna javaslatot tennie. A tanács azonban a következő közgyűlésen konstatálta, hogy a szerződés alapján a főváros csak 1910-ben válthatja meg a gázgyárat s a bizottság kiküldése helyett azt javasolta, utasítsák a mérnöki hivatalt, hogy 1904 december végéig gyűjtse össze a szükséges adatokat és tegyen részletes jelentést. A közgyűlés a javaslatot elfogadta, de a közgyűlési határozat ellen többen feleltek. A belügyminiszter ma a közgyűlés határozatát jóváhagyta, a letelekezéseket elutasította, csak a mérnöki hivatalnak adott terminust redukálta 1900 december végéig.

(*) **Közlekedési ügyek.** A főváros közlekedésügyi bizottsága, ma délután ülést tartott, Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöke alatt.

A budapesti villamos városi vasut-lársaság kérvényt adott be, a sertés-közbúváhidhoz vezető villamos vasut helyhatósági építő-engedélyének a megadása végett. A bizottság, a bemutatott tervek ellen kifogást nem tett s így javasolja a helyhatósági engedély megadását.

A közúti vaspálya-lársaság a zugligeti végállomás átalakítására vonatkozólag két alternatív tervet mutatott be. A bizottság elfogadta az I. számú tervet, a mérnökhivatal részéről kivánt korrekciókkal.

A svábhegyi fogaskerekű vasut-lársaság bemutatta az idej menetrend-tervezetét. A bizottság ezt elfogadta, azzal, hogy június 1-től augusztus végéig a vonatok járatását kiterjeszessék fölébe este 10 óráig s lefelé 10 óra 30 percig.

A székesfehérvári társaskocsi-vállalat több járatnak az egyszer s mindenkorra való engedélyezését kéri. Ilyenek: a Lóverseny-térhez, Os-Budavárhoz, a Klotild-paloták és a Lánchíd közti, az Artézi-fürdő és Lipótvárosi Szent István-bazilika közti s a temetőkhöz való járatások.

Az ügyosztály javasolja, hogy az engedélyt adják ugyan meg, de úgy, hogy a vállalat köteles legyen a tanács felhívására bármely vonal járatását is megszüntetni. A többség az ügyosztály előterjesztését elfogadta.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **A Vígyszínház főpróbája.** A Vígyszínházban holnap, esütörtökön délelőtt tartják meg *Herczeg Ferenc Eataloni rege* című új darabjának nyilvános főpróbáját a sajtó meghívott képviselői előtt. A darabnak pénteken este lesz a bemutatója.

** **Éjszakai munka a Népszínházban.** Mikor a színházban a darabok végén utoljára gördül le a függöny s a szereplők lefestik magokat és elszelédnek, a színházra ráborul az éjszakai csönd s bent élő lélek nem marad a színházi tűzoltón kívül, aki féltőlől-lőlőrára bejárja az egész színházat és szorgosan utána néz, nincs-e valami veszedelem. Ebben az inspekciós útjában legfeljebb egy nekibátorodott színházi egérrrel találkozhat, mely a páholyok peremén és zártszékek padsorai közt azokon a cukormorzsa-kon lakmározik, melyek valamelyik finomlelkű udvarlója által Kugler-bonbonokkal meglepett szép hölgy finom ujjai közül leperogtek. De ez az egérke is óvatosan kitér az inspekciós tűzoltó urnák és teljes az éjszakai csönd. Néhány éjszaka óta másképpen járja a Népszínházban. A színháznak pénteken bemutatásra kerülő operettéhez, *As aranyoshoz* anynyi rengeteg mindenféle (ballet-táncosnók, cigányléányok, színésznők, a basa feleségét stb.) kosztálni kell, hogy ámbár száz szorgos kéz öltöget is rajta már hetek óta a Népszínház műhelyében, még sem készültek el vele s most nappalá kellett tenni az éjszakát, hogy a csütörtöki főpróbára, mikor az operett először kerül a rigorózus kritikus urak szeme elébe, minden készen legyen az utolsó előtti. A Népszínház igazgatósága a hatóságtól kért engedélyt erre az éjszakai munkára s most éjszakaról-éjszakaró világosak a színház műhelyeinek rendszeres sötét ablakai. *As aranyosh* főpróbáját különben csütörtök délelőtt tartják meg.

** **Cimbalom-hangverseny.** Nagy és díszes közönség töltötte meg tegnap este a Royal-szálló nagyszemű Sey Dezsóné cimbalomművész hangversenye alkalmából. Csak nagyritkán van alkalmunk arra, hogy ennek a speciálisan magyar hangszernek szentelt külön estében legyen részünk és éppen azért örömmel láttuk azt a nagy érdeklődést, amely Sey Dezsóné hangversenye iránt nyilvánult. Az ő elismert és kiváló művésze nagy sikert aratott ezen az estén, amely a művésznek pedagógiai talentumát is igazolta. Allaga három koncert etudeje, Gounod Faust kerindgője, a Troubadourból és a Sevillai borbélyból való részletek szerepeltek a műsoron, amelynek minden számát zajos elismerés és tetszés kísérte. *Karczag* Sziidi jeles énekét, *Boross Paula* és *Lantos* Ilona kitűnő cimbalomjátékát is nagyon megtapsolta a közönség. Lelekes ovációkban részesítették Sey Dezsóné kívül *Allaga Gézát*, az ismert zeneszerzőt és *Szabados Béla* tanárt is.

** **Beöthy László nyilatkozata.** *Beöthy László*, a *Nemzeti Színház* igazgatója föltekert bennünket a következő nyilatkozat közlésére:

Tekintetes szerkesztőség!

A Magyarországon ma esti számában rólam megjelent közleményre a következő felvilágosításokat van módomban megadni:

1. A Sada Yacco-léle vállalat üzleti része — nyeresége vagy vesztesége — egyáltalán nem az enyém, hanem a Bárd Ferenc és testvére színházi ügynökségé, akiknek én azt minden kockázatával együtt átadtam hetekkel ezelőtt. En, még mint a Magyar Színház igazgatója, igyekeztem a társulatot a vezetésem alatt állott színház részére megnyerni, s az impresszárió most is hozzáam fordult, amikor Budapesten színházat keresett. En először a többi színházhoz utasítottam őt, azok azonban nem tudtak nekik helyet szorítani. Erre én számukra az Uránia-színházhoz bérletem ki, mint amely idegen ember garanciáját el nem fogadta volna. Ennyi az én szereplésem az ügyben.

2. Ebből is világos, de azt hiszem, egyebekből is kitetszik, hogy a japániai fölfelet az én működésem a Nemzeti Színháznál semmi irányban nem befolyásolják. A műsört legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint állítottam egybe. Sem ebben, sem másban egyéb, mint a gondjaimra bízott színház szellemi és anyagi érdeke nem vezetett.

3. Minthogy az említett hír jónak látta magándolgoimat is foglalkozni, legyen szabad itt megjegyezmem, hogy az anyagi viszonyaim rendezésére szükséges előleget a m. kir. belügyminisztérium 5 százalékos kamat mellett engedélyezte, s hogy annak egészen más célja és rendeltetése volt, minthogy azzal üzleti vállalatokba fogjak.

Tisztelettel kérem a tekintetes szerkesztő urat e sorok közlésére, Budapest, 1902. február 25. *Beöthy László*, a Nemzeti Színház igazgatója.

** **Az orsz. magy. kir. színművészeti akadémia** növendékei március 2-án (vasárnap) este 7 órakor tartják meg a Várszínházban 5-ik vizsgálati előadásukat, *Császár Imre* tenár vezetésével. Ez alkalommal színre kerül *A vasyáros*, Ohnet György 4 felvonásos színműve, melyben a főbb szerepek játszószék: *Alányi Hajnalka*, *Erdős Alice*, *Kállai Kornélia*, *László Irén*, *Széll Gizella*, *Dobó Antal*, *Erkel Béla*, *Gonda István*, *Gere Zsigmond*, *Pajor Ferenc* és *Szilágyi Ivor*.

** **Az Operaházban** holnap szerdán *Garner Mary*, a párisi Opéra Comique tagjának vendégfellépésével Délibes 3 felvonásos dalműve, a *Lakmé* kerüli előadásra, a címszerepben a vendégművésznővel. A többi főbb szerepek *Kobler E.*, *Berts M.*, *Várent V.*, *Payer M.*, *Broulik*, *Ney D.*, *Mihályi* és *Hegedűs* játszószék. A II. elővonásban előforduló magántáncokat *Schmidek G.* táncolja. Az előadás bérletkönyvban (évi bérlet 30. sz., havibérlet 14. sz.) tartják.

** **Hangversenyek.** *Frend Etelek* zongoraművész hangversenye holnapután lesz a Royal-teremben. *Buson*, a fiatal művész volt mestere, ki épp e héten Bécsben hangversenyez, kedvenc tanítványa estélyére lerándul Budapestre. Elismerés illeti *Frend Etelek* kisasszonyt, hogy műsorába bevette Bach híres orgona-toccatáját. *Sehumann* Davidsbündlerit és *Brahms* hatalmas Paganini-változatait is csupa oly műveket, amelyeket eddig Budapesten nyilvánosan még nem adtak elő.

Arányi Dezső, a berlini Westentheater tenoristájának dalestélye szerdán március 12-én lesz a Royal-teremben *Bürger Zsigmond* gordonkaművész közreműködésével. *Arányi* az utolsó hetekben *Amsterdam*, *Hága* és *Rotterdam*ban vagy 20 operaelőadásban vett részt. A hollandi sajtó, valamint az ottani közönség a magyar művészt szüntelenül ünnepelte, és amint értesülünk, eszabító szerződésekkel kínálta meg. — Az estélyekre jegyek *Méry Béla* zeneműkereskedésében (Andrássy-ut 12.) kaphatók.

** **Hartmann pater oratoriuma.** *Hartmann pater* római szerzetes *Szent Ferenc* című oratoriumának tegnap volt a bécsi zenekedvelők egyesületének harmadik és utolsó előadása. Az udvari páholyból *Mária Jozefa* főhercegnő és *Jenő* főherceg hallgatták végig a zeneművet.

** **A bécsi Opera prima ballerínája.** *Sironi* kisasszony, a bécsi Opera prima ballerínája, nem ujjítja meg szerződését. Az érzékeny ballet-oszillag azért válik meg az intézettől, mert *Yvonne Dethul* kisasszony francia balleríná szintén első táncosnóként szerződötték s minthogy szerződése értelmében ő is első táncosnó, nem bírja *Dethul* kisasszony szerződését elszívelni. *Sironi* kisasszony *Londoba* megy.

** **Le billet de Josephine.** A párisi *Gaité*-színház tegnapelőtt mutatta be a *Le billet de Josephine* című operettet, amelynek zenéje *George Kaiser*, szövegkönyve *Feydeau*, a hírnöves francia bohózatíró tollából ered. Az operett a napoleoni időkben játszódik és a legcsulósabban megbukott.

** **Jétékonyeú hangverseny.** A kecskeméti Siketnémeták Gyámoltó Egyesület 23-ikán szépen sikerült hangversenyt rendezett. A szép sikerből két fővárosi fiatal műkedvelő vette ki méltán a részét. *Kovács Etelek* az egyik. *Gerber Jenő* a másik. *Kovács Etelek* gazdag technikájú zongorajátékával ragadta el a közönséget, *Gerber Jenő* pedig finom árnyalású hegedűjátékával.

** **Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** A Telefon Hírmondó ma este előzetőknek szórakoztatására a magy. kir. Operaház előadást fogja közvetíteni. Előadásra kerül a *Lakmé*, *Delibes* Leo dalműve, *Garner Mary*, a párisi Opéra Comique tagjának vendégfellépésével. Az opera közvetítése után az est folyamán érkezőt üdönségeit olvastatja fel a beszélő-újság, majd annak bevezetését 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül, melyet az Elite és az Emke kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

A szezonból.

A színpadokról.

Sóhaj! a színpad: Isteneim! Mennyi sok nép minden este. Már évtelen évek óta. Allok itten fagyba, hóba, Intendánsok váltakoztak, Vendégtenoristák hoztak, Am nem ejtet kit se lázba, Senki sem jött be e házba, Úres volt az erkély, páholy És a ház minden zugából Weidinger ba' harminc kézzel Hintett taptos szerzetesjéj. De most, mintha fizetnének, Úgy tódnak itjak, vének, S a pénztárnál zúgjak: O jer! Kramer, Burrián és Szojer. Telt a ház, ha betekintsz. Miért? Mert megmozdult a Sínksz!

Sada Yacco dala.

Sada Yakkonak keresztelt az apám, Sada Yacco néven ösmer ah! Japán. Ragyogott az ég fölöttem, Hogy Európába jöttem, Egy szerelmes, holdas éjszakán. Sütni, főzni, megvallo, nem tudok jól, Színjátész terem csak fruíruim alól. Mióta színész lettem, Sok országban énekeltem S táncoltam, mikor a nóta szól. Cson Kína, cson Kína, cson, cson, Kína, Kína Nagasaki hakodate, hakodate, haj!

Végül kérem Budapestre értem én, Am de jaj mit értem itt meg én szegény. Fényes tollú műtészek; Kik mindenkor harora készek, Vitakoztak szép hazám művészetén. Hármas egység, dialogus, elmél, Ismeretlen fogalmaknak árja kél! Jaj! hogy meganalizálak, Egy, két, három pártra váltak... Jaj a nőnek, színésznőnek, Hogy ha Budapestem él... Cson Kína, cson Kína, stb.

Ságó.

MŰVÉSZET.

□ **Budapest szépitése.** Az országos képzőművészeti tanács egyik legutóbbi ülésén, dr. K. Lippich Elek min. osztálytanácsos, a kultuszminisztérium képzőművészeti osztályának vezetője, tudvalevőleg javaslatot tett Budapest architektúrájának nemesebb, eredetibb és nemzetibb átalakítására. Fölvetette az eszmét, hogy a képzőművészeti tanács esetleg évenként átnézné az új építkezéseket s megállapítaná, melyek az az épület mely a magyar disztó elemeknek megfelelő architektónikus formát keresve, finomult izlés tekintetében kiemelkedik a többi közül. A kormány esetleg arányeremmel tüntetné ki az ily épület művészetét, az építelő tulajdonosát pedig erről művészeti becsü oklevélben értesitené. Lippich osztálytanácsos tervét a képzőművészeti tanács nagy örömmel üdvözölte s megbízta *Lechner Ödönt* és *Fittler Kamillt*, az iparművészeti iskola igazgatóját, hogy az ügyre vonatkozólag részletes programot dolgozzanak ki és minél előbb terjeszessék a tanács plénuma elé.

□ **Építész tervpályázat.** A magyar mérnök-építész-egyletben tegnap este hirdették ki az ungvári izraelita templom tervpályázatának eredményét. Első díjjal a *Fárs* jellegű tervet díjazták, a szerzők nevét már közöltük, a második díjat az *Almemor* jellegű tervnek ítéltek oda, melynek szerzői *Fejér Lajos* és *Ritter Ignác* budapesti műtészek.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **Az Országos Régészeti és Embertani Társulat** ma tartotta *Forster Gyula* elnöke alatt évi rendes közgyűlését. A közgyűlést dr. *Mahler Ede* felolvasása nyitotta meg, *Egyptomi emlékekrol Magyarországon*. Kiemeli, hogy a különféle múzeumokban és magánúj/teményekben előforduló egyiptomi emlékek mennyisége, bár még messze mögötte áll Európa egyéb kultúráinak gyűjteményeinek, mégis alkalmas arra, hogy áttekintést adjon Egyiptom óségi kultúrájáról s szellemi tevékenységéről. Nálunk körülbelül 1600 egyiptomi tárgy van. Philológiai szempontból különös figyelmet érdemel a Magyar Nemzeti Múzeumban őrzött gyűjtemény. Megemlíti a

Beóthy Zsolt bírtokában lévő gyermekmúmiát, mely a Krisztus sz. e. 4-ik évezredből való. Utána dr. Éber László ismertette *Apafi György síremlékét*, amely Almakerékről a minap a magyar Nemzeti Múzeum bírtokába került. A lelővasások után dr. Szendrői János titkár számolt be az elmúlt év nevezetesebb eseményeivel. Az egyelet vagyonja 21.193 korona. A tagok száma közel 300.

MULATSÁGOK.

(Gyermekbál. Fényesen sikerült gyermekbált rendezett tegnap a Ferencvárosi Polgári Kör. Körülbelül 500 gyermek jelent meg, akiknek a kedves tánca élénk derűséget kellett. A bált gyermekelőadás előzte meg, amelyen közreműködtek és nagy tetszést arattak dr. Rónay Gusztáv, Ivánkovits Kálmán, Gönczy Izuka és Gönczy Dusika. Előadásra került a *Szilveszterjé álm* című színdarab amelyben Ozonozer Margit, Springer Ferkó, Katona Margitka, Hecht Zsuzsika, Pavlik Mionke, Dvorasek Józsika játszottak sikerrel. Az est kitűnő eredményre dr. Schneider Béla, dr. Rónay Gusztáv és Killiusz Viktor rendezők érdeme.

Nyitlér.

TROPON a gyomorhajosok legjobb tápláléka.

A gyöngeségi érzést, mely a rossz emésztésüknél, a táplálék tökéletlen fölemésztődése következtében füllep, a Tropin hamar megszünteti.
Ez a könnyen emészthető fehérje, melyet a leggyöngyűbb gyomor is elbir, lehetővé teszi azoknak is, kiknek beteg gyomra a közönséges ételeket megemészteni egyáltalán nem képes, hogy szervezetüknél mindennap annyi fehérjét juttassanak, amennyi annak jó erőben tartásához szükséges.

(Az e rovat alatt közöltéeknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A 338. §. A büntetőtörvénykönyvnek ez a paragrafus a legkegyetlenebb minden paragrafusok között. Ennek a revizióját ügyész, védő egyformán sürgeti, valahányszor a bíróság azt alkalmazni kénytelen. Ez az ugynevezett *viesszós* paragrafus. A minap történt hogy egy szegény asszony egy törött cseréppel ellopásáért 6 hónapi börtönt kapott, egy másik asszony hat darab kockacukorért ugyanennyit, mert már egy izben — 10 éven belül — valami csekélység miatt, pénzbüntetéssel, vagy 1—2 napi fogsággal sújtotta őket a bíróság. Ma is volt a királyi táblán egy ilyen eset, midőn a bíróság tehetetlenül állt a törvénykönyv 388. §-ával szemben és egy nyomorék kintornást, Kovács Józsefet, aki heteken át kenyér nélkül nyomorgott, — egy darabka szén eltulajdonítása miatt — a *legenyhébb büntetéssel: 6 hónapi fogsággal* volt kénytelen sújtani. A bíróság bizonyára vérző szívvel hozta meg ezt az ítéletet, amelyet már különben csakis nagyobb bűnesetknél szabnak ki, nagyobb büntősökre.

§§ *Rágalmazó küldöttség.* Január első napjaiban a budapesti bérkocsisoknak egy Úttárgy küldöttsége tisztelget *Rudnay* főkapitányánál, akik arra kérték, hogy szüntesse be *Farkas* Ferenc bérkocsis üzemeltet, aki a bérkocsisokom engedélyezése és a bérkocsisokom egyik állomásról a másikra való áthelyezése körül részint ígéretekkel, részint pedig vesztegetésekkel szokott egyes rendőrszűréselőknél közbenjárni. A főkapitány nyomban szigorú vizsgálatot indított meg e panasz tárgyában. A vizsgálat eredménye megadta a vádakát s kiderült, hogy a bérkocsisok panaszának semmi alapja sincs. *Farkas* Ferenc bérkocsis a vizsgálat befejezte után hatóság előtti rágalmazás vétségéért jelelte fel a küldöttség vezetőjét *Hajdúk* István bérkocsist továbbá a küldöttség tagjait *Drahos* Imrét, *Drahos* Zsigmondot, *Kovács* Beniamint és *Zupka* Antait. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntetőjársírbíróságnál *Benke* járásbíró. A tárgyaláson azonban még nem lehetett ítéletet hozni, mert a tanuként beidézt *Rudnay* főkapitány nem jelent meg.

§§ *Sima Ferenc pör.* A Kuria II. büntető tanácsa ma délelőtt *Sima* Ferencnek két bünpörével foglalkozott. Az egyikben igaztással volt vádolva, mert a szentesi piacon gyalázkodott s azt hangoztatta, hogy le kell nyakazni a hatalom zsarnokát: a főszolgabíró. Ezért két *havi állomághozat* kapott, semmisségi panaszát pedig a Kuria ma elutasította. A másik pör eredete az, hogy *Sima* a csongrádmegyey *Ellenzékben* bíralt tárgyvá tette *Csató* alispán, *Gál* járásbíró és *Szelei* aljárásbíró működését. A megtámadottak *végelmaradás* és *becsületelérés* miatt jelentették íli *Simát*, de az esküdtiek ílmentő verdiktet hoztak. Az ügyész semmisségi panaszát adott be, de a Kuria ma a panaszát elvetette.

VIDÉK.

— (A szegedi városi képviselők száma.) A helygymiszter elutasította Szeged városnak azt a feliratát, melylyel a városi képviselők szaporítására vonatkozó rendelete végrehajtását megtagadta, és ma érkezett újabb rendeletében meghagyja a városi képviselőtestületnek 284-ről 400-ra való szaporítását.

TÁVIRATOK.

London, február 25. Az alsóházban *Lloyd-George* azt kérdezi, hogy *Milner* kormányzó kapott-e *Bothától* értesítést, amelyben ez felajánlja, hogy megadja magát. *Chamberlain* államtitkár tagadólag válaszol. (Tetszés.)

Baku, február 25. A semahai segítő-bizottság konstatálta, hogy az inséges családok száma 2661. Összesen 14.800 személy szorul segítségre. Eddig 882 holttestet ástak ki a romok alól, közülük 81 örmény, a többi mohamedán volt. Az áldozatok keresése még egyre tart. A kaukázusi tartomány főnöke tegnap Semahában járt.

Az osztrák helyzet.

Bécs, február 25. A képviselőház ma a költségvetés általános tárgyalását folytatta, mely tárgyalás során *Weiskirchner* az adók egyenlőtlen megosztása miatt panaszodik, amelyet még az is fokoz, hogy az állam semmit sem tesz, hogy a kisembereknek és kisiparosoknak lehetővé tegye megélhetésüket. Végül kijelenti, hogy a keresztény-szocialisták a költségvetést elfogadják a részletes tárgyalás alapján, mert kötelességüknek tartják előmozdítani azt, hogy a kormány a Magyarországgal való tárgyalásokban a parlamentre támaszkodhassék.

Peschka a parasztság intenzívebb figyelembevételét követeli és rosszalja a kormány magatartását a határidőzlet kérdésében. A magyarok otthon mindig előnyben részesülnek, ha tehát a magyar termelőknek Ausztriában ugyanolyan jogokat biztosítanak, mint a belöldieknek, az nem volna egyenjogúság. Ez ellen tiltakozni kell. Szólv azután az osztrák malomipar kedvezőtlen helyzetéről beszél és azt mondja, hogy az osztrák malmok teljesen ki vannak szolgáltatva a magyar malmok kartelljének. Az osztrák állattenyésztésnek is nagyon árt a magyar állategészségügyi egyezmény.

Kozlovski a Magyarországgal kötött vasuti és állategészségügyi egyezmény revizióját követeli és csatlakozik *Mengernek* ahhoz az indítványához, hogy választott bíróságot alakítsanak a kiegyezési kérdések rendezésére. Szólv kijelenti, hogy pártja meg fogja szavazni a kiegyezést, noha Galicia legfőbb szívened általa, mert a szűkebb haza érdekét alárendeli a közjóknak.

A cukor-háború.

Brüsszel, február 25. A legutóbbi tárgyalások következtében a helyzet így alakult:

A cukorprémiumok megszüntetésének szükségessége tekintetében nincs véleménykülönbség, de a többi kérdésben a nézetek homlokegyenest eltérnek egymástól.

Khevenhüller osztrák delegátus ma hosszasan tanácskozott *Phippszel* az angol megbízottak vezetésével s aztán élénk távtrávitálás volt Brüsszel és Bécs, illetőleg Budapest között. A cukorkartell létrejövetelére most még kérdésesebb, mint volt a múlt héten.

Brüsszel, február 25. Az angol delegátusok a cukor-konferencia elhalasztásával tenyegetőznek arra az esetre, ha osztrákokon az 5 frankos váltótelt le-szavazák. A francia delegátusok csatlakoznak az angolok álláspontjához.

Prága, február 25. A cseh gépgyárak és vasöntődek egyesülete ma ülést tartott, amelyen beható vita után elhatározták, hogy *Koerber* miniszterelnök-höz fordulnak s kéri, hogy a cukorgyárak érdekeinek megóvása körül legyen gondja a gépgyárak és vasöntődek érdekeire is, mert a cukorgyártás existenciáját tenyegető mozgalom súlyos csapást mérhet a gépgyárakra és vasöntődekre is.

A leszavazott hadügyminiszter.

Páris, február 25. A képviselőház ma délután folytatta a hadügyi költségvetés tárgyalását. *Zevaes* azt kívánta, hogy töröljék el a tartalékosok 28, illetőleg 13 napos fegyvergyakorlatát. *André* tábornok hadügyminiszter ellenzi ezt a módosítást *Zevaes* módosítványát erre 415 szavazattal 134 ellenében elvetették. *Gouzy* a 13 napos fegyvergyakorlat eltörlését indítványozta az 1902. évre. Ezt a módosítványt 273 szavazattal 30 ellenében elfogadják. *De Ramel* módosítványt indítványoz, mely szerint a 28 napos fegyvergyakorlat 21, a 13 napos 8 napra szállítandó le. *André*

tábornok hadügyminiszter ellenzi ezt a módosítást és hangsúlyozta, hogy organikus törvényeket nem lehet költségvetési uton eltörölni. A módosítványt 376 szavazattal 147 elfogadják és azután az ülést berekesztették.

A német vámtarifa.

Berlin, február 25. A birodalmi gyűlés vámtarifa-bizottságában *Heim* (centrum) kompromisszum-indítványul magasabb árpavámot követel, mert különben a kisgazdák tönkremennek. Az ember egy *Bismarck* után szeretne kiáltani. Jobb a törvény elvetése, mint elégtelen vámnak hosszú időre való lekötése. *Heger* bajor miniszteri igazgató a kormányjavaslat mellett foglalt állást.

Az árpatermelés Bajorországban jobb, mint a kenyérgabona-termelés. Az igen magas árpavám nagy kárral járna a parasztságra és a marhatenyésztésre. *Podbielski* miniszter a kormányjavaslatot védi és azt mondja, hogy az elérhetővel meg kell elégednie. A föld legalább a felét fogja viselni a vámemelésnek.

Berlin, február 25. A vámtarifa-bizottság mai délutáni ülésén *Fischbeck* kérdésre válaszolva, *Thielmann* államtitkár kijelentette, hogy a kormányjavaslat gabonavámtételeit a kormány úgy egészükben, mint minden egyes gabonafajta tekintetében a legszélsőbb határnak tekinti, ameddig elmenni lehet.

A spanyol munkások forradalma.

Madrid, február 25. A szenátusban *Weyler* hadügyminiszter fölolvastott egy barcelónai táviratot, amely szerint ott a lémgýarak kivételével valamennyi műhelyben dolgoznak. Bejelentette továbbá, hogy *Murciában*, *Cartagénában*, *Reusban*, *Tarragonában*, *Tortosában* és *Castellonban helyreállt a nyugalom*. *Sevillában* oszidőletek voltak, melyeket azonban szétverték. A szenátus megelégedéssel fogadta ezeket a híreket.

Madrid, február 25. Itt állandóan nyugalom van. Néhány lovas őrszék a város környékén jár. A legutóbbi barcelónai zavargások alkalmából a *Vörös Kereszt*-egyesület emberei huszonhat sebesültet részesítettek orvosi segítségben és tizenegy holttestet szállítottak el. *Malagában strájkolnak a péhek*. *Paragonában* valamennyi műhelyben ismét dolgoznak. *Valenciában* a letartóztatott legnagyobb részét szabadon bocsátották.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, február 25. A bank-kamatlábnak 3 1/2%-ra való leszállítása a hónap első felében nem járt a kívánt eredménnyel, a bankot egyáltalán nem hozta közelebb a nyílt piacához. A jegybank leszállítási üzete a legutolsó kamatláb-leszállítás óta íjesztó mértékben csökkent, úgy, hogy a jegybank fennállása óta sohasem volt a készlet olyan nagy, mint ezidő szerint, t. i. 444 millió. A köcsöntorgalom még a legkritikusabb időben sem volt olyan csekély, mint most. Ha a pénzpiacokon ezek a szomorú viszonyok hamarosan meg nem változnak, akkor — mint a *N. W. T.* értesül — nem marad hátra más, mint a hivatalos kamatlábat 3%-ra leszállítani.

Berlin, február 25. Bécsből távtrávitózzák a *Börsen-Courier*nak, hogy illetékes helyen terve vették az 1860. évi 500 forintos államsorsjegyeknek ötszáz forintos részre való felosztását. Ez a felosztás fakultatív lesz és a sorsjegytulajdonosok legnagyobb része hajlandó abba beleegyezni, hogy az állam az egész sorsjegyért 20 korona felosztási jutalékot szabna meg.

München, február 25. A tegnap csödbe jutott *Bachmann* L.-lele feuchwangeni bankház kötelezettségei 4 millió márkára rúgnak s ezekkel szemben az aktiva majdnem semmi. A fizetésképtelenséget nagy tözsdevesztések okozták. A cég tulajdonosa maga jelentkezett az ügyészségnek. A lakosság körében leirhatatlan nagy az izgatottság és a kétségbeesés. Ezer meg ezer szegény iparost koldusbotra juttatott ez a bukás.

New-York, február 25. (Térnyitődés.) (Zárlat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 8 1/4 (8 1/4). febr.-ra 8.55 (8.55). Májusra 8.44 (8.42). New-Orleansban helyben 8 1/2 (8 1/2). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelpiában 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.80 (8.80). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — *Zsír:* Western steam 9.65 (9.60). Rohe és Brothers 9.75 (9.75). — *Tengeri irányzata szilárd.* — Májusra 65 1/4 (65. —) *Juliusa* 65 1/4 (64 1/4). — *Szept.-re* 64 1/4 (62 1/4). *Buza* irányzata szilárd. Piros ószi helyben 88 1/4 (86 1/4). Májusra 82 1/4 (81 1/4). Májusra 82 1/4 (81 1/4). *Juliusa* 81 1/4 (81 1/4). Szept.-re 80 1/4 (80 1/4). *Gabona szállítási díja Liverpoolba* 1 1/4 (1 1/4). — *Kávó:* fair Rio 7. sz. 5 1/4 (5 1/4). Febr.-ra 5.10 (5.15). Májusra 5.80 (5.85). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.85 (2.85). — *Cukor:* 3 1/4 (3 1/4). — *On:* 25.62 (25.70). — *Rész:* 12 1/2—12 1/4 (12 1/4—12 1/4). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, febr. 25. (Térnyitődés.) (Zárlat.) *Buza* irányzata szilárd. Májusra 76 1/2 (75 1/2). *Juliusa* 76 1/2 (75 1/2). — *Tengeri irányzata szilárd.* — Májusra 60. — (69 1/4). — *Zsír:* Február 9.17 (9.17). — Májusra 9.27 (9.27). — *Seatonna short clear* 8.75 (8.75). — *Sertéshús:* Február 15.27 (15.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

A sphynx.

Asszony:

Mondd el te sphynx, vagy nem tudod te sem,
Csak tündérrám tán a szerelem?
Mesebeli lepkének gondolod?
Vagy vannak itt a földön boldogok,
A kiknek igaz szerelem jutott?

A sphynx:

Ezt nem tudom, bár minden mást tudok...
A homok nő, sok ezred fut tova,
De teljes mámort nem lettem soha!
Csak a tikkasztó végyát ismerem,
A szárnyas végyát, mely sosem pihen.
S ha ezüst köddel jó az éjszaka,
S főkél csodás, kétszarvú csillaga —
Nyitott pillámra szender nem borul.
S bár fekszem némán, mozdulatlanul,
Nem nyugszom soha pillanatra sem;
Vad, lázas végyától dobog közvem:
A boldogságnak álmát kergetem,
Boldogságát, mely nem rokon velem.
Rózsás, habkőnyű foszlányt kergetek,
Mely lidércetűzben előttem lebeg —
Halló, földi asszony, amit mondhatok:
A szerelemben véled egy vagyok;
Te üzd, míg vágy s ifjúság elvész,
Én, amíg márványtestem elenyész...

Utunk a végtelenbe vész.

M. Kornis Aranka

Egy milliárd perc

vagy

Schubert professzor ur tévedése.

A *Budapesti Napló* vasárnapi számának *Különféle* rovatában, ahol egyébként egy-egy kellemes versecske után a rovatvezető ur egyszerű kioktat bennünket arról, hogy hány kilométer hosszúak a világ összes vasúti vonalai, hány szíval szívnak el évente a föld kerekén, máskor pedig megöröveztetet kedves külöldi történetekkel, ez a kis érdekes közlemény látott napvilágot:

+ **Egy milliárd perc.** Ez év április 29-én délelőtt tíz óra negyven perckor épp egy milliárd perc telik el Krisztus születése óta. *Schubert* professzor ur számította ezt így ki Hamburgban s aki nem hisz neki, ám számoljon utána.

Ha az ember unatkozik, csodálatosabbnál csodálatosabb gondolatokkal igyekszik magát mulattatni. Vasárnapról hétfőre virradó éjjel nem tudtam a tudni, álmatlanul hánykolódtam párnámon és ekkor hirtelen eszembe jutott a *Budapesti Napló*nak ez a kis érdekes *Különféle*.

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta; SIENKIEWICZ HENRIK.

(179)

— No hiszen, majd utbaigazítana ökelme
Hogy találna meg mielőbb a pokolba vezető leg-
egyenesebb utat! Addig is azonban kössünk véd-
és dacszöveget, Mihály öcsém! A csöcselékét
majd ellátom én, megvédelek téged, sose félj, de
a tatárokkal már csak majd te végezz!

— Ugyanesek jól választottál! Persze a
könnyebb végít fognád meg a dolognak! A csö-
cselék magafajtájának néz, attól ugyan nem esik
bántódásunk! Hanem a tatárok! Szégyen a futás,
de hasznos! Futnunk kell előlük és pedig minél
gyorsabban, hogy körül ne kerítsenek! A lovaink,
hála az istennek, jók és erősek, utközben majd
veszünk egy-két váltást is hozzájuk, hogy pi-
henhessenek is néha-néha!

— Helyes! A Longinus pénze bánja! Ha
pedig kifognának belőle, majd elszedjük Rzen-
ziantól azokat a tallérokat, amelyeket Burlajtól
csalt ki.

Most már vágatva haladtak tovább. A lo-
vaik oldalát kiverve a tajték, amelynek fehé-
r habja, mint a hó hullott alá a zöld pusztára.
Már a Derlán és a Ladarván is átjutottak. Bar-
ban néhány lovat vásároltak, de a meglevőket is
magukkal vitték, vezetéknek is, meg azért is,
mert jóvérű állatok voltak. A pihenőidőjük köz-
ben egyre kurtább lett, éjjelre már nem igen tér-
tek be a majorságokba. Az egészségükkel szeren-
cséjükre nem volt bajuk, Helena is napról-napra
erősödött, pedig az ut alaposan fárasztotta a
testét. Persze ott a szakadéokban úgy élt, mint
valami börtönben, a szobájá négy fala között,
mert inkább ki sem jött a szabadba, csak hogy ne

Gyertyát gyújtottam és elolvastam még egyszer
az ide pécezelt lenti sorokat. „Aki nem hisz neki,
ám számoljon utána” — olvastam a barátságos lel-
szóitást.

— Nohát, én nem hiszek a hamburgi németnek!
— szólék magamban és pár perc múlva az íróasztal-
omnál ültem és — elkévettem azt a szekérre való
hatalmas számítás, amelybe bárki — aki alábbi so-
raimban kétkedik — a *Budapesti Napló* szerkesztő-
ségében betekintést nyerhet.

Az érdeklődőket nem untatom annak leírásával,
hogy milyen nehéz így számítani.

— Egy óra 60 perc! — meditáltam, sokszoroz-
tam, összeadtam, kivontam, osztottam. — Egy nap a l
24 órából, vagyis 1440 percből... No most! Egy
év 265 és 1/4 nappól áll, vagy másképpen 365-25
nappól... Ilyenlormán... ilyenlormán egy évben
van összesen 525,960 perc... 1901. évben van
999,849,960 perc... Már most (a februári idő
dacára ablakot nyitottam. Gözölgött a lejem!) lássuk
csak... Marad a hamburgi tudós professzor *Schubert*
ur dátuma szerint még 1902. április 29-ének délelőtti
tíz óra negyven perccig 118 nap 10 óra és 40 perc,
vagyis az egész percekre átszámítva: 170560 perc...
Hogy a végeredményt, a milliárd — 100,000,000 — perccel
megkapjam, hozzáadom az 1901. esztendő perceihez
a 118 nap 10 óra és 40 perc perckor átszámított ösz-
szegét... Ime, az eredmény: 1000020520! Phü!

Napnál is világosabb tehát, hogy *Schubert* pro-
fesszor ur tévedett!

Tévedett, még pedig — miután az éjszakai
csend jó tanácsadó — könnyen kiszámíthatom, hogy
csekély 20520 perccel vagyis 14 nappal és 6 órával
tolta ki a nevezetes dátumot. Nem 1902. április 29-ének
délelőtti tíz óra negyven perckor telik el éppen egy
milliárd perc Krisztus születése óta, hanem már 1902.
április 15-ikén hajnali 4 óra 40 perckor lesz éppen
milliárd perc, hogy a bethelmi jászolban megszü-
letett Jézus Krisztus.

Ennek a kis matematikai elmefuttatásnak kü-
lönben azt a címet is adhattam volna: „Ne higgy a
Különfélek-nek!” Azonban meglehet, hogy én nekem
sem fogják elhinni ezt a leleplezésemet. Aki nem hisz
nekem — mondom én is a *Különféle* írójával — ám
számoljon utána.

Reklamációkat előgrodok a városligeti fasor
egyik szelid hideg-vizgyógyintézetében, ahová *Schu-
bert* professzor ur kis számtani tréfája juttatott.

Egyófi.

+ **Tapogatódás a tüdővész ellen.** Dr. *Krull*
megállapítván azt, hogy a tüdővészben szenvedők
izzadságának hangyasav-tartalma feltűnően igen ce-
kély, ebből azt következtette, hogy e savnak a szer-
vezetben igen fontos szerepe lehet. Ez irányú, tíz
éve folytatott tanulmányai alapján most azt állítja,
hogy 1 : 10.000-nyi hígításu hangyasav subcutan alkál-

kelljen a Horgyna mosdatlanuszájú beszédét hall-
gatnia. Most azonban a friss, éles pusztai levegő
fölpezdítette a vért, pirosra festette az arcát,
amelyet azután nem egy helyen megbarnított a
nap erős sugara. Homlokáról ragyogott a derű,
szeméből nevetett a jókedv. Amikor a szél a sze-
mémig lelobbalt a hajfűrjeit, olyan volt, mint va-
lami cigányleány, szép, titkos, csábító, aki
után végig a pusztán sóváran vágatnak a sze-
relmes lovagok.

Wolodyjowski is lassan-lassan hozzászokott
a látásához és a folytonos együttlét eloszlatta a
zavarát s most már megint a régi beszédes, víd-
ám, kedves lovag volt. Szóval tartotta az egész
társaságot, órák hosszat beszélt Helenának a
harcokról, meg Lubnieről, de leginkább Skrze-
tuskiról. A szerelméről, ha szólt: azt hallgatta
csak a lány szomjas fülle! Wolodyjowski tréfál-
kozott is.

— Hallod-e te, tündérekisasszony! Én nem
vagyok ám a Skzetuski barátja! Én a Bohun
emere vagyok és hozzá cipellek most, örökös
rabságra.

— Es Helena elérte a tréfát, sóhajtozni kez-
dett és, jajgatni s remegve, összetett kezekkel es-
dekelt.

— Inkább öl meg, csak Bohun kezére
ne adj!

Wolodyjowski azonban szabadkozott.

— Nem ölhetek meg! Gyilkosságot nem
veszek a lelkekre!

— Öl meg! Öl meg! esdekelt tovább a
bohó gyermek és lehunyta a szemét és előre-
nyújtotta a nyakát.

— Vágd le, lovag, a fejem!

A szegény Wolodyjowski megborzongott.

— Az áldóját! Hiszen ez a kis lány mámo-
rosabb teszi az embert, mint a legtüzesebb bor!
Azután meg már ugys a másé! Jó vigyázz ma-
gadra, Wolodyjowski!

Es ilyenkor sarkantyuba kapta a lovat és
elvágtatott a lány mellől, be a magas pusztai
fübe, amely szinte eltakarta. Ott azután addig

mazására e betegek táplálkozása javul és ellenállósi
képessége fokozódik. Azon körülmény azonban, hogy
é szerrrel három igen súlyos természetű bántalom, így
a lupus, a carcionoma és az abuminura is gyógyít-
ható, a hangyasav teneteb említett hatásába vetett bí-
zalmat éppen nem lokozhatja.

+ **Étvágytudomány.** *Pawlow* pétervári orvos-
tanár az emésztőmirigyekről nemrég közétett könyvé-
ben különösképpen mondja, hogy a fiziológusok eddig az
étvágy kérdésével kutatásaikban olyan keveset fog-
lalkoztak. A fiziológusok eddig csak az egyes ételek
tápértékét kutatták, azzal azonban, hogy mennyire in-
gerlik az izlés szervét és hogy mennyire idézik elő
vagy fokozzák az étvágyat, nem tördőnek. *Pawlow* na-
gyon helytelennek mondja ezt az elhanyagolást, mert
az étvágy nagy szerepet játszik az emésztésben és az
emésztési zavarokat elhárítja. Az étvágytalanság többet
kellene foglalkozni a tudósoknak és főképp főre
kell tenniük azt a helytelen nézetet hogy az étvágyta-
lanság szubjektív tünet, amelynek nincs jelentősége.
Tapasztalásból eddig is tudtuk, hogy nem elég a táplá-
lóló koszt, hanem az ételeknek izleteseknek is kell
lenniük. A mesterséges, izetlen preparátumok, akár-
milyen nagy is a tápértékük, az izletes anyagokat nem
pótolhatják. Legelőbb ideje tehát, hogy azok a tudósok,
kik az élettan kérdéseit kutatják, az étvágy kérdésére
több gondot fordítsanak.

+ **Szóhagomány Shakespeare-ről.** Mindig ér-
dekes tárgya a megfigyelésnek, hogy miképpen a-
kainak ki a vélemények egy rendkívüli emberről a
saját közvetlen közelében. *Ward* János strat ordi
vikárius naplójegyzetei e tekintetben sok érdekes
adattal gazdagítják az irodalomtörténetet s hozzá fog-
nak járulni ahhoz, hogy a nagy költő történelmi je-
lentőségű alakja körül szótsozolanak azok a kétes
értékű problémák, melyekkel az utókor különösei el
akarták homályosítani a legnagyobb poétai dicsősé-
gét. *Ward* János naplóját, egybevetve az eddigi kuta-
tások összes eredményeivel, kritika tárgyává tette s
nagy alaposítással a költő biográfiájává dolgozta át
Sidney Lee. *Ward* mint kortársi Shakespearenek,
sokat jegyzett föl mint személyes tapasztalást.
Ezenfelül ismerte volt a költőnek egyik leányát
és unokáját, s amit ezektől a szellemóriás felől
megtudott, azt mind pontosan és részletesen elkün-
velte naplójában. A pedáns naplővezető természetesen
igen sok olyan dolgot is jegyzett föl, ami másod-
vagy harmadadnál tünet gyánant szerepelt a költő
leányának illetve unokájának az életében. De ez a
körülményesség csak annál értékesebb teszi a naplót,
mert a mellett bizonyít, hogy *Ward* János minució-
zusan lelkismeretes volt meghitt barátja, a naplő-
jával szemben. A két Shakespeare-ről lezártatott
hölgy a társalgások közben a lehető legnagyobb rész-
letezéssel emlékezett meg Shakespeare jóvedelméről

nyargalászott, míg végre is megcsöndesedett a
háborgás. Ilyenkor azután, ha előkerült, nem né-
zett a lányra, csak az utat kémlelte, meg a pusztá-
t, hogy el ne tévedjenek, s ellenség rájuk ne
üssön. Főállott a kengyelben, magosra nyujto-
gatta kicsi derekát és úgy szimatolt szerte a le-
vegőben, mint valami időzött tatár.

Szágloa jókedvűen nyargalt előre és ilyen-
forma beszédekot tartott:

— Most jó a dolgunk! Futunk ugyan, de
kényelmesen, lóháton, nem pedig gyalogszerrrel,
mint akkor, mikor Helenát először szabadítottam
ki a Bohun kezéből. Mennyit kellett kutyagol-
nom! A nyelvem már úgy beszáradt a számba,
hogy forgatni nem tudtam! Most legalább éjszaka
megpihenhetünk és van mivel öntözöm
szegény szomjas torkomat!

Helena hálásan tekintett Száglobára.

— Emlékszel-e, lovag, hogy a vízen úgy vit-
tél át, mint valami kis babát? A két karodon,
őre kapva?

Szágloa büszkén intett, azután kedélyes-
kedni kezdett.

— Amint én Skzetuskit ismerem, hát gon-
doskodni fog róla, hogy hamarosan te is vihess
valamit a karodon! Egy igazi kis babát tudniillik!

Ez tetszett Rzenzianak! Hangosan habotá-
zott és majd lepottyant a lóról.

— Ugyan elhallgassatok már, kérlek! — szóló
a hercegnek, a szeméit lesütve és fülig pirult.

Igy beszélgettek, hogy agyonüssék az időt.

Végre elértek *Bark* és *Joituskow* alá, ahol már
néhány lefolyt bare borzalmos nyomai táruitak
előjük. Eddig a felfegyverkezett csöcselék tanjá-
zott ott, Landskron azonban szétverte őket és
csupán csak füst-igó romokat hagyva hátra, néhány
nappal előbb visszavonult *Szarasba*. A menekülők
arrol is értesültek a közösekben visszamaradt
egy-két embertől, hogy *Chmielnickij* és a *khán*
teljes haderej-ekkel vonulnak a lengyelek, azaz
inkább a főhadvezér ellen, akinek táborá lá-
zong és csak *Wisnovieckit* óhajtja vezérül.

(Folytatás következik.)

s egybevágnak emlegettek, hogy éven át cirka ezer fontot hoztak a köllőnek a darabjai. Hogy melyik darabját mikor írta, az is eléggé kiviláglik a följegyzésekből, nemkülönben az is, hogy Shakespeare egy év alatt rendszeret két drámát írt, ritkán kevesebbet és soha többet. Egyéb idejét részben a színrehozatal gondja, részben a magánkedvteléseivel foglalták le. Egy elbeszélés arról is tanuskodik, hogy Shakespeare mint subano gyerek gyakran segédkezett az apjának, mint mészáros mesternek. Hogy rendkívül sok volt benne az ötlet és hogy a pillanat hevében születtek a legtalálóbb gondolatai, ezt fiatal éveiben tapasztalta már a környezete. Legkedvesebb ifjúkori játszótársa is egyike volt a legzenésibb gyerekeknek és a kettő közt kifejlődött baráti viszony arról tesz tanúságot, hogy többé-kevésbé az önmagával majdnem egyenrangú szellemhez vonzódtól a fiatal Shakespeare. A serdülés éveiben máris mutatkozott Shakespeareben a nagy hajlam a színpad iránt. Egy ízben meg is szökött a szülői házból, hogy a színészekkel csatangolhasson. A családi körből származó és szerencsére följegyzett diskurzusok a híres charteotelei kalandról is megvilágítják a magyarzatát adják annak, hogy miképpen jutott a nagy költő a vadorzás gyönyörébe. Természetes, hogy Shakespeare, leánya, valamint unoká: a ismerősök és jóbarátok egész seregétől voltak körülveve s mentül magasabbra hógott, Shakespeare csillaga, annál bővebben számoltak be a családnak kisebb-nagyobb jelentőségű élményekről mindazok, akik tudtak valamit Shakespeare-ről.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása 1902. évi február 23-ikán a következő volt: Bankjegyforgalom 1.395.632.000 korona (— 24.825.000 K. Értékcsöktes: 1.457.516.000 korona (— 849.000 korona). Váltótárca 197.915.000 korona (— 6.887.000 korona). Lombard-üzlet: 46.524.000 korona (— 890.000 kor.). Adományos bankjegyzártalék: 444.140.000 korona. (+ 26.069.000 korona.)

A magyar textilgyáripar bajáról. Az országos Iparegyesületben ma érdekes vitát provokált dr. Krejcsi Reszónék a magyar textilgyáripar bajairól tartott érdekes előadása. A vitában többek között részt vettek gróf Széchenyi Imre és Weiss Berthold országgyűlési képviselők, akik különösen az iparfejlesztésre vonatkozólag tettek figyelemreméltó észrevételeket. Gelléri Mórnak, az Országos Iparegyesület igazgatójának pedig a tarifapolitikát illető megjegyzései fokozták a vita érdekességét.

Dr. Krejcsi Reszónék a Mária Terézia által Ausztriában megkezdett és II-ik József által folytatott iparfejlesztési akció rövid méltatása után konstata, hogy a szerény mértékben lejtődő vagy inkább csak keletkező textilgyáripar csak lassan képes tért hódítani és fejlődése aránylag olyan lassu, hogy még a belső szükséglet kielégzésével is alig tud lépést tartani. A nagy lejtésű osztrák textilgyáriparral szemben a mi szövőgyáraink nem rendelkeznek bőséges tőkék fölött, megfélelő munkavezetői képzettség is ritkán található nálunk, a szakavatott ügyes munkások pedig a kellő számban nem állnak rendelkezésre és azokat esetleg-estére kell kitanítani, nevelni. Majd reátér azokra a sok bajokra, amelyek a tőkénélvől és abból erednek, hogy az aránylag újabb keletű textilvállalatok üzembereendezésüket még nem amortizálhatták tartaléktökéiket még nem gyűjtöthek és közvetlen olcsó hitelre csak nehezen tehetnek szert. Drágítja a magyar gyáriást, hogy a sokféle komplikált gépszerkezetek Ausztriából, Németországból sőt még tavolabb országokból importálódnak, aminek következtében az üzembereendezés költsége a tuvar, vám és egyéb díjak valamint a rendszerint igénybe veendő idegen szerelő-munkások költségeivel szaporodik és nagyobb tökéletetést nagyobb összegű amortizálást és nagyobb üzleti kamatoztatást tesz szükségessé. A magyar textilgyártelepek szétszórtsága és izoláltsága miatt a kiegészítő műveleteket végző telepek sem keletkezhetnek, a teherelés, testés, apratálás és általában a kiegészítő műveletek e miatt sokszor távol vidéken dupla fuvarkölséggel eszközözendők; az osztrák textilgyár-telepek a kőszenté a közel szomszédságban levő bányákból és pamutot szintén igen olcsón szerezhetik be, ellenben nálunk e címen nagyon labba esik magasabb vasúti fuvardíjak fizetendők. A nálunk drágább munkabérek a magasabb közterhek, a korlátozottabb fogyasztási piacból, valamint a véggyártmányra kiszabott és az ausztraliaknál magasabb vasúti tarifák is drágítják a termelést az osztrák versenynek előnyére. Az utóbbiak tekintetében számadatokkal illusztrálja a különféle zsolnai és brünni relációknak tarifális disparitását. Az előadottakat reaszumálva, arra a következtetésre jut, hogy az iparfejlesztés még nem érlelt meg végleges eredményeket a textilgyáriparon. Kívánatosnak lel, hogy a belső földi fogyasztás intenzívebb módon tereltesse a belső földi gyártás szolgálatába. Útal a társadalmi körök által kezelt, bár közjellelű de csak közvetve az állam felügyelete alatt álló kisebb-nagyobb intézetekre, amelyek a belső földi cikkek fogyasztásába bevonandók volnának; kívána-

tos erős és munkaképes konfekciós iparnak a fejlesztése is, amely a vászonnak, posztónak és szövötteknek tömeges fogyasztója volna; de bevonnaték még bizonyos nagy fogyasztó körzetek is a belső földi termékek fogyasztásába. Ilyenek volnának a kedvezményezett és bármilyen formában állami támogatást élvező nagy vállalatok, amelyek betelősíthatók abban az irányban, hogy a belső földi textilgyártmányok fogyasztását alkalmas uton és módon elősegítsék. Ilyen vállalatok a nagy kőszentényák, vasművek, gépgyárak stb., amelyeknek munkás állománya 100.000 fölé tehető. Célzerű intézkedések által bevonható például a gyalocsok által üzött eladás és a magyar textilgyártmányok forgalomba hozatalába; ilyen nagyobb fogyasztási körzet kínálkozik például a pénzügyorség tekintélyes létszámában, amelynek különösen a fehérneműekre nézve a pénzügyigazgatóság székhelyén az érdekeltég autonóm kezelése alatt álló ruházati bizottság volnának bevonható az iparpártolás körébe. Ekként a szervezettek egész láncolata volna létesíthető, amely az iparpártolással szálló ígéjét testé és vérré fogja változtatni.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után tanulságos és érdekes vita indult meg.

Margalit Gyula szerint a baj ott rejlik, hogy nálunk nem tekintnek suyt arra, hogy az ipari termékek egymást kiegészítsék. A talában nem tartja olyan aggalysoknak a viszonyokat mint az előadó.

Gróf Széchenyi Imre a felolvasás kezdetén szintén azt hitte, hogy annyi bajon, amennyit az előadó felsorolt, alig lehet segíteni. Örömmel hallotta azonban, hogy a bajok orvoslására az előadó mégis számos eszközt emlelt. Kétélék a bajok: olyanok, amelyek a mai viszonyok közt változtattani nem lehet, de vannak olyanok, amelyeken lehet segíteni. Ilyen például az előadó által felhozott tarifális dolog. Az ilyen konkrét dolgokat ki kell venni az előadásból és arra kell törekednünk, hogy az elvárható akadályokat elhárítsuk. A kormány figyelmébe kell ajánlani, hogy első sorban olyan textilipart támogasson, amely hazai anyagot dolgoz fel. Kéri, hogy a felolvasásból vonjanak le az illetékes faktorkor bizonyos konzekvenciákat, amelyekre az iparfejlesztésnél és pártolásánál suyt kell helyezni.

Ezután Weiss Berthold országgyűlési képviselő szóalt fel, aki kiemeli, hogy az előadó hosszú gyakorlati működése közben szerzett tapasztalatán nyugszanak a most hallott fejtegetések. Helyesli az előadó nézetait. Az iparfejlesztésnél nem a mennyiség a főkérdés, hanem az, hogy a létesített gyárak szilárd alapon álljanak. Ami magát a textilgyáripart illeti a statisztikai adatok bizonyítják, hogy nálunk igen csekély az eredmény. Magyarországon összesen 3000 szövőszék működik, Ausztriában 95.000. Nálunk van 180.000 orsó, Ausztriában 8.200.000. A magyar főnőgyáros kénytelen a lonalak egy részét Ausztriában vinni, a posztógyáros a szövöttek nagy részét Ausztriában konfekcionálnak. Szükséges tehát a harmonikus fejlesztés. Ausztriában a konfekcionálás 180.000 varrógépet működik, nálunk 2800. Ami tehát a legutóbb munkát adhatná, azt mi elhanyagoljuk. Nagy suyt helyez a konfekció-iparnak bevonására az iparfejlesztés körébe. Utal ezután a közszállásokra és szükségessé tartja, hogy más szükségletek fedezését is számításba kell venni, nem szabad csupán a közszükségletekre támaszkodnunk. A köztételek és nyilvános intézetek szükségleteit is meg kell ismeretnünk és hozzáférhetővé tenni a magyar iparnak. Végül utal arra a kapocsra, amely az ipar és a mezőgazdaság közt fennáll és amelynek szorosabb tétele végett meg kell teremteni az érintkezési pontokat a két gazdasági ág között. Megemlékszik ezután az Iparegyesület szerepéről az iparfejlesztés mozalmak terén és bizalommal néz a jövő elé. Köszönetét fejezi ki az előadónak.

Kardos Ignác az előadónak a szállítási díjtételekre vonatkozó részére reflektált és azt állítja, hogy a magyar államvasutak díjtételei olcsóbbak, mint az osztrák vasutaké. De ha vannak is e tekintetben bajok, az érdekeltek felszólalása után könnyen lehet azokon segíteni. Szerinte oda kell irányítani az iparpártolási mozgalmat, hogy a társadalom vonassék be a fogyasztásba.

Gelléri Mór igazgató megjegyzi, hogy tapasztalatból van tudomása a tarifális bajokról. Ezen ügy lehetne segíteni, hogy ha a tarifális kedvezmények elintézését nem a vasúti osztályra, hanem az iparfejlesztési osztályra bízná a miniszter.

Végül az előadó reflektált a felszólalásokra és megjegyezte, hogy ő csak jelezni kívánta a módokat, amelyekkel a bajokon segíteni lehetne, ezeket azonban ki kell még építeni.

Lovag Falk elnök ezután meleg köszönetet mondott az előadónak és a felszólalóknak és az ülést bezárta.

Az első magyar általános tisztviselő-egylet, mint szövöttek vasárnap délelőtt tartotta rendezésű közgyűlését a budai realiskola disztertermében Benedek Sándor közigazgatási bíró elnöksége alatt. Az igazgatósági jelentés élénk tanúbizonyossága annak, hogy az erők összetartása után társadalmi téren is mily nagy sikerrel eredményeket lehet elérni. A szövöttek 32 évvel ezelőtt alakult, alig néhány taggal és pár ezer forint alapkövel, ma pedig 3440 tagja van s forgalmi tőkéje 2 1/2 millió korona tartalékalapja pedig 150,497 K. 81 fillér. Az igazgatóság által javaslatba hozott osztalék 7 1/2%-ot tesz ki. A közgyűlés az igazgatóság javaslatát egyhangulag elfogadta s általános megegyedést kellett különbözően az a jelentés, hogy az igazgatóság az Albrecht uton egy üres telket megvásárolt s oda a tartalékalapból egy háromemeletes palotát fog építtetni. A közgyűlés után a tagok lakomára gyűltek össze a budai virágó külön térében hol lelkes felkűszöntök hangzóttak fel. Dr. Götz József polgári iskolai igazgató Benedek Sándorért a közgyűlés elnökeért üritett poharat, ki tapintatosan és bátor lélekkel képviseli az államtisztviselők nagy

érdekeit. Benedek Sándor meleg szavakban mondott köszönetet s oda konkludált, hogy az állami tisztviselők érdekeinek képviseléséhez nem szükségesek valami nagy bátorság, mert hiszen az államtisztviselőknak az ágyunál és a menydörgésnél is erősebb legyvere van s ez az igazság legyvere. Török Árpád Ludweigh János főrendiházi tagot s a közigazgatási bíróság nyugalmazott másodelnökéért emelt poharat, aki a tisztviselőknak mindig lelkes barátja volt Ludweigh János figyelmeztette a tisztviselőket, hogy anyagi és erkölcsi küzdelmekben csak úgy remélhetnek sikert, ha összetartással által megmutathatják nemcsak igazságukat, de erejüket is. Végül Hortobágyi Antal tanár meleg szavakban élte a szövöttek régi, érdemes igazgatóját, Halassy Károlyt.

Lisztkivitelünk. A hazai malmok részéről a múlt hónapban Fiuménál a tengerentúli piacokra szállított liszt mennyisége, főleg az angol kivitel emelkedése folytán, jóval nagyobb, mint a múlt év megfelelő havában, valamint decemberben. Elhajózára került ügynök januárban összesen 9842 tonna, liszt (ebből 6-10 tonna jóvárosi és 2514 tonna vidéki malmból való), ami 2426 tonnával több, mint a múlt év megfelelő időszakában és 355 tonnával több, mint 1901. évi december hónapban. E többletből nem kevesebb, mint 2230 tonna az Angliába szállított mennyiségre esik; osztrák kikötőbe 2241 tonna. Olaszországba 998 tonna francia kikötőbe (főleg Rouenba) 633 tonna. Antwerpenbe 46 tonna, hollandi kikötőbe (főleg Rotterdamba) 407 tonna, Angliába 4177 tonna (tehat az egész kiviteli mennyiségnek 44%-a). norvég kikötőbe 70 tonna, Braziliába 690 tonna és végre 1-8 tonnányi apróbb küldemények görög, török, kelet-indiai és afrikai kikötőbe kerültek.

A newyorki tőzsde. Newyorkból jelentik február 24-iki kelettel: Az értéktőzsdén eleinte részvétlenség miatt kedvezőtlen volt a hangulat. Csak egyes fontosabb papírok javultak. Különös ok azonban erre nem volt. Minosota államnak azt az indítványát, hogy a legfőbb törvényeség itéljen a Northern Securities Company ügyben, ez a bíróság illetékesség hiánya miatt elvetette, amire az árfolyamok később emelkedtek. Az emelkedést később csökkentette az a gondolat, hogy ez az ügy még nincs elintézve és az, hogy a vetések állásáról kedvezőek a jelentések. Záratkor kissé gyöngültek az árfolyamok. Részvényforgalom 64.000 darab.

Vasutak bevétele. Az Osztrák Magyar Államvasutársaság bevétele 1.220,364 korona (— 164,600 korona). A Déli vasutársaság bevétele 2.259,295 korona (— 318 291 korona).

Hajózás. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvényársaság igazgatósága közli, hogy a rendes személyhajózáratokat Zimony-Orsova és Galacz között — az egyidejűleg kiadott menetrend szerint — a következő napokon indítja meg: Zimony és Orsova között. Első menet Zimonyból—Orsovára március 2-án, Orsováról—Zimonyba március 3-án. Orsova és Galacz között. Első menet Orsováról—Galaczra március 2-án, Galaczról—Orsovára március 3-án. A társaság személyhajói a zimony-galaczi vonalon úgy le-, mint feléle heterkint háromszor közlekednek és pedig Zimonyból és Orsováról feléle minden vasárnap, kedden és pénteken, Orsováról feléle minden hétfőn, csütörtökön és sombaton és Galaczról feléle minden hétfőn, szerdán és pénteken.

A helyi hajózáratok Vukovár és Ujvidék között március 1-én a következő menetrend szerint indítja meg: Feléle. Első menet március 1-én. Indulás Ujvidékről 12 óra 30 perc délután. Erkezés Vukovára 7 óra 10 perc este. Feléle. Első menet március 2-án. Indulás Vukováról 4 óra 30 perc reggel. Erkezés Ujvidékre 9 óra 15 perc délelőtt. A gőzös péntek kivételével naponként közlekedik.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 3%-os nyeresémi-kötvényeinek ma történt huszonkilencedik kisorsolása alkalmával a következő kötvények huzattak ki: a) Nyeresémi-huzás: Sorozat 806, szám 65, 16, nyeresémi 200.000 korona, sorozat 2624, szám 36, nyeresémi 4000 korona, sorozat 767, szám 78, nyeresémi 1500 korona, sorozat 729, szám 100, nyeresémi 1500 korona, sorozat 1603, szám 22, nyeresémi 1500 korona, sorozat 1297, szám 85, nyeresémi 400 korona, sorozat 220, szám 98, nyeresémi 400 korona, sorozat 1225, szám 94, nyeresémi 400 korona, sorozat 714, szám 43, nyeresémi 400 korona, sorozat 801, szám 98, nyeresémi 400 korona, sorozat 3051, szám 3, nyeresémi 400 korona, sorozat 3196, szám 96, nyeresémi 400 korona, sorozat 732, szám 7, nyeresémi 400 korona, sorozat 732, szám 7, nyeresémi 400 korona, sorozat 2117, szám 53, nyeresémi 400 korona, sorozat 2967, szám 64, nyeresémi 400 korona, sorozat 331, szám 27, nyeresémi 400 korona, sorozat 2175, szám 96, nyeresémi 400 korona, sorozat 846, szám 42, nyeresémi 400 korona, sorozat 2282, szám 12, nyeresémi 400 korona, sorozat 651, szám 80, nyeresémi 400 korona. — b) A 220 koronás díjak huzása: (Dij 20 korona) Sorozat 314, szám 1-100, sorozat 1142, szám 1-100, sorozat 2020, szám 1-100, sorozat 2120, szám 1-100. — Törlesztési huzás: Sorozat 2116, szám 1-100, sorozat 3135, szám 1-100, sorozat 886, szám 1-100, sorozat 986, szám 1-100, sorozat 3459, szám 1-100.

Fizetéképítelségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéképítelségeket jelenti: Kohn Adolf kereskedő Delta, Lieber István utóda Hermann Emilia Hunyad-Boica, Imigrocky József kereskedő Nagy-Szalonta, Prager Bernát és Fia-cég Bécs, Bleier Sámuel kereskedő Pozsega.

Szesszarak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén pénzben 30.— korona, áruban 29,50 korona. Bécsben az irányzat szilárd. A kontingentál készáru 38,80 korona pénzben, 39,20 korona áruban.

Déligyümölcs-akció. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukcióján 12.000 láda narancsot és citromot adott el a következő árak mellett: *Narancs*: 160-as 5,50 koronától 8.— koronáig, 200-as 5,50 koronától 7,50 koronáig, 300-as 7.— koronától 9,50 koronáig, 360-as 6,50 koronától 8,50 koronáig. *Vérpiros narancs*: 8.— koronától 14.— koronáig. *Citrom*: 300-as 4,50 koronától 6.— koronáig, 360-as 5.— koronától 6,50 koronáig. *Mandarin*: 80-as 0.— koronától 0.— koronáig, 100-as 0.— koronától 0.— koronáig. A legközelebbi aukció kedden, 1902. március 4-én lesz, mely alkalommal 12.000 láda narancs és citrom kerül eladásra.

Borjувásár. 1902. évi február hó 25-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól). Felhajtás: Belüldi élő borjú 521 drb, leölt borjú 19 db, bécsi borjú — db, — db, növendékmarha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány 141 darab. *Arjegyések*. — Belüldi élő borjú I. rendű 78—80 f.-ig, kivétel 84 — II. rendű 62—72 f.-ig, I. kilónként leölt borjú I. r. — f.-ig, II. r. 82 f.-től 86 f.-ig, kivét. — f. kilónként levonas nélkül. Rugott borjúkért — f.-ig. Növendék marha — f.-től — f.-ig, I. r. — f.-ig, középmínőségű 44—48 f.-ig, aláréndű — f.-ig, I. kilónként. Bárány élő 6.—7.— k., leölt bárány 10,50—15.— k. kivételesen ár — k.-ig páronként. — A fűhajtás 150 darabban kisebb lévén, az irányzat élénk volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székesfővárosi sertés-konzumvásár arjegyése 1902. évi február 25-én. Készlet 329 darab. Érkezett 1044 darab. Összesen 1373 darab. Eladatot 911 darab. Maradt 462 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 102—110 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 104—110 koronáig, 320—380 klg. súlyban 104—108 k.-ig. Öreg nehez páronként 400—500 kilós 92—104 koronáig. Malac — koroná. Az irányzat lanyha volt.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, február 25.

A malmoknak a vásárlástól való tartózkodása következtében vonatolt volt ma az üzlet és csak 5500 métermáza buza került a forgalomba 2½—5 fillérel alacsonyabb árakon.

Rozsot 5 fillérel alacsonyabb árakon jegyezték. Más gabonaméliekben nem történt árvaltozás. Eladatot:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 75-5 k. 9 K. 70 f., 300 mm. 76 k. 9 K. 50 f., 100 mm. 75-7 k. 9 K. 59 f., 500 mm. 75 k. 9 K. 50 f., 200 mm. 78 k. 9 K. 70 fillér.

Szerbiai: 2000 mm. 75-5 k. 8 K. 97½ f., 1300 mm. 75-5 k. 8 K. 97½ f.

Baktárú: 500 mm. 77 k. 9 K. 55 f. Mind három hónapra.

Ros: 100 mm. 7 K. 60 f., 100 mm. 7 K. 55 f., *Tengeri*: 200 mm. 5 K. 17½ f.

Köles: 100 mm. 4 K. 60 f.

Készpénzfizetés mellett. A készru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde s-okai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség bektolterenkint és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm ára		Kilós	
		K.-tól	K.-ig	K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki uj	70	9,25	9,40	80	9,60
"	77	9,25	9,60	81	9,50
"	78	9,40	9,70	82	9,60
"	79	9,50	9,75	83	9,65
Fehérmegyeri	70	9,25	9,60	80	9,50
"	77	9,30	9,65	81	9,55
"	78	9,35	9,65	82	9,55
"	79	9,40	9,65	83	9,55
Festővidéki	70	9,20	9,50	80	9,50
"	77	9,25	9,50	81	9,50
"	78	9,30	9,50	82	9,50
"	79	9,35	9,50	83	9,50
Bánági	70	9,15	9,45	80	9,45
"	77	9,20	9,50	81	9,45
"	78	9,25	9,50	82	9,45
"	79	9,30	9,50	83	9,45
Bácskai	70	9,10	9,40	80	9,40
"	77	9,15	9,45	81	9,40
"	78	9,20	9,45	82	9,40
"	79	9,25	9,45	83	9,40

Egyéb gabonaméliek	Kilós	Kilogramm ára			
		K.-tól	K.-ig		
Ros	uj	aláréndű	70—72	7,61	7,60
"	"	másodrendű	70—72	7,45	7,6
Arpa	uj	takarmány	90—92	6,11	6,20
"	"	égetni való	90—94	5,72	5,8
"	"	sörözőre való.	90—94	5,72	5,8
Zab	uj	sörözőre való.	90—94	7,55	7,70
Tengeri	uj	bánági	—	0,—	0,—
"	"	mánemű	—	0,—	0,—
Repece	uj	káposzta	—	0,—	0,—
"	"	bánági	—	0,—	0,—
Köles	uj	—	—	4,00	5,—

A határidősüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Áprilisi buza 1902.	9,40—9,88—9,42
Októberi buza 1902.	8,30—8,29—8,33
Áprilisi rozs 1902.	7,65—7,61—7,63
Áprilisi zab 1902.	7,58—7,62
Májusi tengeri 1902.	5,33—5,31—5,33
Augusztusi repce 1902.	—

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1902.	9,42	pénz	9,43	áru
Októberi buza 1902.	8,32	"	8,33	"
Áprilisi rozs 1902.	7,62	"	7,63	"
Áprilisi zab 1902.	7,61	"	7,63	"
Májusi tengeri 1902.	5,32	"	5,33	"
Augusztusi repce 1902.	12,40	"	12,50	"

Délután fél 5 órákor zárult:
 Buza áprilisra 1902. 9,41—9,42
 Buza októberre 1902. 8,32—8,33
 Áprilisi rozs 1902. 7,65—7,66
 Áprilisi zab 1902. 7,62—7,63
 Májusi tengeri 1902. 5,32—5,33
 Augusztusi repce 1902. 12,40—12,50

A budapesti értéktőzsde.

Csekély üzlet mellett az előtőzsde kedvező irányzatot követett. Államvasuti részvények fedezések folytán emelkedtek. A déli tőzsde forgalma jelentéktelen maradt, az árfolyamok csak lényegtelen változásokat mutatnak föl.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 698,75—698,50. Magyar hitelrészvény 712,50. Rimamurányi részvény 510.—510,80. Koronajáradék 97,30—97,35%. Államvasuti részvény 672,25—674,75 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97,30—97,35%. Fővárosi kölcsön 93,95%. Rogáleváltás 101,20%. Magyar hitelbank részvény 711,50—712,50. Leszámítolóbank részvény 450.— Osztrák hitelintézeti részvény 698.—699,75. Kereskedelmi bank részvény 2540.— Hazai takarékpénztár részvény 1600.— Jég- és Viszontbiztosító részvény 252.— Rimamurányi vasúti részvény 510.—513.— Közüti vaspályai részvény 654.—655,50. Államvasuti részvény 674,25—675,65 korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 699,25. Magyar hitelrészvény 712,50. Leszámítoló 453.—. Rimamurányi vasúti részvény 512,50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 675,75. Közüti vasút részvény 638,50. Villamos vasút 322.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-biztoság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 45.—53.— korona, vörös aprószemű 42.—46.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsángi — korona, középszemű 47.—49.— korona, nagyszemű 50.—56.— korona. Disznózsír: budapesti 58,50—59.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 48.—49.— korona, 3 darabos 52.—53.— korona. Istólt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14,25—14,50 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 16,25—16,50 korona, 85 darabos 19.—19,25 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13,50—14.— korona, 100 darabos 16.—16,25 korona, 85 darabos 18,75—19.— korona. Szilvazsír: sláviai 19.—19,50 korona, szerbiai 17,50—17,75 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatózsde.

Bécs, február 25. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Az irányzat lanyha lett, mert New Yorkból nagy mennyiségű buza érkezését jelentették és az enyhe időjárás következtében buza ára hanyatlott. Az itteni piacon a kedvező időjárás folytán a kínálat csekély volt s az árfolyamok jelentékeny veszteségeket szenvedtek. Később fedezeti vásárlásokra némi javulás állott be úgy, hogy zárlatok buza és rozs már csak 5 fillér veszteséget tüntetett fel, tengeri pedig 3—4 fillérmű hátrányban maradt.

Buza tavaszra 9,46—9,47, buza május—júniusra 9,51—9,48, rozs tavaszra 7,71—7,67—7,70, rozs május—júniusra 7,74—7,78, rozs őszre 7,20—7,15—7,17, zab tavaszra 7,90, zab május—júniusra 7,96—7,97, tengeri május—júniusra 5,61—5,62—5,61, repce augusztus—szeptemberre 12,80—13.— korona.

Záróárak: buza tavaszra 9,47—9,49, tengeri május—júniusra 5,63, buza május—júniusra 9,52—9,53, zab tavaszra 7,92—7,93 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde szilárd hangulat mellett indult. A forgalom szűk korlátok közt mozgott. Az üzletmenet csak vonatoltan folyt tovább. Nagyobb érdeklődés csak az Osztrák államvasuti és hajózási részvények iránt mutatkozott.

A déli tőzsde eszöndes forgalom mellett indult, Barátságos irányzat mellett a helyzet nagyrésztben változatlan maradt. Hitel- és Osztrák államvasuti részvények iránt valamivel élénkebb érdeklődés mutatkozott.

Bécs, február 25. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjárdék 120,05. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 156,25. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100,80. Magyar keleti vasúti állami kötvény 120.—. Magyar leszámítoló-és pénzváltóbank —. Rimamurányi vasúti részvény 511.—. Magyar koronajárdék 97,20. 4% os Magyar földterem. kötvény 96,75. Magyar hitelbank részvény 712.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegye 189.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény —. Magyar keresk. bank —. Magyar cukiropár 14,25.

Bécs, február 25. (Osztrák értékek zárlata.) 4% os papírjárdék 101,50. 4% os osztr. aranyjárdék 120,75. 1860-os sorsjegye 152,50. Osztrák hitelsorsjegye 425.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyesület 462.—. Osztrák-magyar bank 1634.—. Déli vasút 67,50. Dunagőzhajózási részvény 874.—. Dohányrészvény 298.—. Császári- és királyi arany 11,36. Német bankváltó 117,25. 4% os ezüst járdék 101,35. Osztrák koronajárdék 98,90. 1864-iki sorsjegye 242.—.

Osztrák hitelintézeti részvény 698,25. Unionbank 570.—. Osztrák Landerbank 430,75. Osztrák-magyar államvasút 674.—. Elbavolyi vasút 470,50. Alpesi bányarészvény 406.—. 20 frank arany 19,06. Londoni váltóár 240,05. Bécsi Tramway Litt B. 283.—. Bécsi Tramway Litt A. 287,50. Lipót kőb 393.—. Az irányzat tartott.

Bécs, február 25. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 699,50. Magyar hitelrészvény 712,50. Angol-Osztrák bank 285,50. Bécsi bankjegyesület 462,50. Union bank 571.—. Landerbank 432.—. Osztrák-magyar államvasút részvény 674.—. Déli vasút 67,50. Elbavolyi vasút 471.—. Eszaki nyugati vasút részvény 464.—. Dohányrészvény 299.—. Májusi járdék 101,50. Magyar korona járdék 97,20. Török sorsjegye 111.—. Német birodalmi mársa 117,30—32. Napoleon d'or 19,07.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, február 25. (Összes tudósítás.) A tegnapi nyugati tőzsdék gyöngébb irányzatára és arra a hírre, hogy a tőzsdereformjavitás csak az őszön kerül a bizodalogyülés elé, a tőzsde eleinte gyöngébb volt. Közérszervezési ártarok. Olaszok csöndesek, spanyolok javultak, vasutakban nincs vedekv. Később bankok javultak. Bányarértékek szintén emelkedtek. A forgalom általában korlátolt volt. Magánamatálh 1% o. Utimopé 2% o.

Berlin, február 25. (Zárlat.) 4% o. os papírjárdék —. 4% o. osztrák aranyjárdék 102,80. Elbavolyi vasút —. Magyar koronajárdék 98,25. Osztrák-magyar államvasút 144,50. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 85,25. Magyar vasút beruházási kölcsön 101,25. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 195,10. Általános vilámmosság Edison 194,75. Gelsenkirchem 169,10. Laura-kőb 206,50. 4% o. os ezüstjárdék 101,50. 4% o. os magyar aranyjárdék 101,25. Osztrák hitelrészvény 220,50. Déli vasút 18,50. Károly Lajos vasút 101,10. Orosz bankjegye 216,65. 4% o. os urosz kölcson 96,50. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 100,50. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 178,60. Harpeni 166,80. Az irányzat szilárdabb.

Berlin, február 25. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* 4% o. os magyar aranyjárdék 101,25. Magyar koronajárdék 98,25. Osztrák hitelrészvény 220,60. Osztrák-magyar államvasút 144,50. Déli vasút 18,50. Eszaki nyugati vasút —. Elbavolyi vasút —. Orosz bankjegye készpénz —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegye (Ultimo.) Lombard —.

Páris, február 25. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —. 4% o. osztrák aranyjárdék 104.—. Osztrák Landerbank —. 3% o. os francia járdék 101,17. Ottomanbank 68.—. 3% o. os francia járdék 101,85. Alpesi bányarészvény —. Déli vasút —. 4% o. os magyar aranyjárdék 102,40. Párisi bankrészvény 101,7—101,75. Francia tőzsdé. járdék 100,75. Osztrák földhitelintézeti részvény 131,5—131,50. Török dohányrészvény 326.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, február 25. (Zárlat.) 4% o. os papírjárdék 101,80. 4% o. osztrák aranyjárdék 102,85. Magyar koronajárdék 98,25. Osztrák-magyar bank 117,50. Déli vasút 18,40. Elbavolyi vasút 120.—. Londoni váltóár 240,77. Bécsi bankjegyesület 118.—. Villamos részvény —. 3% o. os magyar aranykölcsön 85,55. 4% o. os ezüstjárdék 101,60. 4% o. os magyar aranyjárdék 101,20. Osztrák hitelrészvény 220.—. Osztrák-magyar államvasút 144,10. Eszaki nyugati vasút 115,80. Bécsi váltóár 85,16. Párisi váltóár 810,83. Union bank —. Alpesi bányarészvény 200.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, február 25. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 220,40. Német bank —. Disconto 195,10. Berlini kereskedelmi bank 154,25. Gelsenkirchem 469,50. Harpeni 167,30. Laura-kőb —. Olasz járdék —. szilárd.

Hamburg, február 25. (Zárlat.) 4% o. os ezüstjárdék 101,35. 1860. sorsjegye 152,25. Déli vasút 18,25. 4% o. os osztrák aranyjárdék 103,10. Osztrák hitelrészvény 220,50. Osztrák-magyar államvasút 144,75. Olasz járdék 100,25. 4% o. os Magyar aranyjárdék 101.—. Az irányzat szilárd.

Viz állás.

Febr. 25.		Febr. 24.		Eobr. 24.			
	25. 24.	25. 24.	25. 24.	25. 24.	25. 24.		
Inn	Schirding	1,40	1,40	Tisza	M-Sárgás	0,47	0,47
Duna	Pannau	1,40	1,40	"	Telkés	0,49	0,49
"	Lins	1,40	1,40	"	V-Namény	1,02	1,02
"	Bécs	1,10	1,08	"	Tolna	0,55	0,55
"	Pannony	0,25	0,25	"	Fus-Párad	0,50	0,50
"	Komárom	1,10	1,04	"	Szolnok	0,57	0,57
"	Budapest	1,09	1,04	"	Csongrád	0,50	0,50
"	Paks	1,17	1,10	"	Szeged	0,58	0,58
"	Mohács	2,67	2,45	"	Török-Bécs	4,10	4,10
"	Gombos	3,43	3,49	"	Tud	0,28	0,28
"	Újvidék	3,42	3,42	"	Óndava	0,28	0,28
"	Pancsova	4,28	4,34	"	Topolya	0,28	0,28
"	Orosva	1,20	1,24	"	Bodrog	0,28	0,28
"	Magyarfalva	1,10	1,12	"	Székely	0,28	0,28
"	Vág	0,20	0,20	"	Hornád	0,28	0,28
"	Trencsén	0,62	0,64	"	Bereytyó	0,28	0,28
"	Sereb	0,28	0,28	"	M-Hajla	0,16	0,16
"	Zákány	0,—	0,—	"	Ócsa	0,16	0,16
"	Sárvár	1,02	1,04	"	N-Várd	0,16	0,16
"	Győr	3,03	3,42	"	Bélnyás	0,28	0,28
"	Pettau	0,99	0,92	"	Tenke	0,28	0,28
"	Bárcs	0,47	0,45	"	Gurabona	0,40	0,40
"	Eszék	2,29	2,42	"	Borjony	0,28	0,28
"	M-Szerdah.	6,73	7,70	"	Béka	1,90	1,90
"	Zágráb	1,20	1,24	"	Gyoma	0,60	0,60
"	Sziszek	4,01	3,80	"	Óp-Fehérvár	0,28	0,28
"	Mitrovics	5,78	5,82	"	Bronyica	0,72	0,72
"							

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1902. február hó 26-án.
Garnier Mary vendégfel léptével.

Lakmé.

Dalmi 3 felvonásban. Zenéjét szerette Dolibes Leo.
Szövegét írták: Gondinet és Guilles. Fordította:
Ábrányi Emil.

Személyek:

Nilakantha	Ney D.	Foderic	Mihályi
Lakmé	Garnier	Malika	Payer
Miss Ellen	Kobler	Hadij	Kiss
Miss Rosa	Berts	Domben	Hegedűs
Mistress Benton	Válcint	Kereskedő	Dalmoki
Gerald	Broulik	Kouravar	Ney B.

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. február hó 26-án.

Kegelemkenyér.

Dráma 2 felvonásban. Írta Tugenjev Iván. Fordította Barabás Abel.

Személyek:

Jelenekzi	Gyenes	Iwanow	Latabár
Olga, neje	Aiszeghi	Iwanowna	Györgyné
Kuzovkin	Gál	Igazgató	Kőrösmezői
Tropacsics	Ivánfi		

Utána:

Ahol mulatnak.

Vigjáték 1 felv. Irta Pailleron. Ford. Huszár.

Személyek:

Brunner báró	Ujházi	Gaston	Dezso
Bussac gróf	Náday	Brunnorné	Lánczy
Paul	Horráth	Nunezné	Maróthy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. február hó 26-án.

Lotti ezredesei.

Énekes bohózat 2 felvonásban. Írta Rudyard Stone.
Fordította Faragó Odón. A dalok szövegét írta
Mérei Adolf.

Személyek:

Ton Dawentry	Sziklai	Barley	Szllágyi
Harriet	Sziklainé	Mister Morvay	Iványi
Jan Dickson	Boross	Mister Bibb	Kalocsay
Kitty	Almási	Miss Kate	Sellő
Ramajanah	Ráthonyi	Emoralda	Iványiné
Lotti	Fedák	Elsie	Tomcsányi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. február hó 26-án.

A d a d a.

Erkölcrajz 3 felvonásban. Írta Bródy Sándor.

Személyek:

Bolygó	Szerény	Frigyese	Haraszthy
Bolygóné	Nikó	Elza	Nográdi
Erzébet	Varsányi	Nagypa	Vendrei
Viktor	Góth	Nagyanya	Rostagni
Péter	Pethes	Abel	Hegedűs
Frigyese	Fenyvesi	Szakácsné	Gazsi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. február hó 26-án.

Bla ha Luja asszony mint vendég

Egy görbe nap.

Énekes bohózat 3 felv., dalokkal és táncokkal. Írták
Csicsery Bors és Tsa. Zenéjét részben szerette
Barna Izsó.

Személyek:

Borsszem J.	Dezsofi	Tarjagos	Szerdahelyi
Wewrewshegy	Németh	Dicsöfi	Delli
Leona	Krocsányi	Sanyaró	Vendel Ujvári
Izolda	Bojár	Tolyáss	Dániel Szabó
Krazelhuber	Solymosi	Hombár	Horráth
Krasznahubay	Szirmai	Rendőr	Tollagi
Monokles báró	Sümegei	Tüzoltó	Kenedi
Mokány Berci	Kis M.	Elsa	Harmath
Bukovay	Kovács K.	Juci	Blaha

Kezdeté 7 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. február hó 26-án.

Délután 2 1/2 óraker **Rákosi Szidi színésziskola**
lájának II-ik vizsgál előadása.

Elektra.

Tragédia 5 felvonásban. Írta Sophokles. Fordította
Csiky Gergely.

Utána:

A kis báránycák.

Operett első felvonása. Írta Liorat Armand. Ford.
Makai. Zenéjét szerette Varney.

Esté:

Szada Yakko, Kavakami és társulatának vendégjátéka.
Az áruló.

Utána:

A velencei kalmár.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagyszínház 17.

Utolsó hét:

Loie Fuller

KONORÁH STRONGFORT KORNÁU

és a februári különlegességek.
A télkerben reggel 5 óráig Vörösi Elek cigányzenekara
hangversenye.

Somossy-Mulató

Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.

A nagy februári műsor utolsó hete

Les Favorits, Johnson csoport,
Darlus Jama, Tartakoff csoport,
des Collini's 'ugymint az összes
kötő különlegességek.

Omnibuszok közlekednek minden
irányban, ugymint Budára is.

Március 1-én egész új műsor.

RENDKIVÜLI OLCSÓ

Komplet 6 személyre duan aranyozott és remek festésű
Ékezkészlet 6,50
Ékező modern 8,50
Ékező rococo 10,50
Teakfalet fin. ... 3,75
Kévezkészlet ... 2,75
Mocsa ... 4,60
Püspökámpa pamajolka 4,75
Mosedő, finom ... 4,50
Uvegekészlet ... 6,00

ORTNER REZSŐ és Tsa

porcellán-festő ipartelep
Teréz-körut 32.
VIDÉKI megrendelésnél körjük a
vasutállomást.

Ne legyen senki
hangszert meg
REMÉNYI
MIHÁLY
mohangszorás leg-
utabb képes árjegy-
zéstől és nem olcsó,
melyet ingyen és
bérmentve küld
Budapestről Király-utca 44/d.

Vászon- és fehérnemű gyári raktár.

Ajánlom az összes raktáromon
leszállított árban.
1 vég 23 mtr. Gisella-vá-
szon fehérített, jó min. 4,90
1 vég 23 m. háztartási vá-
szon, finom minőségű 5,95
1 vég 23 m. Erzsébet király-
né vászon, ellem, jó min. 6,95
1 vég 23 m. Auer Jubileum
vászon, finom szálú ... 7,50
1 vég 23 m. D.O. Chiffon. 4,95
jó minőségű, erős szálú
1 vég 23 m. 105 Madapolán
Chiffon, finom szálú ... 5,75
Egy 6 szemre, való fehé, sze-
pesézi damaszt-terít. 2,95
Egy 6 személyre való szí-
nes ajour kávést-teríték 2,95

Auer Ignátz fia
Bpest, Kerepesi-ut 10.
Árjegyzéket és vászonügyményt ingyen.
10 forintot felül megrendelések bérmentve.

A 2320. számú
„Újítások vasuti járművek csőkapcsolásán”
címu magyar szabadalom tulajdonosa szabad-limának
értékeseit céljából magyar gyárosokkal összeköt-
tetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyár-
tási engedélyt ad. — Felvilágosítás nyerhető:
Kalmár J. mérnök
hítes szabadalmi ügyvivő irodájában
Budapesten, VII. Kerepesi-ut 44.

!!Szenzációs találmány!!

Összerakható és kószakab-
ban hordható
szabadalm.

És az ágy fölételegetés teszi az ágymotét. Szék laká-
sokban megtételegethet. Vendég-, gyermek- és oszté-
szobákban, valamint kirándulásoknál nélkülözhetetlen. Kapható:

FREUDIGER MÓZES és FIAI

magyar ágy, fehér- és
ruhaneműgyárban
Bpest, Laudon-utca 6.

Visztonalárutottk terestet-
nek és megfelelő közremény-
ben rendezettek.

Összerakva. Telefon szám 29-78.

Agulár Ignác

cipőgyára
Budapest, Deák-tér 6.
a hol a világhírű
Guzi-kenőcs
kapható.

Mindenki, ha nálam 1 pár cipőt vásárol, 1 tégely „GUZI” kenőcsöt és egy pár
elegáns SÁMFAT kap ingyen. Minden cipőért, mely az általam feltalált és törz-
védett Guzi kenőccsel kenve lesz, 1 évi trébeli jótállást válllok, elszakka
désa esetén ingyen megosinálom.

Vidékre minden csomagot portmentesen küldök és csupán 30 kr szállítás fel. Mész
telékre elegendő, ha egy papírlapra állva harisnyában, a lábaltal körvonaltat lerajzoljuk.
Nem megfelelőért a pénz haladéktalanul visszaadom. Kerje képes árjegyzékelem ingyen.

Péru víz, stma cipő . . . 2.-	Öröszak csugos, posztó szár 3.50
Elegáns víz stma cipő . . . 2.90	NH szorcs csipő . . . 2.-
Elegáns saton-lack fűzős . . . 4.-	Elegáns szorcs fűzős . . . 2.-
	Pon-25 cipő öröszak feljél 3.40
	Saton lack fűzős v. csugos 3.50

Páris divat lábtűző elegáns
box calw bő fűzős vagy
csipő . . . 4.-

Gyermekcipő 4 évig elegáns
lekte, lack v. sárna bőre 1.2-

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Csütörtök	A denevér	Az ember tragédiája	d. u. Ocskay A Gyurkovics lányok	Egy görbe nap	Lotty ezredesei
Péntek	Onagin	Julius Caesar	Balaton regé	Az aranyos	Lotty ezredesei
Szombat	Don Juan	Moritur	Balaton regé	Az aranyos	Lotty ezredesei
d. u. Vasárnap este		A szerencsés A rejtély A betörő	A képviselő ur Balaton regé	Felhő Klári	Lotty ezredesei

MOST JELENT MEG:
Egy gazdátlan csónak története.
REGÉNY
Írta: MOLNÁR FERENC
KAPHATÓ A
„BUDAPESTI NAPLO”
kiadóhivatalában.
Ára 2 korona.

Machold Róbert Máhr.-Ostrauban 14326. számú
„Szi-j- és kötélkorong hajlított fából”
címu 1898. nov. 19-éről kelt magyar szabadalmára
vevők vagy engedményesek kerestetnek.
Szives ajánlatok „W. V. 1069” alatt Mosse Ru-
dolffhoz, Bécs, I., Seilerstrasse 2. kértetnek.

